बहुकक्षा बहुस्तर शिक्षण सामग्री
रुजुसूची

विषय : मेरो नेपाली **कक्षा : १ (एक)**

विषयक्षेत्र	माइलस्टोन नम्बर	पाठ शीर्षक	सुनाइ र बोलाइ					पढाइ				लेखाइ				शब्द भण्डार र कार्यमूलक व्याकरण							जम्मा क्रियाकलाप	अनुमानित पाठ्यघण्टा	वर्णगत सिकाइक्रम	व्यवहार कुशल सिप	सिकाइ उपलब्धि
			ध्वनि सचेतीकरण				श्रव्य, दृश्य बोध	पठन प्रवाह	पठन बोध			लेख्यवर्ण सचेतीकरण		लेखाइ		शब्द भण्डार					कार्यमूलक व्याकरण	सुधारात्मक सिकाइ					
			खरायो	गोरु	घोडा	मुसो	बाघ	डुम्सी	गाई	बिरालो	भेडा	लोखर्के	पेन्सिल	ब्रस	कलम	बाँदर	कछुवा	हात्ती	हरिण	ऊँट	जेब्रा	कुकुर					
म र मेरो परिवार	१	ध्वनि पहिचान र उच्चारण	१		१		१		१	१		१, २	१	१		१,२							११	५	आदर, नाता र शरीरका अङ्ग	प्रयोग सिप (S1.1) सिकाइ सिप (S1.2) सञ्चार सिप (S3.1) सहकार्य सिप (S3.2) दृश्य साक्षरता सिप (S4.3)	म र मेरो परिवार विषयक्षेत्रका ध्वनि सचेतीकरण, श्रव्यदृश्यबोध, पठन प्रवाह, पठन बोध, लेख्यवर्ण सचेतीकरण, लेखाइ, शब्दभण्डार र कार्यमूलक व्याकरणसँग सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	२	ध्वनि पहिचान र उच्चारण	२				२		२	२,३		३	२	२		३							९	५	खानेकुरा, तकारी, अन्न, फलफूल र दैनिक प्रयोगका सामग्री		
	३	ध्वनि पहिचान र उच्चारण	३				३		३	४			३	३		४,५						१	९	५	पेसा र प्रविधि		
मेरो दैनिक जीवन	४	अ र आ अमला, अनार, अखबार, आलु आगो, आरु	४	१, २			४,५		४	५			४,५	४	१	६	१						१३	६	अ, आ, ा	स्वव्यवस्थापन सिप : S 2.1 प्रयोग सिप : S 1.1 दृश्य साक्षरता : S 4.3 सहकार्य सिप : S 3.2	मेरो दैनिक जीवन विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	५	इ र ई इनार, इनाम, इन्द्रेनी, ईश्वर, ईशान, ईश	५	३,४			६,७		५	६	१		६,७	५	२	७	२					२	१५	७	इ, ि, ई, ी		
हाम्रो समुदाय	६	उ र ऊ उखु, उन, उडुस, ऊर्जा, ऊष्मा, ऊकार	६	५, ६			८	१	६	७			८	६	३	८,९							१२	५	उ, ु, ऊ, ू	दृश्य साक्षरता सिप : S 4.3 प्रयोग सिप : S 1.1 सिकाइ सिप : S 1.2	हाम्रो समुदाय विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	७	ऋ र ए ऋषि, ऋतु, ऋण, एक, एकतारे एघार	७	७,८	२	१	९,१०	२	७	८	२		९,१०	७	४	१०						३	१७	६	ऋ, ृ, ए, े		
मेरो विद्यालय	८	ऐ र ओ ऐना, ऐरावत, ऐया, ओखर, ओठ, ओखती	८	९,१०			११		८	९	३	४	११,१२		५	११	३						१३	६	ऐ, ै, ओ, ो	दृश्य साक्षरता सिप : S 4.3 सूचना साक्षरता : S 4.4 प्रयोग सिप : S 1.1 सहकार्य सिप : S 3.2	मेरो विद्यालय विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	९	औ, अं र अः औषधी, औजार, औलो, अंश, अंशु, अंशुमाला	९	११, १२		२	१२	३	९	१०			१३,१४			१२						४	१२	६	औ, ौ, अं, ं, अः, ः		
हाम्रो वातावरण	१०	क कछुवा, कलम, कलश, कमल,	१०	१३			१३			११			१५		६		४	१					८	४	क, ा, का,	दृश्य साक्षरता सिप : S 4.3 रचनात्मक सोच सिप : S 1.3 सूचना साक्षरता सिप : S 4.4 सञ्चार सिप : S 3.1 प्रयोग सिप : S 1.1 सहकार्य सिप : S 3.2	हाम्रो वातावरण विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	११	का, कि र की कान, काग, काउली, किताब, किरो, किसान, कीर्तन, कीट, कीर्ति	११	१४			१४	४	१०				१६		७								७	४	कि, ि, की, ी		
	१२	कु, कू, कृ र के कुकुर, कुखरो, कुवा, कूप, कूल, कूज, कृष्ण, कृषक, कृषि, केरा, केराउ, केटाकेटी	१२	१५			१५	५	११			५	१७		८		५						१०	४	कु, ु, कू, ू, कृ, ृ, के, े		
हाम्रो सिर्जना	१३	कै, को, कौ, कं र कः कैलो, कैलाश, कैलाली, कोठा, कोदालो, कोदो, कौवा, कौसी, कौरव, कंस, कंसाकार	१३	१६			१५	६	१२		४		१८	८	९		६	२		१		५	१२	५	कै, ै, को, ो, कौ, ौ, कं, ं, कः, ः	सहकार्य सिप : S 3.2 प्रयोग सिप : S 1.1 सञ्चार सिप : S 3.1 रचनात्मक सोच सिप : S 1.3 सहयोग तथा सहानुभूति सिप : S 3.3	हाम्रो सिर्जना विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	१४	ख देखि खः सम्म खरायो, खल, खसी, खाट, खाजा, खाना, खिर, खिचडी, खुकुरी, खुर्सानी, खुत्रुके, खेलौना, खेल, खेत, खैरो, खोप, खोल, खौर	१४	१७			१७	७	१३,१४	१२	५	६	१९	९	१०			३		२			१४	६	ख, ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
	१५	ग देखि गः सम्म गमला, गहना, गणेश, गधा, गाई, गाजर, गाजल, गितार, गिलास, गीत, गीता, गुराँस, गुलाफ, गेडागुडी, गैंडा, गोरु, गोलो, गोडा, गौरी, गौंथली	१५	१८			१८	८	१५,१६	१३		७	२०	१०	११					३			१२	५	ग, ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
	१६	घ देखि घः सम्म घर, घडी, घण्टा, घट्ट, घाम, घाउ, घाँस, घिउ, घिरौंला, घुँडा, घुम, घेरो, घैला, घैंटो, घोडा, घोगो	१६	१९			१९	९	१७,१८	१४	६		२१	११	१२	१३	७			४		६	१५	६	घ, ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
बानी र रुचि	१७	ङ र च का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी नङ, सिङ, चरो, चकटी, चना, चमेरो, चामल, चिउरा, चुलो, चौकी	१७	२०			२०	१०	१९,२०			८	२२	१२	१३	१४	८	४,५		५			१५	५	ङ, च, ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः	प्रयोग सिप : S 1.1 सञ्चार सिप : S 3.1 दृश्य साक्षरता सिप : S 4.3; निर्णय तथा समस्या समाधान सिप : S 1.5 सहकार्य सिप : S 3.2	बानी र रुचि विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	१८	र्अ तथा बाह्रखरी छडी, छहरा, छत, छाता, छाना, छेपारो, छोकडा, जहाज, जमरा, जरायो जाल, जेरी, जामा, जिरा, जुत्ता, जुन	१८	२१,२२			२१	११	२१,२२			९	२३		१४		९	६		६			१३	५	छ, ज, ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
	१९	झ र ञ का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी झरना, झन्डा, झरी, झार, झुल, झोला, झाडी, झुपडी, ञकार	१९	२३		३	२२	१२,१३	२३,२४		७		२४		१५		१०	७	१			७	१४	५	झ र ञ ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
हाम्रो संस्कृति	२०	ट र ठ का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी टपरी, टप, टहरो, टोपी, टालो, टोकरी, टिमुर, टेलिफोन, ठडेउरो, ठेकी, ठेलगाडी	२०	२४			२३	१४	२५	१५	८	१०	२५		१६	१५	११	८		७			१३	५	ट, ठ ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः	प्रयोग सिप : S 1.1 सञ्चार सिप : S 3.1 बहुसांस्कृतिक साक्षरता सिप : S 4.5; निर्णय तथा समस्या समाधान सिप : S 1.5; सहकार्य सिप : S 3.2; दृश्य साक्षता सिप : S 4.3	हाम्रो संस्कृति विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	२१	ड, ढ र ण का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी डमरु, डाँफे, डोली, ढकनी, ढक, ढिँडो, ढोलक	२१, २२	२५, २६			२४	१५	२६,२७				२६		१७		१२	९		८	१		१४	५	ड, ढ र ण ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
	२२	त र थ का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी तबला, तराजु, तार, तोरी, तुलसी, थपडी, थाल, थैली	२३	२७, २८		४	२५	१६	२८	१६	९	११	२७	१३	१८		१३	१०	२	९		८	१८	५	त, थ ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
सूचना प्रविधि र बजार	२३	द, ध र न का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी दराज, दमकल, दाल, दुबो, दौरा, धनुष, धरहरा, धागो, धुपी, नरिवल, निबुवा, निधार, नेपाल	२४	२९,३०,३१	३		२६		२९,३०				२८		१९	१६		११		१०			१३	४	द, थ, द ध, न, ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः	प्रयोग सिप : S 1.1 सिकाइ सिप : S 2.4 समय व्यवस्थापन : S 1.1 सञ्चार सिप : S 3.1 सहकार्य सिप : S 3.2 दृश्य साक्षरता सिप : S 4.3	सूचना, प्रविधि र बजारका विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	२४	प, फ र ब का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी परेवा, पुल, पोखरी, पुलिस, पैताला, फलफूल, फूल, फेटा, बस, बल, बाकस, बिरालो, बोरा	२५	३२,३३, ३४			२७	१७	३१,३२			१२	२९		२०	१७	१४	१२		११	२,३		१८	५	प, फ, ब, ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
	२५	भ, म य तथा र का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी भटमास, भलिबल, भैंसी, भालु, मकै, मुला, मेवा, मौरी, यमराज, युवक, यातायात, रगत, रिबन, रोटी, रेडियो	२६	३५,३६, ३७,३८	४		२८	१८	३३		१०		३०		२१		१५	१३, १४	३			९	१६	६	भ, म, य, र, ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
हाम्रो क्रियाकलाप	२६	ल, व, श र ष का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी लसुन, लोहोरो, लौका, लिची, वकिल, शङ्ख, शिशु, षट्कोण	२७	३९,४०		५	२९	१९	३४				३१		२२			१५		१२	४		१३	६	र, ल, व, श, ष ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः	प्रयोग सिपः S 1.1, सञ्चार सिपः S 3.1, दृश्य साक्षरता सिपः S 4.3, निर्णय तथा समस्या समाधान सिपः S 1.5, सहकार्य सिपः S 3.2	हाम्रो क्रियाकलाप विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	२७	स, ह, क्ष, त्र र ज्ञ का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी सलगम, सुगा, सूर्य, हलो, हवाईजहाज, हात, हिमाल, क्षत्री, त्रिभुज	२८	४१,४२, ४३,४४		६	३०	२०	३५		११	१३	३२		२३ २४	१८	१६	१६	४	१३		१०	१९	९	स, ह, क्ष, त्र, ज्ञ ा, ि, ी, ु, ू, ृ, े, ै, ो, ौ, ं, ः		
हाम्रो वरपरको संसार	२८	क् देखि ण्	२९				३१		३६	१७	१२	१४				१९, २०	१७	१७					१०	४	क्, ख्, ग्, घ्, ङ्, च्, छ्, ज्, झ्, ञ्, ट्, ठ्, ड्, ढ्, ण्	प्रयोग सिप (S1.1); निर्णय तथा समस्या समाधान (S1.5); सञ्चार सिप (S3.1); सहकार्य सिप (S3.2); दृश्य साक्षरता सिप (S4.3)	हाम्रो वरपरको संसार विषयक्षेत्रका सम्बन्धित सिकाइ उपलब्धिहरू
	२९	त् देखि य्	३०				३२		३७	१८	१३				२५	२१	१८	१८	५				११	५	त्, थ्, द्, थ्, द्, ध्, न्, प्, फ्, ब्, भ्, म्, य्		
	३०	र् देखि त्र्	३१		५		३३		३८	१९	१४	१५				२२	१९,२०	१९, २०				११	१२	६	र्, ल्, व, श्, ष्, स्, ह्, क्ष्, त्र्, ज्ञ्		
जम्मा			३१	३४	५	६	३३	२०	३८	१९	१४	१५	३२	१३	२५	२२	२०	२०	५	१३	४	११	३९८	१६०			

कक्षा : १

विषय : नेपाली

अर्को

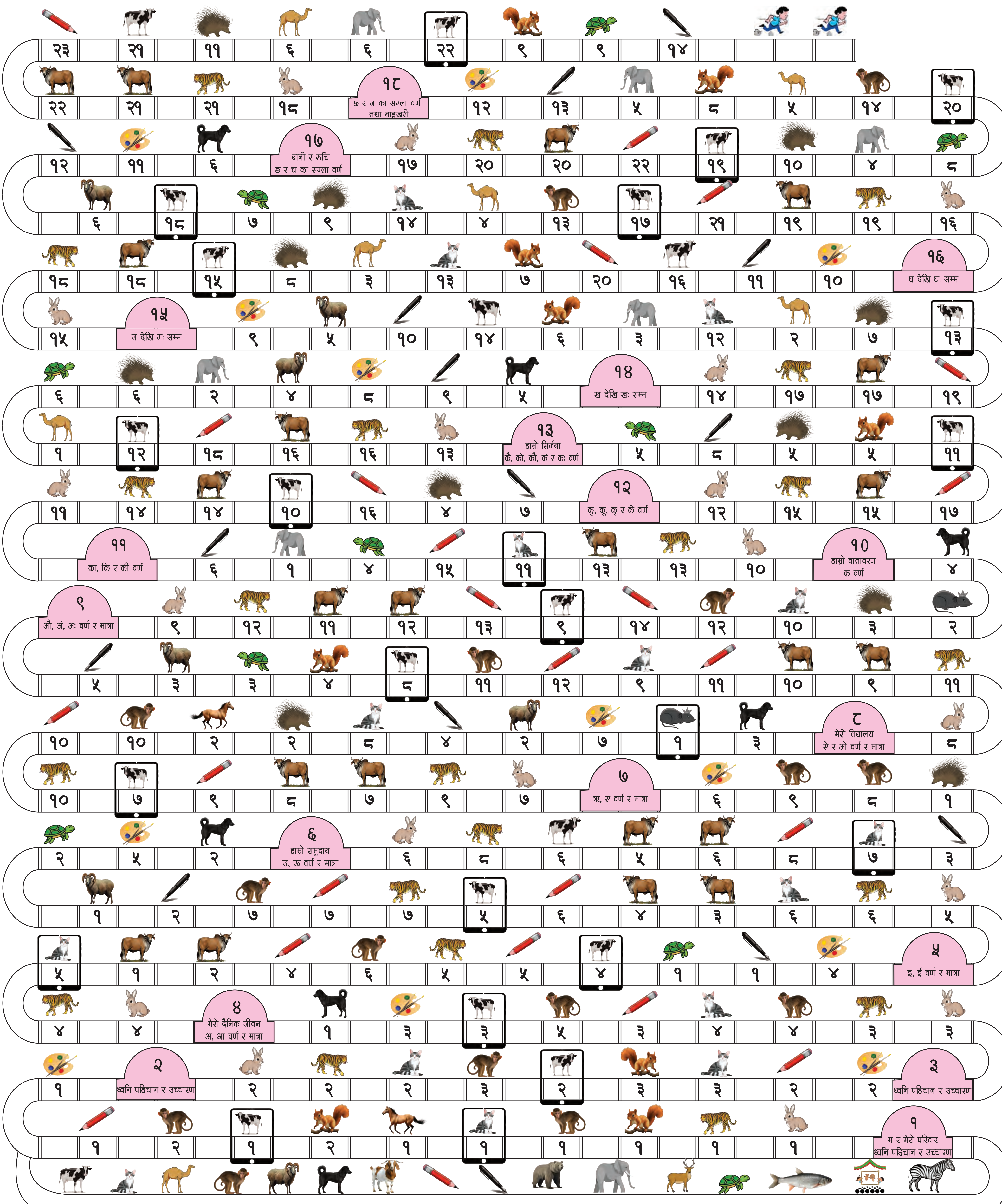

१८ छ र ज का सरल वर्ण तथा बाह्रखरी
१७ बानी र रुचि ङ र च का सरल वर्ण
१६ घ देखि घः सम्म
१५ ग देखि गः सम्म
१४ ख देखि खः सम्म
१३ हाम्रो सिर्जना कै, को, कौ, कं र कः वर्ण
१२ कु, कू, कृ र के वर्ण
११ का, कि र की वर्ण
१० हाम्रो वातावरण क वर्ण
९ औ, अं, अः वर्ण र मात्रा
८ मेरो विद्यालय ऐ र ओ वर्ण र मात्रा
७ ऋ, ए वर्ण र मात्रा
६ हाम्रो समुदाय उ, ऊ वर्ण र मात्रा
५ इ, ई वर्ण र मात्रा
४ मेरो दैनिक जीवन अ, आ वर्ण र मात्रा
३ ध्वनि पहिचान र उच्चारण
२ ध्वनि पहिचान र उच्चारण
१ म र मेरो परिवार ध्वनि पहिचान र उच्चारण

कक्षा : १

विषय : नेपाली

अ

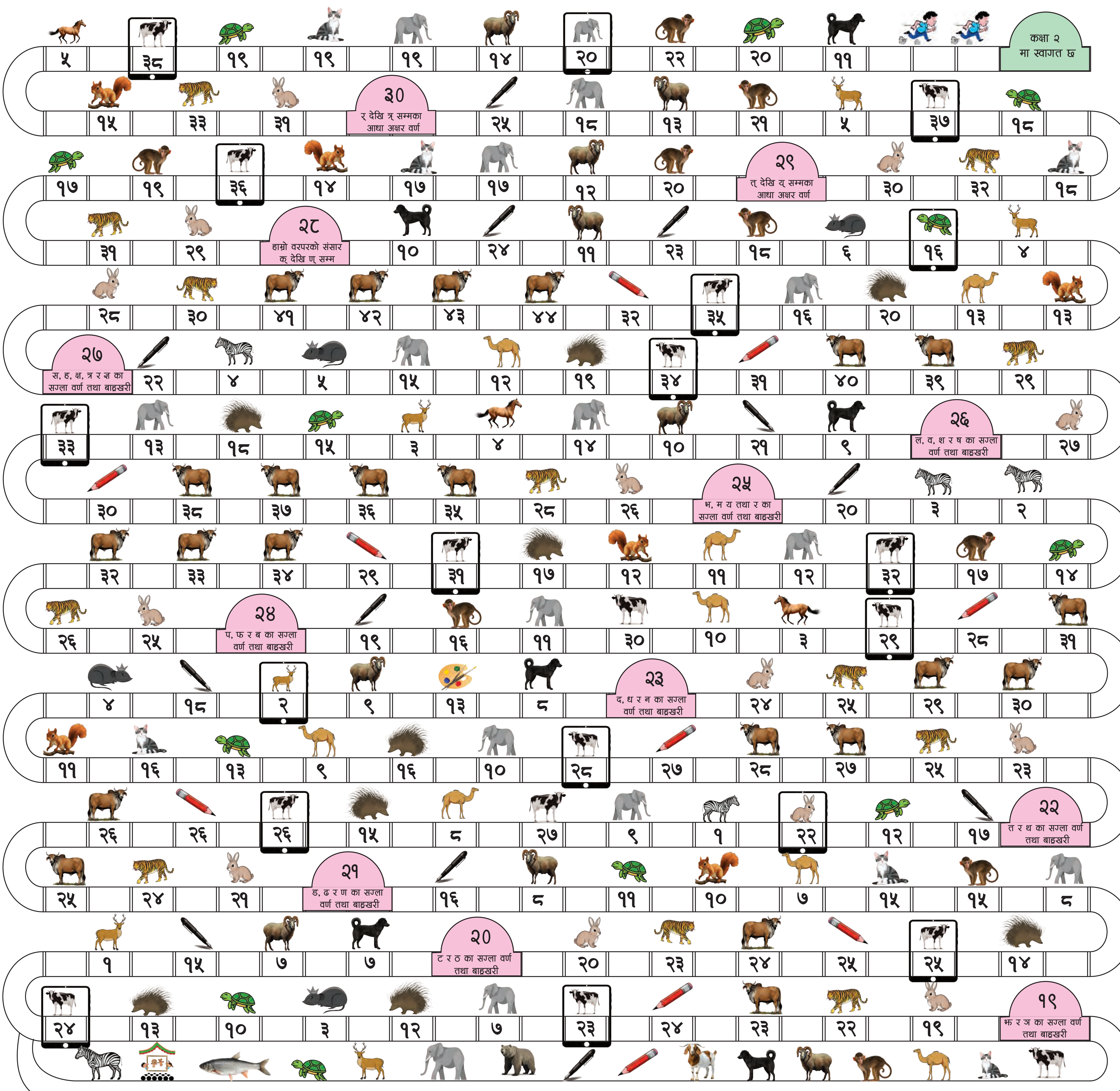
५ ३८ १९ १९ १९ १४ २० २२ २० ११
कक्षा २ मा स्वागत छ
१५ ३३ ३१
३० र् देखि त्र् सम्मका आधा अक्षर वर्ण
२५ १८ १३ २१ ५ ३७ १८
१७ १९ ३६ १४ १७ १७ १२ २०
२९ त् देखि य् सम्मका आधा अक्षर वर्ण
३० ३२ १८
३१ २९
२८ हाम्रो वरपरको संसार क् देखि ण् सम्म
१० २४ ११ २३ १८ ६ १६ ४
२८ ३० ४१ ४२ ४३ ४४ ३२ ३५ १६ २० १३ १३
२७ स, ह, क्ष, त्र र ज्ञ का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी
२२ ४ ५ १५ १२ १९ ३४ ३१ ४० ३९ २९
३३ १३ १८ १५ ३ ४ १४ १० २१ ९
२६ ल, व, श र ष का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी
२७
३० ३८ ३७ ३६ ३५ २८ २६
२५ भ, म य तथा र का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी
२० ३ २
३२ ३३ ३४ २९ ३१ १७ १२ ११ १२ ३२ १७ १४
२६ २५
२४ प, फ र ब का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी
१९ १६ ११ ३० १० ३ २९ २८ ३१
४ १८ २ ९ १३ ८
२३ द, ध र न का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी
२४ २५ २९ ३०
११ १६ १३ ९ १६ १० २८ २७ २८ २७ २५ २३
२६ २६ २६ १५ ८ २७ ९ १ २२ १२ १७
२२ त र थ का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी
२५ २४ २१
२१ ड, ढ र ण का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी
१६ ८ ११ १० ७ १५ १५ ८
१ १५ ७ ७
२० ट र ठ का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी
२० २३ २४ २५ २५ १४
२४ १३ १० ३ १२ ७ २३ २४ २३ २२ १९
१९ झ र ञ का सग्ला वर्ण तथा बाह्रखरी

पूर्ण शिक्षक सहयोग समूह

Fully Teacher Supported Group

आंशिक शिक्षक सहयोग समूह

Partial Teacher Supported Group

सहपाठी सहयोग समूह

Peer Supported Group

स्वयम् सिकाई समूह

Self Learning Group

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

सबैलाई नमस्कार

पुतली झैँ बनेर
आएँ पढ्न भनेर
म त भन्छु मेरो नाम
के हो साथी तिम्रो नाम ?

झोलाभित्र कापी छ
मेरो साथी जाती छ
कति राम्रो व्यवहार
सबैलाई नमस्कार

चित्र हेरेर उत्तर भन्नुहोस् :

म शिक्षक हुँ ।
तपाईँहरू को
हुनुहुन्छ ?

MS 1

१

हजुरबुबा

N1.003.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

१

हजुरआमा

N1.003.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

१

बुबा

N1.003.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

१

आमा

N1.003.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

१

दाजु

N1.004.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

१

दिदी

N1.004.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

१

भाइ

N1.004.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

१

बहिनी

N1.004.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

जोडा मिलाऔँ

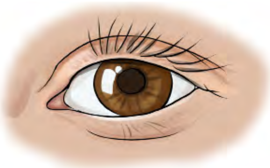

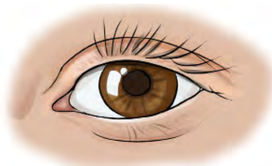

सुन्नुहोस् र शब्दहरू भन्नुहोस् :

ऐनामा म

म ऐनाअगाडि उभिएँ । मैले नाक देखेँ । कान देखेँ । आँखा देखेँ । निधार देखेँ । गाला देखेँ । ओठ देखेँ । दाँत पनि देखेँ । चिउँडो देखेँ । सबै जोडिएर बसे । आहा ! मेरो अनुहार !

नाक | कान | चिउँडो | निधार | ओठ

सुनेर साथीसँग कुराकानी गर्नुहोस् :

अमर : नमस्कार, सोनाम दाइ !

सोनाम : नमस्ते, अमर भाइ ! तिमी कता जान लाग्यौ ?

अमर : आशासँग खेल्न जान लागेको हुँ ।

सोनाम : तिमीले विद्यालयमा के के पढ्यौ ?

अमर : अँ... शरीरका अङ्गबारे पढेँ ।

सोनाम : म तिमीलाई शरीरका अङ्गबारे सोध्छु है ।

अमर : हुन्छ ।

सोनाम : औँलाले नाक र कान देखाउन सक्छौ ?

अमर : ल हेर्नुहोस्, दाइ !

सोनाम : मुख र दाँत पनि देखाउन सक्छौ ?

अमर : सक्छु नि ! म त घुँडा र कम्मर पनि देखाउन सक्छु ।

सोनाम : ल, तिमीलाई धन्यवाद छ ।

MS 1

२

ओठ

N1.008.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

२

ओठ

N1.008.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

२

ओठ

N1.008.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

२

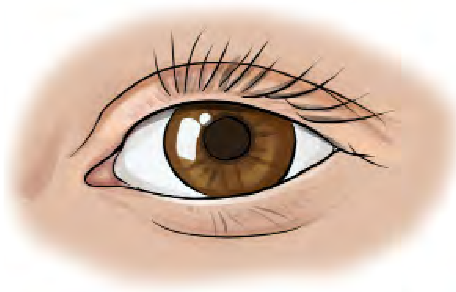

आँखा

N1.008.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

२

गोडा

N1.009.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

२

गोडा

N1.009.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

२

गोडा

N1.009.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

MS 1

२

हात

N1.009.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

२

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

कान

N1.010.03 कक्षा १

२

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

कान

N1.010.03 कक्षा १

२

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

कान

N1.010.03 कक्षा १

२

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

औँला

N1.010.03 कक्षा १

MS 1

२

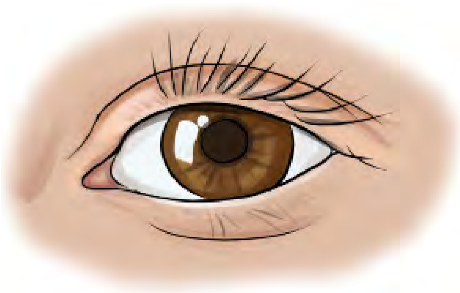

आँखा

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

N1.011.03 कक्षा १

MS 1

२

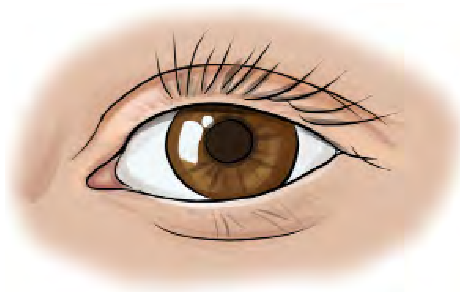

आँखा

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

N1.011.03 कक्षा १

MS 1

२

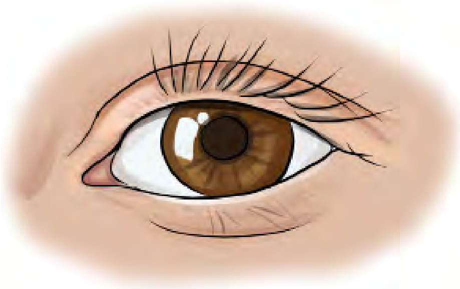

आँखा

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

N1.011.03 कक्षा १

MS 1

२

गोडा

नेपाली : ◆ GoV/MoES/CDC/CEHRD

N1.011.03 कक्षा १

कति मिठो

आँखाले कानलाई सोध्यो, "तिमी के गर्छौ ?"
कानले भन्यो, "म सुन्छु ।"
कानले नाकलाई सोध्यो, "तिमी के गर्छौ ?"
नाकले भन्यो, "म बास्ना लिन्छु ।"
नाकले मुखलाई सोध्यो, "तिमी के गर्छौ ?"
मुखले भन्यो, "म खाना खान्छु ।"
जिब्राले भन्यो, "आहा ! खानाको स्वाद कति मिठो !"

(क) कसले कानलाई सोध्यो ?

(ख) कानले नाकलाई के भन्यो ?

(ग) कसले खानाको स्वाद पायो ?

जोडा मिलाउनुहोस् :

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

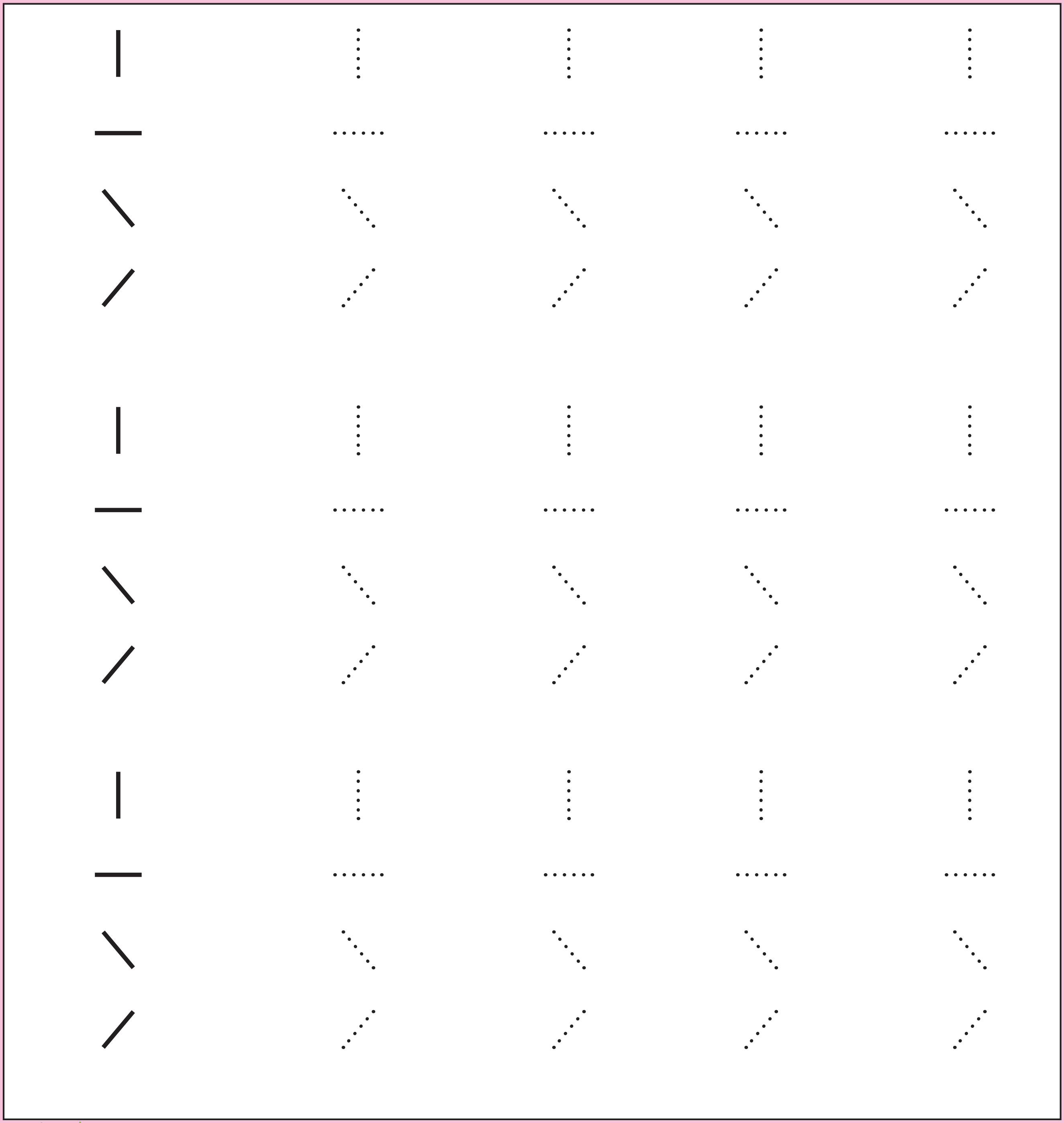

थोप्लामा रेखा तानी उस्तै रङ भर्नुहोस् :

१

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

कता हराए

भात पाक्यो भाँडामा, थाप थालमा
धेरै नुन नहाल, साग दालमा
चम्चा ल्याई चलाऊ, चिनी चियाको
मिठो अचार बन्छ रे, फर्सी बियाँको ।

स्याउ जामा लगाई, यता आउँछ
आलु टोपी ढल्काई, गीत गाउँछ
अङ्गुर केरा मेवाले, मलाई बोलाए
झोला कापी कलम, कता हराए ?

चित्र हेरेर उत्तर भन्नुहोस् :

अब, म के खाऊँ ?

मलाई भोक लाग्यो । म भान्साकोठामा गएँ । मैले एउटा भाँडामा खिर देखें । अर्को भाँडामा अचार देखें । थालमा रोटी देखें । टोकरीमा केरा र सुन्तला देखें । करुवामा पानी देखें । कचौरामा तरकारी देखें । आहा ! कति धेरै खानेकुरा । अब, म के खाऊँ ?

N1.011.02

रोटी पानी खिर अचार केरा

जोडा मिलाऔँ

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

चम्चा र थाल

कुकर चुलामाथि बस्यो । कुकरमा भात पाक्यो । कराहीमा तरकारी पाक्यो । थालले भन्यो, “मलाई भोक लाग्यो ।” पनिउँले थाललाई भात दियो । डाडुले कचौरामा तरकारी दियो । गिलासले पानी ल्यायो । गिलासले भन्यो, “अब चम्चाले भात खाऊ ।” थालले भन्यो, “चम्चाले भात खाने हो र ? भात त मानिसले पो खाने हो !”

(क) केमा भात पाक्यो ?

(ख) थालले के भन्यो ?

(ग) कसले पानी ल्यायो ?

३

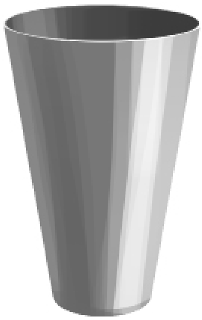

गिलास

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

N1.021.03 कक्षा १

३

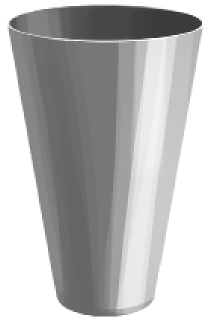

गिलास

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

N1.021.03 कक्षा १

३

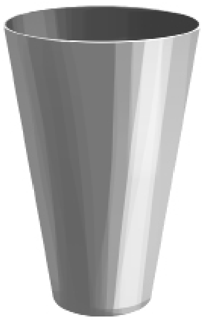

गिलास

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

N1.021.03 कक्षा १

३

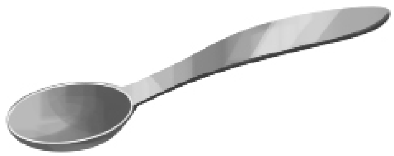

चम्चा

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

N1.021.03 कक्षा १

३

थाल

N1.022.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

३

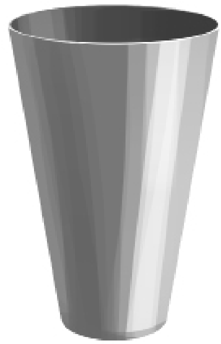

गिलास

N1.022.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

३

थाल

N1.022.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

३

थाल

N1.022.03 कक्षा १

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

३

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

थाल

N1.023.03 कक्षा १

३

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

कचौरा

N1.023.03 कक्षा १

३

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

कचौरा

N1.023.03 कक्षा १

३

नेपाली : ◆ GOVN, MOEST/CDC/CEHRD

कचौरा

N1.023.03 कक्षा १

पाठ सुन्नुहोस् र भन्नुहोस् :

मेरो कोठा

भान्साकोठा यता छ
सुत्ने कोठा उता छ
झ्यालढोका यहीँ छन्
घरको छानो कता छ ?

भुइँ तला तल छ
कौसी चाहिँ माथि छ
मेरो कोठा यहीँ छ
खाट चाहिँ कहाँ छ ?

झ्याल | ढोका | कोठा | खाट | छाना | कौसी

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

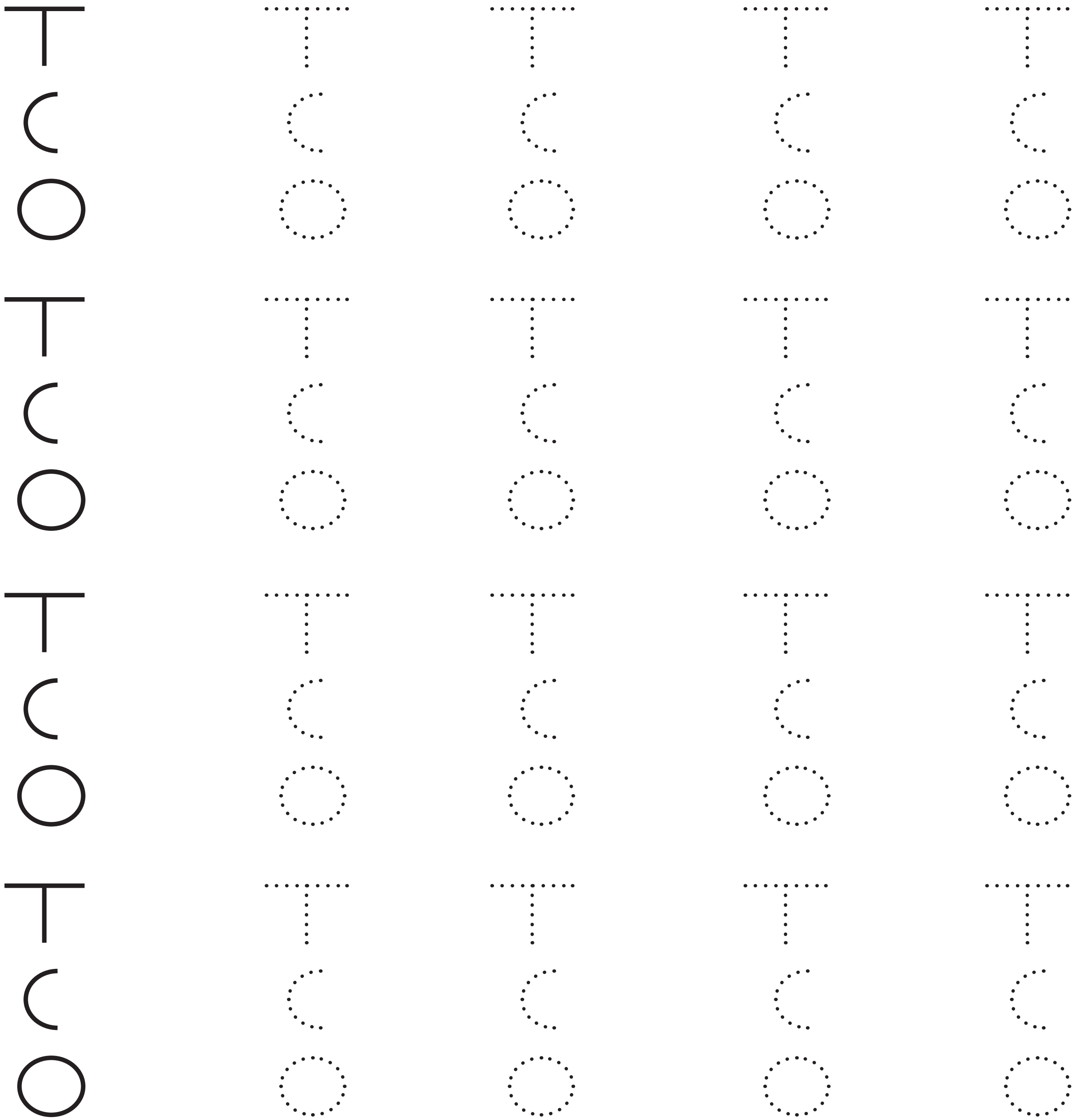

उस्तै रङ भर्नुहोस् :

२

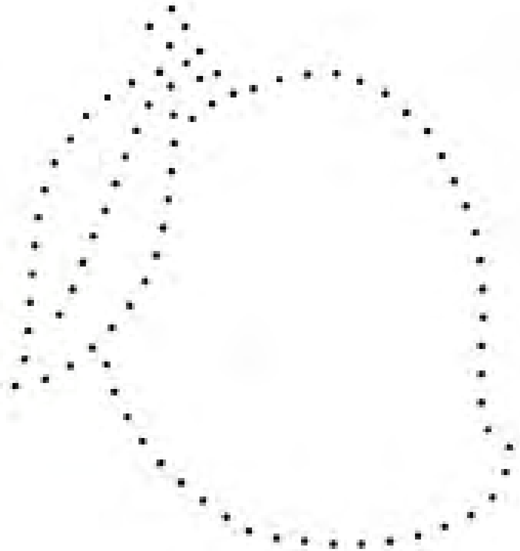

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

म पो के बनूँ

मेरा बाबा बेपारी, सानो पसल
मेरी आमा शिक्षक, सारै असल
ठुली दिदी सेनामा, सानी प्रहरी
कोही पनि बस्दैनन्, काम नगरी ।

काकी मेरी डाक्टर, काका किसान
जानुहुन्छ बारीमा, साँझ बिहान ।
पढ्न लेख्न सिकेर, के पो बन्ने हो ?
म त अहिले भन्दिनँ, पछि भन्ने हो ।

को को के के गर्दैछन् भन्नुहोस् :

जोडा मिलाउनुहोस् :

सुन्नुहोस् र शब्दहरू भन्नुहोस् :

मोबाइलका साथी

टेबलमा घडी, कम्प्युटर, रेडियो र टिभी थिए । त्यहाँ मोबाइल आइपुग्यो । घडीले मोबाइललाई भन्यो, “तिमी परै बस ।” रेडियो र टिभी घडीतिरै लागे । सबै रिसाएको देखेर मोबाइल डरायो । उसले भन्यो, “साथी हो ! मैले तिमीहरूको काम गरिदिएको छु । भोलि भोलि पनि सघाउँला नि !” मोबाइलको कुरो सबैलाई मन पर्‍यो । उनीहरू मिलेर बस्न थाले ।

घडी　रेडियो　कम्प्युटर　टेलिभिजन　मोबाइल

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

३

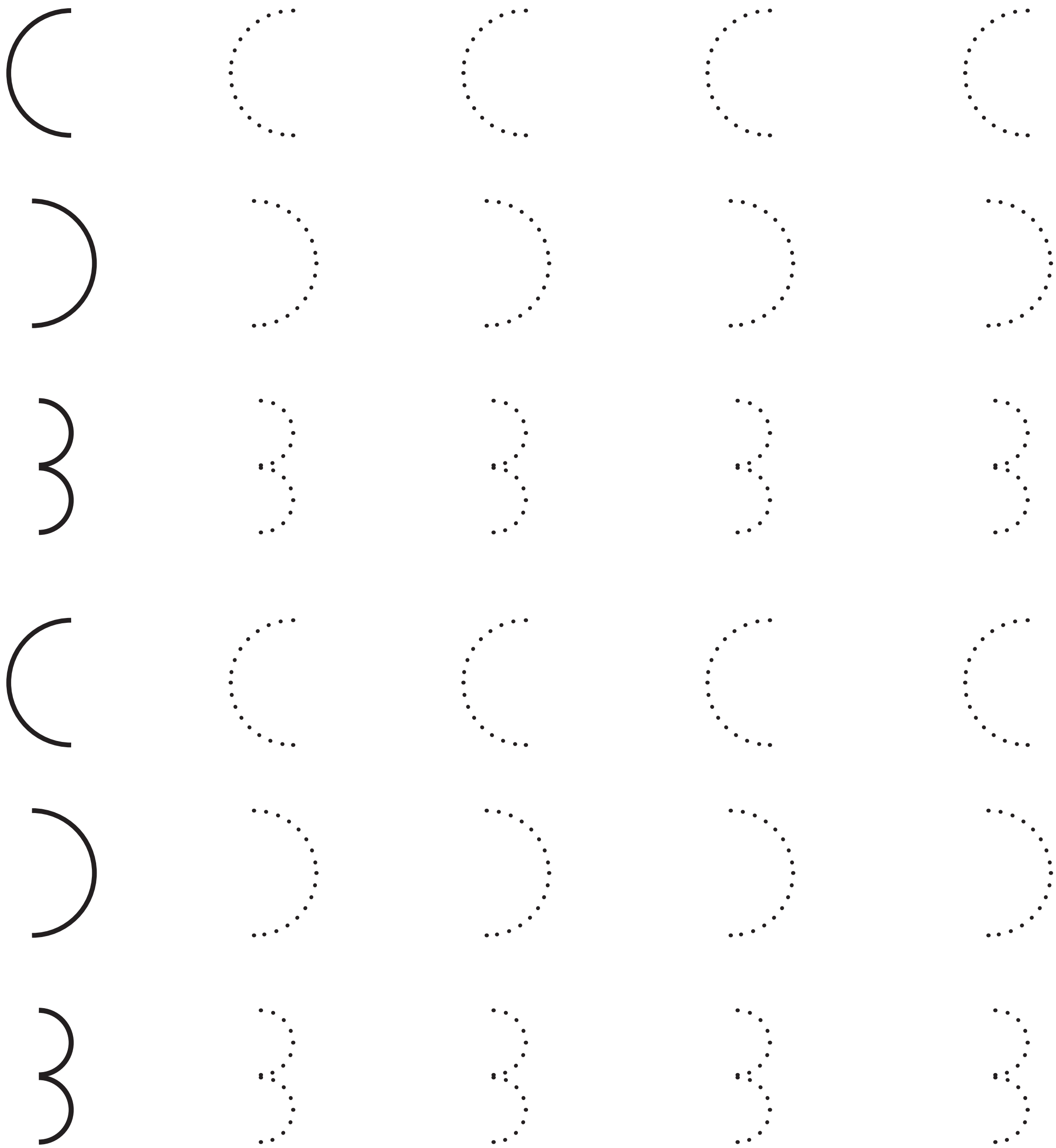

जोडा मिलाउनुहोस् :

४

५

१

२

३

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

राम्रो विनय

गाउँमा मेला लागेको थियो । सबैले आफूलाई मन पर्ने लुगा लगाए । आमाले साडी र चोलो लगाउनुभयो । दाजुले कमिज र पाइन्ट लगाउनुभयो । बुबाले दौरा र सुरुवाल लगाउनुभयो । भाउजूले कुर्ता र सुरुवाल लगाउनुभयो । विनयले पनि राम्रा लुगा लगाएर आयो । विनयले हाँस्दै सोध्यो, “मैले लगाएको लुगा कस्तो छ ?” आहा ! विनय त धेरै राम्रो देखियो । सबै खुसी भए ।

(क) आमाले के लगाउनुभयो ?

(ख) बुबाले के लगाउनुभयो ?

(ग) विनयले के के लगाएको रहेछ ?

मयूरको प्वाँखमा मात्र रङ भर्नुहोस् :

३

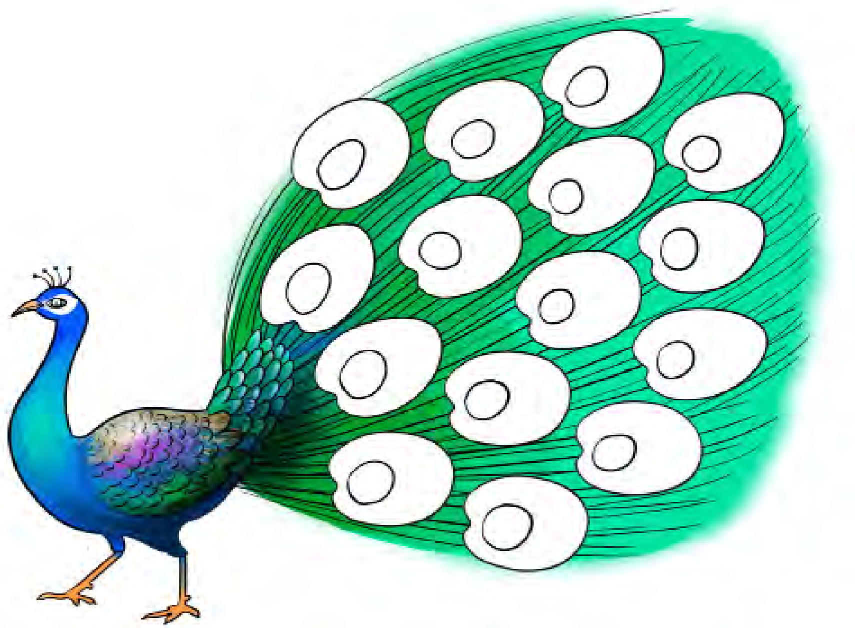

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) सुनेर भन्नुहोस् र गर्नुहोस् :

(अ) नमस्कार (आ) साथीलाई नमस्कार

(इ) सबैलाई नमस्कार

(ख) तलका चित्रका नाम भन्नुहोस् :

हजुरआमा

डाक्टर

आँखा

घडी

(ग) नमिल्ने चित्रमा ठिक (√) चिह्न लगाउनुहोस् :

रायो

रायो

रायो

मुला

कुकर

कुकर

ताप्के

कुकर

धान

गहुँ

धान

धान

(घ) तलका प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

(अ) तपाईँको नाम के हो ?

(आ) तपाईँको स्कुलको नाम के हो ?

(इ) तपाईँको आमाबुबाको नाम के हो ?

(ङ) थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

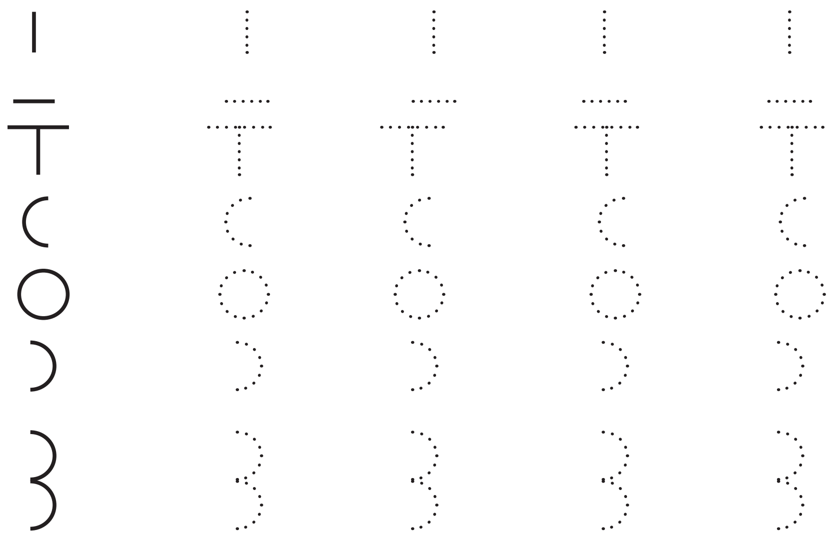

(च) भिन्नाभिन्नै बेलुनमा फरक फरक रङ भर्नुहोस् :

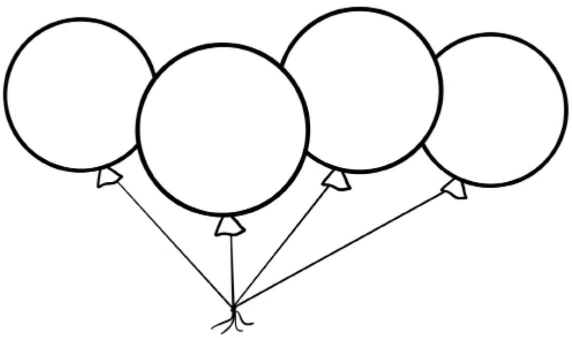

शिक्षकको हस्ताक्षर : .... अभिभावकको हस्ताक्षर : ....

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

आहा ! कपडा

अखबार पढेर, अक्षर चिन्ने हो
अब बजार गएर, अन्न किन्ने हो
निधारमा अक्षता, टिकी लाएर
असारमा नाच्ने हो, गीत गाएर ।

आमा लिई आउनुभो, आहा ! कपडा
बुबा आई दिनुभो, आलुबखडा
आठ बजे आकाश, कालोमैलो भो
आज छाता ओढेर, स्कुल जाने हो ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

सरसफाइ

अमरले अमला टिपे । अमर र अनिसाले अमला खाए । अमलाका दाना कोठामा छरिए । कोठा फोहोर भयो । आमा आउनुभयो । आमाले भन्नुभयो, “कोठा फोहोर भएछ । कोठा सफा राख है !” आमाले ठिक भन्नुभयो । “कोठा सफा राख्नुपर्छ ।” भन्दै अनिसाले कोठा बढारिन् । अमरले झ्याल पुछे ।

अमला | अमर | अनिसा | आमा

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

१

अनार

उजार

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

अमला

अमला

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

आलु

आलु

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

२

आगो

आगो

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

अ अ अ अ अ
अ अ अ अ अ

अ अ अ अ अ
अ अ अ अ अ

अ अ अ अ अ
अ अ अ अ अ

अ अ अ अ अ
अ अ अ अ अ

जोडा मिलाउनुहोस् :

अ ○

अदुवा ○

अचार

○

अङ्क १ ○

अक्षर अ ○

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

आ आ आ आ आ

ा ा ा ा ा

आ आ आ आ आ

ा ा ा ा ा

आ आ आ आ आ

ा ा ा ा ा

आ आ आ आ आ

ा ा ा ा ा

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

आत्था ! जिब्रो पोल्यो

आमाले आगो बाल्नुभयो । आमाले रोटी पकाउनुभयो । मैले आधा रोटी खाएँ । भाइले पनि आधा रोटी खायो । आमाले भात खाऊ भन्नुभयो । हामीले भात, तरकारी र अचार खान थाल्यौँ । बाबाले आलु उसिन्नुभयो । भाइले हतार हतार गरी तातो आलु खायो । भाइले भन्यो, “आत्था ! जिब्रो पोल्यो ।”

(क) आमाले के पकाउनुभयो ?

(ख) बाबाले के उसिन्नुभयो ?

(ग) जिब्रो पोल्दा भाइले के भन्यो ?

खाली ठाउँमा आ वर्ण लेख्नुहोस् : १

---------------- मा

---------------- गो

---------------- धा

---------------- लु

उस्तै बनाएर सार्नुहोस् :

१

अ	आ	ा

थोप्लामा रेखा तानी उस्तै रङ भर्नुहोस् :

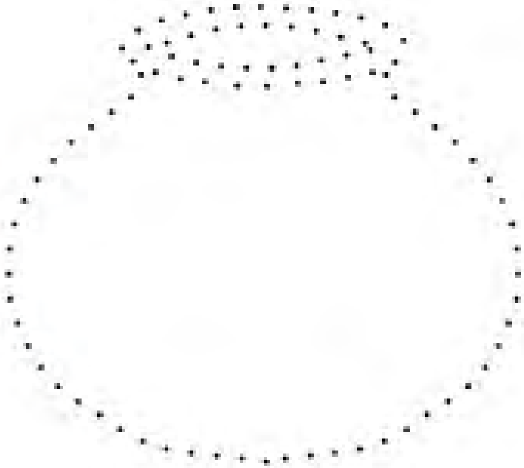

इला गइन् इलाम

इला गइन् इलाम
उनले पाइन् इनाम
थियो नयाँ बिहानी
इनारमा इन्द्रेनी ।

ईशानले भनेको
ईश्वरीले सुनेको
कति राम्रो माली गाई
माया गर्छन् दिदीभाइ ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

सुन्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

आकाशमा इन्द्रेनी !

अमर इनारछेउ गए । इनारमा इन्द्रेनी देखे । उनले इलालाई बोलाए । इला पनि इनारछेउ गइन् । इनार गहिरो थियो । इनारमा पानी थियो । पानीमा अमर र इलाको छाया देखियो । इनारमा आकाश देखियो । आहा ! आकाशमा त इन्द्रेनी पो रहेछ !

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

इनार

इ

इनार

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

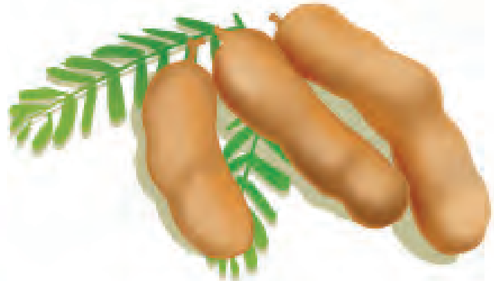

इमली

इ

इमली

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

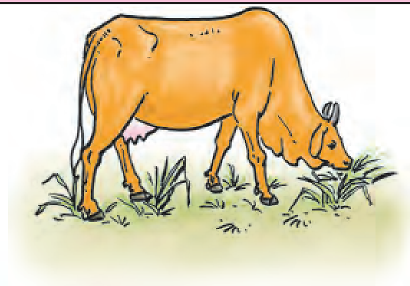

गाई

४

गाई

ईशान

ईशान

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

इ इ इ इ

ि ि ि ि

इ इ इ इ

ि ि ि ि

इ इ इ इ

ि ि ि ि

इ इ इ इ

ि ि ि ि

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

आमाबुबा नै ईश्वर

ईशान बिहानै उठे । ईशान दाइसँग पसल गए । पसल खाली थियो । उनीहरू गुरुआमाका घरमा गए । गुरुआमा ईश्वरका बारेमा बताउँदै हुनुहुन्थ्यो । ईशानले सोधे, “गुरुआमा, ईश्वर को हुन् ? उनी कहाँ छन् ?” गुरुआमाले भन्नुभयो, “आमाबुबा नै ईश्वर हुन् । ईश्वर तिमीहरूसँगै बस्छन् नि !” ईशान ईश्वर चिनेर दङ्ग परे ।

(क) ईशान कोसँग पसल गए ?

(ख) ईशानले गुरुआमालाई केका बारेमा सोधे ?

(ग) ईश्वर को रहेछन् ?

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ई ई ई ई

ी ी ी ी

ई ई ई ई

ी ी ी ी

ई ई ई ई

ी ी ी ी

ई ई ई ई

ी ी ी ी

जोडा मिलाउनुहोस् :

आ	ी
इ	ा
ई	ि

उस्तै बनाएर सार्नुहोस् :

२

अ	आ	इ	ई
-------------	-------------	-------------	-------------
-------------	-------------	-------------	-------------

आई	ा	ि	ी
-------------	-------------	-------------	-------------
-------------	-------------	-------------	-------------

इ	ि	ई	ी
-------------	-------------	-------------	-------------
-------------	-------------	-------------	-------------

चित्र हेरी खाली ठाउँमा मिल्ने वर्ण लेख्नुहोस् र भन्नुहोस् :

२

अ	आ	इ	ई

---------------- मा

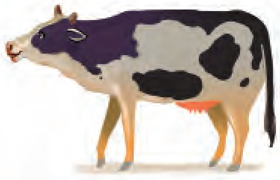

गा ----------------

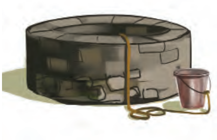

---------------- नार

---------------- मला

थोप्लामा रेखा तानी उस्तै रङ भर्नुहोस् :

५

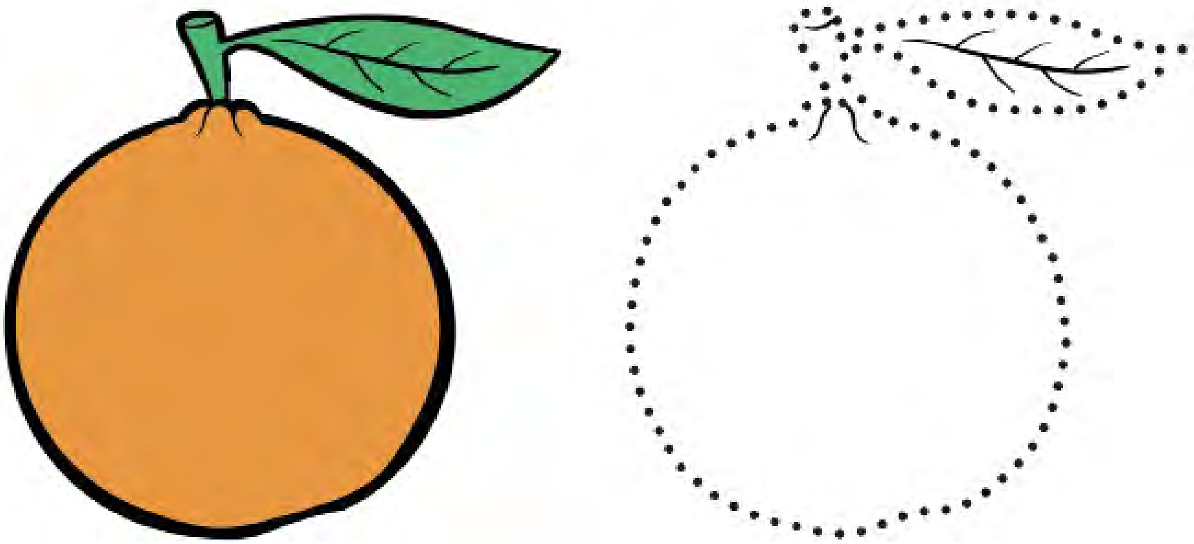

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) चित्रको नाम भन्नुहोस् र रातो रङमा लेखिएका वर्ण उच्चारण गर्नुहोस् :

अमला

आमा

इनार

सलाई

(ख) चित्र हेरी कम्तीमा तीन वाक्य भन्नुहोस् :

(ग) पढेर सुनाउनुहोस् :

अ	आ	इ	ई
आ	इ	अ	ई
इ	आ	ई	अ
ई	अ	इ	आ

(घ) पढेको सुनेर प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

अमरले अनार ल्याए । अङ्गुर पनि ल्याए । आमासँग आशा थिइन् । आशाले आगो ल्याइन् । इला इलाम गइन् । इलाले इनाम लिई आइन् । ईशान र ईश्वर पनि आए । अनार र अङ्गुर खाए ।

(अ) अमरले के के ल्याए ?

(आ) आशा कोसँग थिइन् ?

(इ) इला कहाँ गइन् ?

(ङ) उस्तै बनाएर सार्नुहोस् :

अ	आ	इ	ई
-------------	-------------	-------------	-------------
आई	ा	ि	ी
-------------	-------------	-------------	-------------

(च) थोप्लामा रेखा तानी उस्तै रङ भर्नुहोस् :

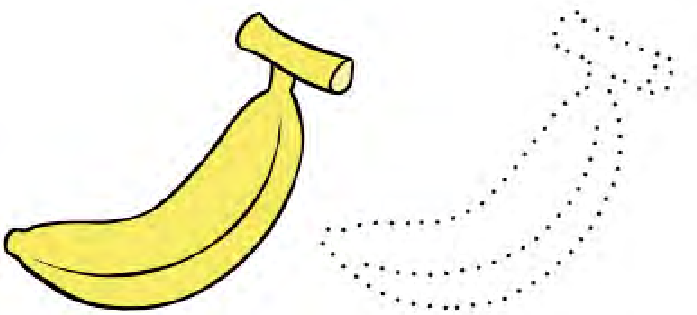

शिक्षकको हस्ताक्षर : ....

अभिभावकको हस्ताक्षर : ....

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

ऊर्मि हाँस्न थालिन्

उषासँग खेल्न पाई, उमा परिन् दङ्ग
उदयलाई साथ लिई, हिँडिन् उसैसँग
उनी लागिन् उतातिर, उखु खान भनी
उषालाई साथ दियो, उदयले पनि ।

खानलाई एउटा उखु, उपहार पाए
आपसमा बाँडिचुँडी, मिठो मानी खाए
उखु खाँदा ऊर्जा मिल्यो, ऊष्मा नाच्न थालिन्
आऊ गाऊ गीत भन्दै, ऊर्मि हाँस्न थालिन् ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

उल्लु

बिहानको समय थियो । उदय ओछ्यानमा सुतेका थिए । झ्याल खुला थियो । झ्यालमा एउटा चरो रहेछ । चराले भन्यो, "उठ्नुहोस् साथी ! उज्यालो भइसक्यो । अबेरसम्म सुत्नेलाई अल्छी भन्छन् । तपाईँ त अल्छी केटो होइन नि !" उदय उठे । कोठामा आमा आउनुभयो । आमालाई देखेर चरो उड्यो । उदयले आमालाई चराको नाम सोधे । आमाले चराको नाम भन्नुभयो । ए, त्यो चरो त उल्लु पो रहेछ !

(क) को ओछ्यानमा थिए ?

(ख) चरो किन उड्यो ?

(ग) उल्लुको अर्को नाम के होला ?

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

उखु

५

उखु

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

५

उन

५

उन

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

६

ऊर्जा

ऊर्जा

ऊष्मा

६

ऊष्मा

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

उ उ उ उ

उ उ उ उ

उ उ उ उ

ऊ ऊ ऊ ऊ

ऊ ऊ ऊ ऊ

सुन्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

चौतारीमा उत्सव

"चौतारीमा आओ ।" उत्सव जोडसित कराए । ऊष्मा आइन् । उदय पनि आए । उत्सवले भने, "पारि डाँडामा हेर त !" सबैले डाँडातिर हेरे । डाँडामाथि सूर्य उदाएको थियो । उत्सवले भने, "सूर्यले उज्यालो दिन्छ । सूर्यले ऊर्जा पनि दिन्छ ।"

उत्सव | ऊष्मा | ऊर्जा | उज्यालो | उदय

सार्नुहोस् :

३

)	३	—	उ	ऊ
....	....	....	....	....
ा	ि	ी	ु	ू
....	....	....	....	....
आ	ई	ऊ	आई	आऊ
------------	------------	------------	------------	------------
------------	------------	------------	------------	------------
------------	------------	------------	------------	------------
------------	------------	------------	------------	------------
------------	------------	------------	------------	------------
------------	------------	------------	------------	------------

पढेर साथीलाई सुनाउनुहोस् :

(क)	अ	आ	इ	ई	उ	ऊ
(ख)	अ	इ	आ	इ	अ	उ
	आ	ऊ				
(ग)	आई	आऊ				

जोडा मिलाउनुहोस् :

ऊ	ी
आ	ू
इ	ु
ई	ा
उ	ि

चित्रको नामसँग मिल्ने वर्ण चिनी जोडा मिलाउनुहोस् :

○	अ ○
○	आ ○
○ ऊ	इ ○
○	ई ○
○	उ ○
○	ऊ ○

थोप्लामा रेखा तानी उस्तै रङ भर्नुहोस् :

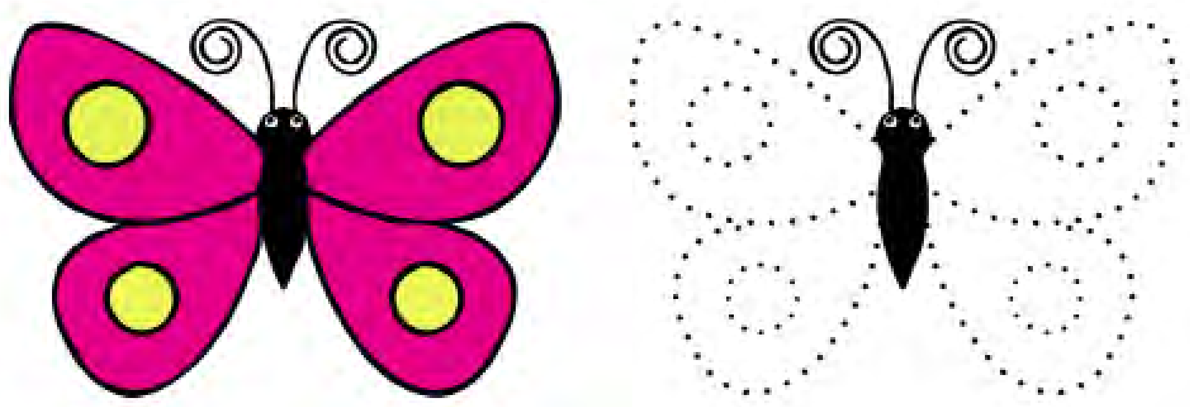

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

मिठो गीत गाएछ

ओल्लो घर ऋचाको
पल्लो घर ऋतुको
माथ्लो घर ऋषभको
तल्लो घर कृषकको ।

ऋतु अनि ऋचाले
बजाएछन् एकतारे
एकलव्य आएछ
मिठो गीत गाएछ ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

१

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

ऋषि

ऋषि

ऋषभ

ऋणभ

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

एकतारे

द

एकतारे

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

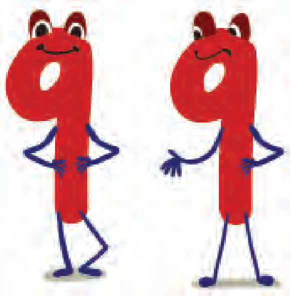

एघार

८

एघार

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ऋ ऋ ऋ ऋ

ृ ृ ृ ृ

ऋ ऋ ऋ ऋ

ृ ृ ृ ृ

ऋ ऋ ऋ ऋ

ृ ृ ृ ृ

ऋ ऋ ऋ ऋ

ृ ृ ृ ृ

ऋ ऋ ऋ ऋ

ृ ृ ृ ृ

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

ऋषभ र ऋचा

ऋषभ एक्लै थिए । एकतारे बोकी ऋषिराम आए । ऋषिरामले ऋचालाई पनि बोलाए । उनीहरू मेला घुम्न गए । बाटामा ऋद्धि पनि भेटिइन् । बाटाछेउमा रङ्गीचङ्गी फूल फुलेका रहेछन् । ऋचा र ऋद्धि फूल देखेर रमाए । त्यहाँ धेरै पुतली आए । पुतलीले फूलका रस चुस्न थाले । एक हुल माहुरी पनि आए । तिनले पनि रस चुसे । ऋषभले भने, "आफ्नो रस चुस्दा पनि फूलले किन केही नभनेको होला ?" उत्तर त कसैलाई थाहा थिएन । ऋषिरामले भने, "हिँड, मेलामा धेरै मान्छे हुन्छन् । तिनलाई सोधौँला ।"

(क) ऋषभको घरमा को गए ?

(ख) फूल देखेर को को रमाए ?

(ग) ऋषिरामले के भने ?

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

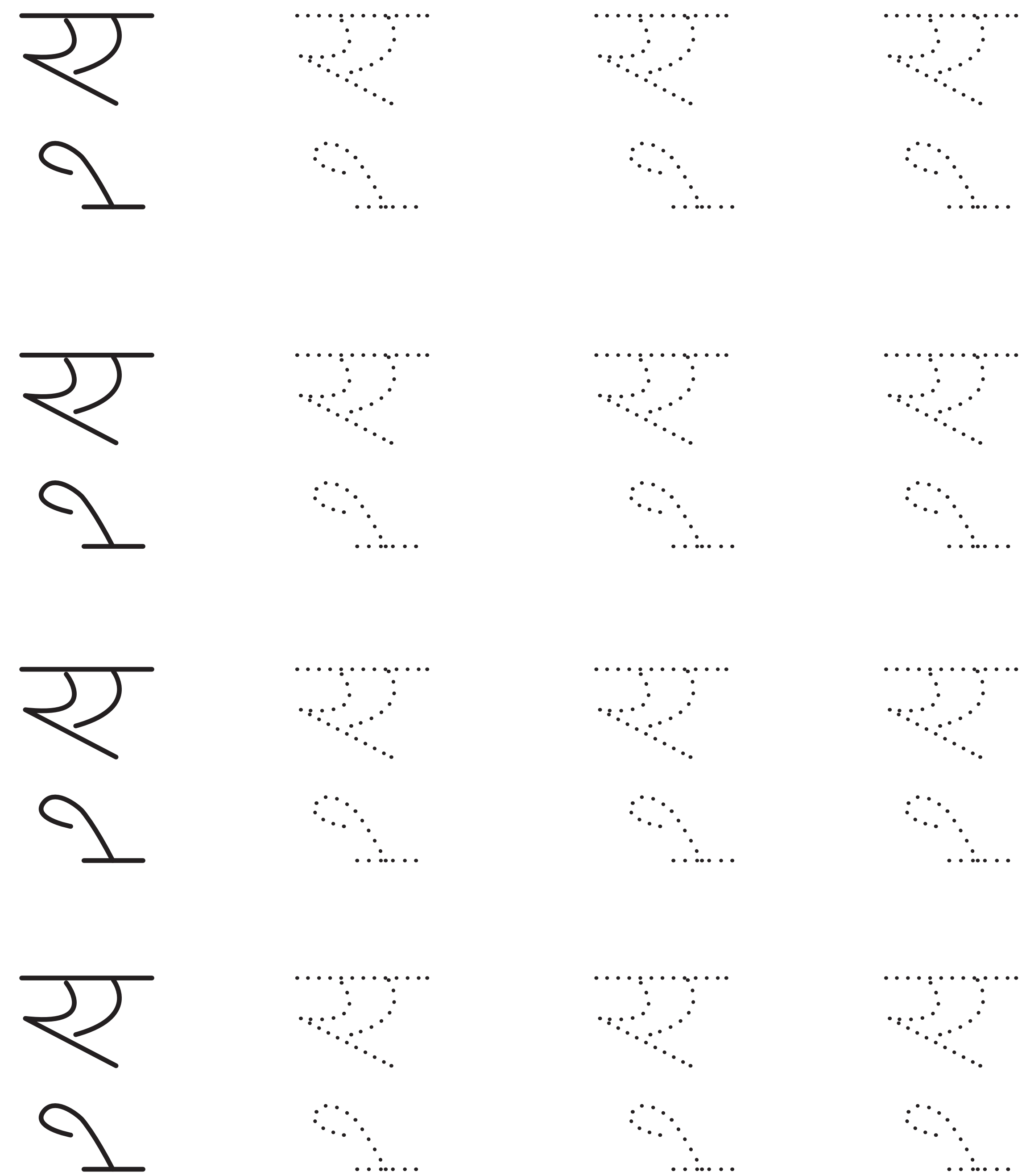

जोडा मिलाउनुहोस् :

ए	ा
उ	े
आ	ि
ऊ	ु
ई	ू

पालैपालो भन्नुहोस् :

ऋषिको एकतारे

शिष्य : गुरुजी नमस्कार !

गुरु : नमस्कार ! के छ, ऋषभ बाबु ! तपाईँको खबर ?

शिष्य : मलाई एउटा कुरा सोध्नु छ, गुरु ऋषिले किन एकतारे बोकेका हुन् ?

गुरु : ऋषि भजन गाउँछन् । मिठो धुन बजाउँछन् । त्यसैले एकतारे चाहिएन त ?

शिष्य : यसलाई किन एकतारे भनेको होला, गुरु ?

गुरु : एकतारे बाजामा एउटा मात्र तार हुन्छ । त्यसैले एकतारे भनेको हो । एकतारेको धुन मिठो हुन्छ नि !

शिष्य : ए ! त्यसैले ऋषिले एकतारे बजाएका होलान् !

गुरु : हो त । ल, तपाईँ पनि एकछिन एकतारे बजाउनुहोस् ।

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

२

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ए

अ	इ	आ	इ	अ	उ	आ	उ	ऋ

ऋ	ए	आए	आऊ

मिलिजुली खाए

एउटा पुतली आयो । उसले फूलहरू गन्यो- एक, दुई, तीन । ऊ एउटा फूलमा गएर बस्यो । एघार माहुरी आए । तिनीहरूले आफू बस्ने घार बनाए । एकतिस कमिला आए । तिनीहरूले आफू बस्ने गोलो बनाए । पुतलीले रोटी ल्यायो । माहुरीले मह ल्याए । कमिलाले चिनी ल्याए । सबैले मिलिजुली रोटी, मह र चिनी खाए ।

एउटा | एक | आए | एघार | गएर

उस्तै बनाएर कापीमा सार्नुहोस् : ४

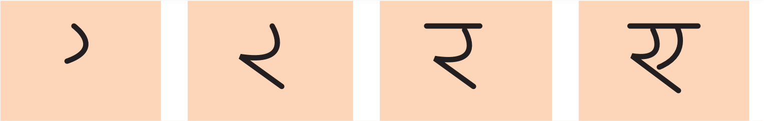

फूल र पातमा अ देखि ए सम्मका वर्ण लेख्नुहोस् :

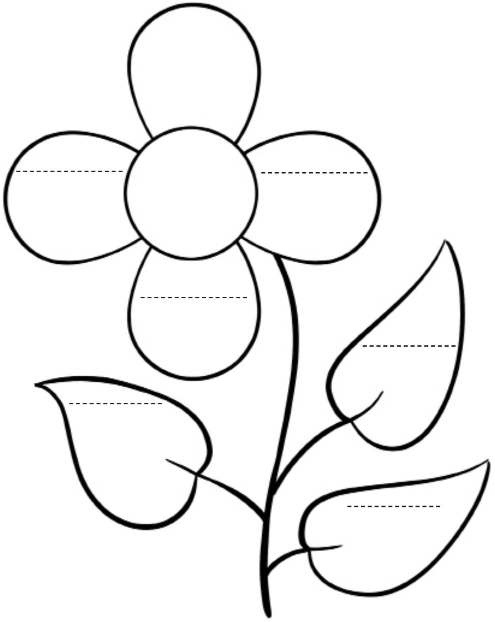

MS 7

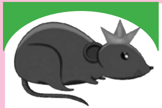

क्रम मिलाएर कापीमा सार्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

१

इ	आ	अ	उ	ऋ	ए	ई	ऊ

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) चित्रको नाम भन्नुहोस् र रातो रङमा लेखिएका वर्ण तथा शब्द पढ्नुहोस् :

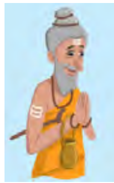

ऊ

उन एकतारे ऋषि ऊकार

आए आऊ आई

(ख) चित्र हेरी चार वाक्य भन्नुहोस् :

(ग) पढेर सुनाउनुहोस् :

उ	ऊ	ऋ	ए
ऊ	ऋ	ए	उ
ऋ	ए	उ	ऊ
ए	ऋ	ऊ	उ

(घ) लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

आ + ई → आई
आ + ए → ......
आऊ → ...... + ...
आई → ...... + ...

(ङ) पढेको सुनेर प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

उमाले उनिउँ ल्याइन् । उदयले उखु ल्याए । ऋषिरामले एकतारे ल्याए । उमा र उदयले उखु खाए । ऋषिरामले एकतारे बजाए । उदय नाचे । उमा पनि नाचिन् ।

(अ) उमाले के ल्याइन् ? (आ) एकतारे कसले ल्याए ? (इ) को को नाचे ?

(च) छुटेका वर्ण लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

अ	....	इ	....	उ	....	ऋ	....

(छ) वर्णअनुसार मात्रा लेख्नुहोस् :

आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ए
ा	....	....	....	....	....	....

(ज) पढ्नुहोस् र लेख्नुहोस् :

आई	आऊ	आए
....	....	....

शिक्षकको हस्ताक्षर : .... अभिभावकको हस्ताक्षर : ....

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

ऐना देखिन् रे

सानी सानी मुसीले, ऐना देखिन् रे
बिरालीले कापीमा, ऐकार लेखिन् रे
साना साना बुटामा, पाक्यो ऐँसेलु
ठुला ठुला रुखमा, आयो ऐँजेरु ।

सानी सानी मुसी त, झरिन् ओराली
ओदान खोज्न दौडिछन्, सुरी बिराली
ओडारछेउ दुबैले, देखे ओखल
ओखती हो भनेर, खाए ओखर ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

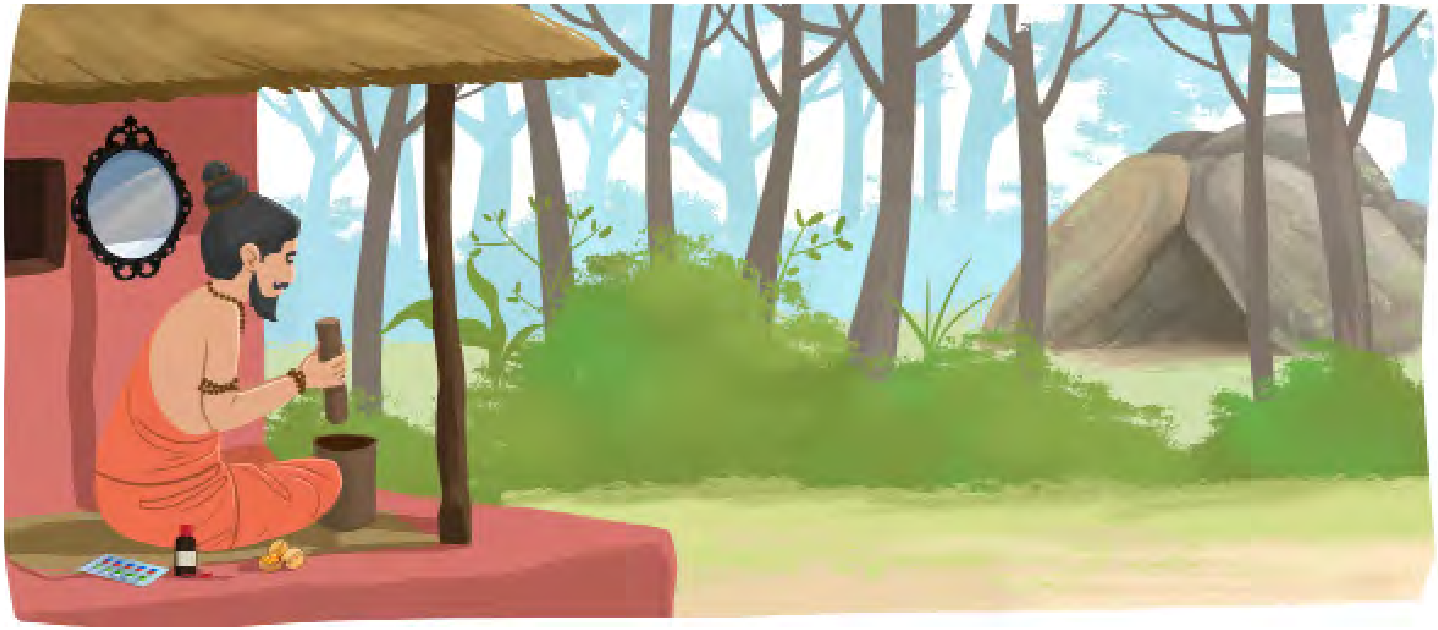

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

१

ऐना

ऐना

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

१

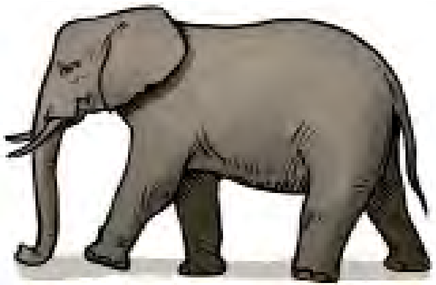

ऐरावत

ऐरावत

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

१०

ओखर

ओखर

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

ओठ

ओठ

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ओ ओ ओ ओ

ो ो ो ो

ओ ओ ओ ओ

ो ो ो ो

ओ ओ ओ ओ

ो ो ो ो

ओ ओ ओ ओ

ो ो ो ो

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

मैना

मैना चरीले ऐना हेर्‍यो । उताबाट पुच्छर हल्लाउँदै ऐरावत आयो । "यो ऐना कसको हो ?" ऐरावतले सोध्यो । ऐरावतले पनि ऐनामा आफ्नो अनुहार हेर्‍यो । ऐरावतको सुँडले मैनालाई लाग्यो । मैनाले ऐया भन्यो । ऐरावतले माफी माग्यो । मैनाले माफी दियो । ऐरावतले मैनालाई पिठिउँमा बोक्यो । मैना ऐरावतमाथि चढ्यो । मैना ऐना हेर्दै वनतिर लाग्यो ।

ऐरावत | ऐया | हेर्दै | ऐना | मैना

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ओ

ो

ओ

ो

ओ

ो

ओ

ो

जोडा मिलाउनुहोस् :

इ	ै
ऊ	ि
ऐ	ु
उ	े
ए	ो
ओ	ू

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

ओठमा ओखती

ओखरको बोटछेउमा ओडार थियो । ओडारमा ओस पर्थ्यो । त्यसैले ओडार चिप्लो थियो । ओडारका छेउमा एउटा स्याल बस्थ्यो । एक दिन स्याल ओडारमा गयो । ऊ चिप्लिएर लड्यो । स्यालको ओठमा चोट लाग्यो । ऊ ओखती खोज्न ओरालो लाग्यो । स्याल ओझा काकाका पिँढीमा पुग्यो । उसले ओभानो सुकुल देख्यो । स्याल सुकुलमा सुत्यो । उसले ओदानमाथि ओलनको भाँडो देख्यो । ओझा काका आउँदा ओलन थिएन । ओलन कहाँ गयो होला ?

(क) ओडार कस्तो थियो ?

(ख) स्याल किन ओरालो लाग्यो ?

(ग) ओदानमा के थियो ?

(घ) ओलन कहाँ गयो होला ?

लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

४

आ + ई → आई

आ + ए → ____

आ + ऊ → ____

आ + ओ → ____

आई → आ + ई

आए → ____ + ____

आऊ → ____ + ____

आओ → ____ + ____

शिक्षकले भनेको सुनेर खाली ठाउँमा मिल्ने शब्द लेख्नुहोस् :

आई	आऊ	आए	आओ

(क) बहिनी ------------------------------- ।

(ख) अनिसा ------------------------------- ।

(ग) अमर र अनिसा ------------------------- ।

(घ) सबै जना ----------------------------- ।

सार्नुहोस् र पढ्नुहोस् : ५

ऐ	ओ	आओ
------------------	------------------	------------------
------------------	------------------	------------------
------------------	------------------	------------------

ओ	ऐ	आओ
------------------	------------------	------------------
------------------	------------------	------------------
------------------	------------------	------------------

आओ	ऐ	ओ
------------------	------------------	------------------
------------------	------------------	------------------
------------------	------------------	------------------

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

औजारले समाऊ

अंशुमाले औषधी, बोकी ल्याइछ
औजारले औषधी, घाउमा लाइछ
औधी दुख्ने घाउमा, औँला राखेर
औषधी नै हो भन्दै, पट्टी बाँधेर ।

औँसा पर्न सक्दछ, धोइराख है
औलो लाग्न सक्दछ, होस राख है
आऊ घर आँगन, सफा गर्नु छ
सबै जना भन्दै छन्, स्वस्थ बन्नु छ ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

११

औषधी

औषधी

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

औजार

औजार

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

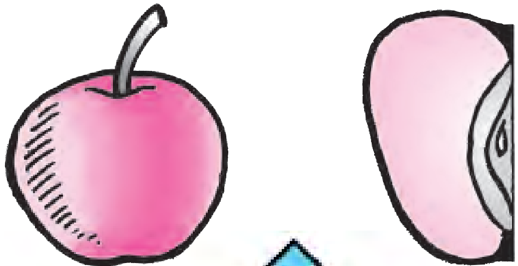

अंश

अंश

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

औ	औ	औ	औ
ौ	ौ	ौ	ौ
औ	औ	औ	औ
ौ	ौ	ौ	ौ
औ	औ	औ	औ
ौ	ौ	ौ	ौ
औ	औ	औ	औ
ौ	ौ	ौ	ौ

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

ओदानको खुट्टो

ओमकार अगेनामा ओदान गाड्थे । आगो बालेर खोले पकाउँथे । ओदानका तीनओटा खुट्टा थिए । उनले खोले पकाउन ओदानमा भाँडो राखे । भाँडो राख्दा ओदानको एउटा खुट्टो भाँचियो । ओदान औधी रोयो ।औजारले ओदान रोएको सुन्यो । औजारले ओदानको खुट्टो जोडिदियो । ओदान औधी खुसी भयो । ओदानले औजारलाई धन्यवाद दियो । ओमकार पनि खुसी भए ।

(क) केका तीनओटा खुट्टा थिए ?

(ख) ओदानको खुट्टो कसले जोडिदियो ?

(ग) ओदान किन खुसी भयो ?

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

अँ	अँ	अँ	अँ
अः	अः	अः	अः
अँ	अँ	अँ	अँ
अः	अः	अः	अः
अँ	अँ	अँ	अँ
अः	अः	अः	अः
अँ	अँ	अँ	अँ
अः	अः	अः	अः

जोडा मिलाउनुहोस् :

○ अं	इ ○
○ ओ	उ ○
○ ऐ	अ ○
○ उ	अं ○
○ अ	ओ ○
○ इ	ऐ ○

सुन्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

अंशु र अंशुमा

अंशु र अंशुमा पुस्तकालय गए । अंशुमाले एउटा पुस्तक झिकिन् । पुस्तक पढ्दै अंशुमा र अंशुले कुराकानी गरे । अंशुले सोधिन्, “संसारमा पौडने चरा पनि हुन्छन् ?” अंशुमाले उत्तर दिइन्, “हुन्छन् नि ! हाँस देखेका छैनौ तिमीले ? हाँसलाई हंस पनि भन्छन् । यो पौडने चरा हो ।”

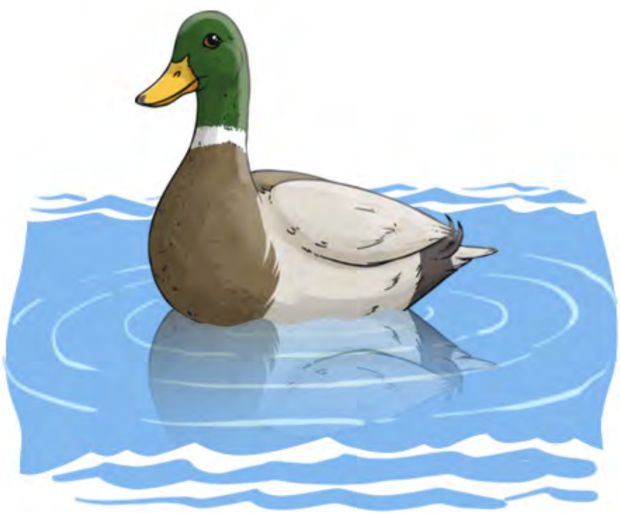

अंशु

अंशुमा

हंस

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

ऊ	आऊ	आई	आए	आओ	ऊ आई ।
उ	आई	आओ	आए	आऊ	ऊ आई ।
आए	आओ	आई	आऊ	ऊ आई ।	

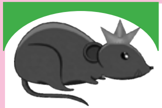

अ देखि अः सम्म क्रम मिलाएर लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

२

ओ	अ	अः	आ	इ	ए	ई	ऊ	ऋ	ऐ	उ	औ	अं

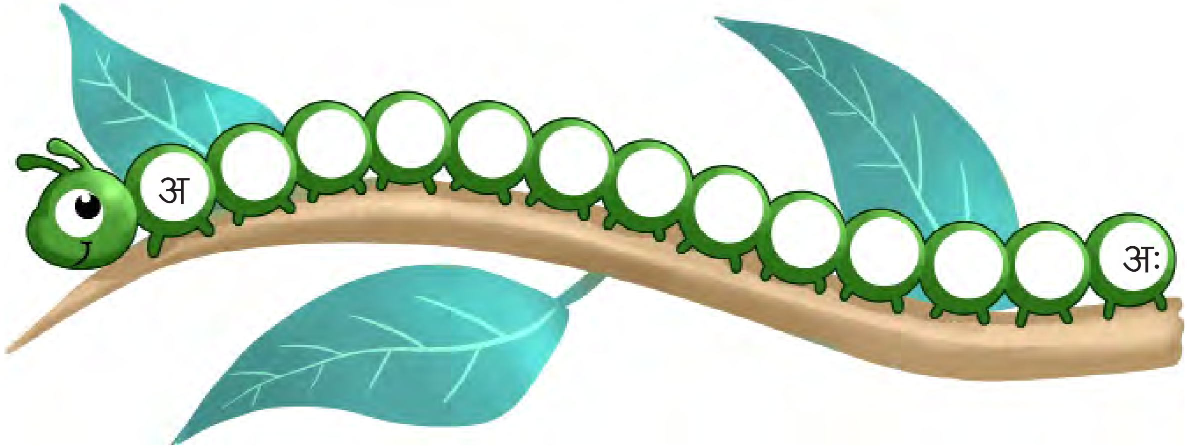

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) चित्रको नाम भन्नुहोस् र रातो रङमा लेखिएका वर्ण उच्चारण गर्नुहोस्:

अं

ऐना ओदान औषधी अंश

(ख) चित्र हेरी चार वाक्य भन्नुहोस् :

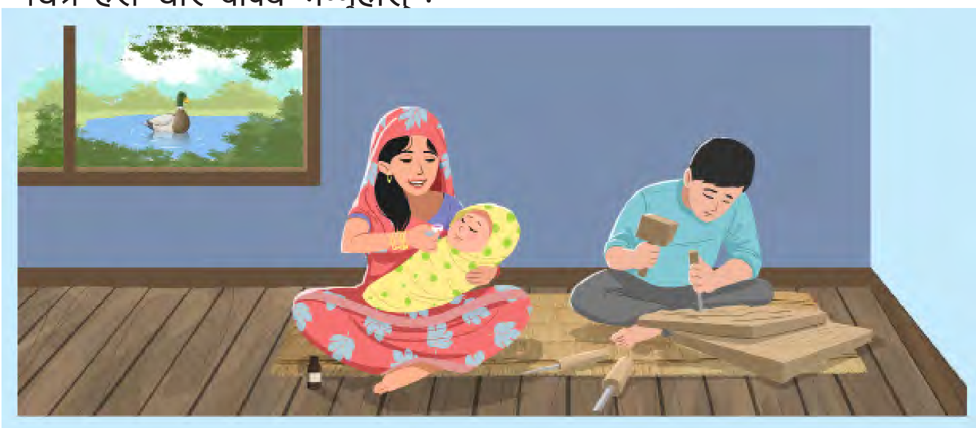

(ग) पढेर सुनाउनुहोस् :

ए	ओ	औ	अं	अः	ऐ
अ	ऐ	अं	ओ	ए	औ

(घ) लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

आओ → आ, ओ

आऊ → [ ], [ ]

आ + ई → [ ]

आ + ए → [ ]

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(ङ) पढेको सुनेर प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

ऐनबहादुरको पसल एकान्तकुनामा थियो । उनको पसलमा औजार र ऐना पाइन्थ्यो । अंशुमाला ऐना किन्न पुगिन् । पसलमा प्रायः ऐनबहादुर नै हुन्थे । आज चाहिँ वंशिला दिदी हुनुहुन्थ्यो । दिदीले सोध्नुभयो, "ओहो, अंशुमा बहिनी ! किन आउनुभयो ? अंशुमाले भनिन्, "म एउटा ऐना किन्न आएकी, दिदी !" "ल यो ऐना लैजाउनुहोस् । पच्चिस रुपियाँ दिनुहोस् ।" वंशिला दिदीले ऐना दिँदै भन्नुभयो ।

(अ) ऐनबहादुरको पसलमा के के पाइन्थ्यो ? (आ) पसलमा को हुनुहुन्थ्यो ?

(इ) अंशुमा पसलमा किन आएकी हुन् ?

(च) छुटेका वर्ण लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

अ	....	....	....	उ	....	ऋ
....	....	ओ	....	....	अः	

(छ) वर्णअनुसार मात्रा लेख्नुहोस् :

आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ए

ऐ	ओ	औ	अं	अः

(ज) पढ्नुहोस् र लेख्नुहोस् :

आई	आऊ	आए	आओ

शिक्षकको हस्ताक्षर : .... अभिभावकको हस्ताक्षर : ....

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

करेसामा कविता

कवितालाई डाकी, करेसामा काकी
रोप्नुहुन्छ काउली, कपाकप खाउली
कवितालाई देखी, कमल पनि आए
कमिलाका ताँती, देखेर ती रमाए ।

कबिना र कबिर, कताबाट आए ?
करुवाको पानी, कलकली खाए
करेसामा फुलेका, फूल कति कति
फूल रोप्ने कविता, कति धेरै जाती ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

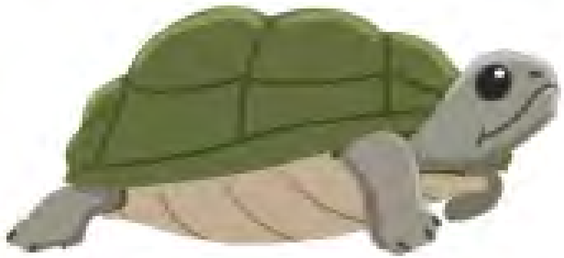

कछुवा

कछुवा

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

करेला

करेला

सुन्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

कछुवा जिल्ल पर्‍यो

कछुवा र खरायो दौडँदै थिए । कछुवा खरायोभन्दा अगाडि थियो । ऊ अझै छिटो छिटो दौडँदै थियो । उसले कमिलाको गोलो कुल्चिएछ । कमिलाहरू गोलाबाट बाहिर आएर कछुवाको बाटो छेके । "तिमीले हाम्रो गोलो भत्काइदियौ । तिमीले माफ माग्नुपर्छ ।" कमिलाले भने । "मलाई माफ गर ।" कछुवाले भन्यो । "ल माफ त गर्छौं । तिमीले दौड चाहिँ हार्‍यौ ।" एउटा कमिलाले खरायोलाई देखाउँदै भन्यो । खरायो दौडेर पुगिसकेको थियो । कछुवा जिल्ल पर्‍यो ।

कछुवा | कमिलो | खरायो | गोलो | दौड

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

क क क क क

क क क क क

क क क क क

क क क क क

क क क क क

क क क क क

क क क क क

क क क क क

क क क क क

क क क क क

चित्रको नाम भन्नुहोस् र सुरुमा क वर्ण लेख्नुहोस् :

---------------- लम

---------------- मल

---------------- प

चित्र हेरी ठिक छ भने (✓) र बेठिक छ भने (×) चिह्न लगाउनुहोस् :

(क) बिरालो छैन ☐

(ख) कछुवा छ ☐

(ग) कटहर छैन ☐

(घ) कमिलो छ ☐

सार्नुहोस् र पढ्नुहोस् : ६

क	छ	छैन	एक
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------

पाक्यो काफल

कविज्यूले कलम, समाई लेखे कविता
करेसामा किरा, खोज्दै पुगे कमिला
काकाकाकी काउली, रोप्न कता गऱ्छन्
काग उड्दा कान, खोज्दै त्यतै लागेछन् ।

कालो कालो बादलमा, काग हरायो
कछुवा र कमिलालाई, कसले बोलायो
काइँयो झिकी कालिजले, कोऱ्यो कपाल
वनचरीले गाउँदै थियो, 'पाक्यो काफल' ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

काउली

काउली

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

किताब

किताब

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

काकी

काकी

काकाको कोट

काकाले किलामा झुन्ड्याएको कोट झिक्नुभयो । काका कोट लगाएर काउलीबारीमा जानुभयो । काउलीबारीमा धेरै काग थिए । ती किरा खाँदै थिए । काकाले सोच्नुभयो, “यी कागले त काउली सखाप पार्ने भए ।” उहाँले कान्लामा कोट राखेर काग धपाउनुभयो । काग भोकाएका थिए । कागलाई काकासँग रिस उठ्यो । एउटा काग काकाको कानमै करायो । अर्को काग काकाको कोट च्यापेर उड्यो । अरू कागले काकालाई ठुङ्न खोजे । यो देखेर काकाकी छोरी कीर्ति कराउँदै आइपुगी । कीर्तिसँगै कालो कुकुर पनि भुक्दै आयो । कुकुर भुक्दै काउलीबारीको वरिपरि दौडियो । कुकुर भुकेकाले काग उडे । काकाको कोट काफलको बोटमा अड्कियो । “अब कोट कसरी झिक्ने होला ?” कीर्ति सोच्न थाली ।

(क) काका कोट लगाएर कहाँ जानुभयो ?

(ख) काकाले के सोच्नुभयो ?

(ग) काग किन रिसाए ?

(घ) कागले के के गरे ?

(ङ) काग किन उडे ?

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

का	का	का	का
कि	कि	कि	कि
की	की	की	की
छ	छ	छ	छ
छैन	छैन	छैन	छैन
का	का	का	का
कि	कि	कि	कि
की	की	की	की
छ	छ	छ	छ
छैन	छैन	छैन	छैन

शब्द पढेर सुनाउनुहोस् :

४

काका	काकी	आए	आऊ
आई	आओ	एक	आका
छ	छैन	काउकाउ	ऊ

खाली ठाउँमा मिल्ने वर्ण थपी शब्द बनाउनुहोस् :

का की ए आ ई ओ

---------------- का

का ----------------

आ ----------------

---------------- ऊ

आ ----------------

आ ----------------

क का कि की

---------- ---------- ---------- ----------

---------- ---------- ---------- ----------

---------- ---------- ---------- ----------

---------- ---------- ---------- ----------

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

सानो केटो

कुलैकुलो कुहिरो, भाग्दाभाग्दै हरायो
छिनमै देख्छु कुखुरो, फेरि आउँछ कुहिरो
कुकुरले कुटीमा, कुखुरालाई बोलायो
कृषकले कुनामा, केरा रोप्दै करायो ।

कूपभित्र पानी छ, कुवाभित्र बाल्टी छ
बस्ने कुम जोडेर, मेरो एउटा साथी छ
केशवको केशमा, केसरीको रङ्ग छ
केरा केराउ पाएर, सानो केटो दङ्ग छ ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

कुकुर

कुकुर

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

कूप

कूप

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

कृषक

कृषक

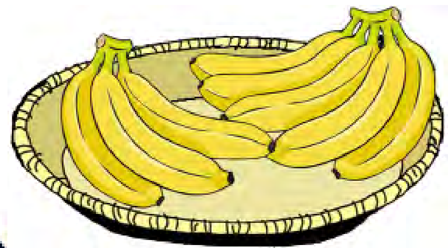

केरा

केरा

कु	कू	कृ	के

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

कुखुरालाई कनिका

कुमुदले कुखुरा पालेका थिए । खोरमा काला र राता कुखुरा थिए । कुमुद कुखुरालाई कनिका दिन्थे । कुखुरा कनिका बाँडेर खान्थे । उनी कुखुरालाई पानी दिन्थे । केराको झाङनजिकै कुवा थियो । कुमुद कुवालाई कूप भन्थे । त्यही कुवाको पानी खान्थे । उनी कुवाको पानी केराउबारीमा हाल्थे । कृष्ण काकाले कुकुर पालेका थिए । कुकुर कुखुराको खोर वरिपरि डुलिरहन्थ्यो ।

(क) कुमुदले के पालेका थिए ?

(ख) कनिका कसले खान्थे ?

(ग) कुकुर किन खोरवरिपरि डुलिरहन्थ्यो होला ?

लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

- ए + क → एक
- का + का →
- का + की →
- इ + कु →
- के + क →
- का + कु →

शब्द पढेर सुनाउनुहोस् :

५

लेख्नुहोस् :

८

क	का	कि	की	कु	कू	के
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

चित्र हेरी छुटेको वर्ण लेख्नुहोस् । ५

---------------- लम

---------------- ग

---------------- ताब

---------------- र्तन

---------------- कुर

---------------- प

---------------- षक

---------------- रा

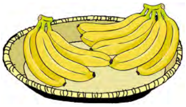

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

कैलालीका कैलाश

कैलालीका कैलाशले, कैलो गाई देखे
कोइलीले गाउन थाले, कस्ले गीत लेखे ?

को को पसे कोठाभित्र, कोट लगाएर
कौशल आए भन्दै थियो, कौवा कराएर ।

कोही पुगे कोटेश्वर, कोही कौशलटार
काठमाडौँमा बसेका छन्, काका कंसाकार ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

कैलाश

कैलाश

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

१६

कोदालो

कोदालो

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

कौसी

कौसी

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

कंस

कंस

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

कै	को	कौ	कं

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

कोसेली

कैलालीका कोमल किसान हुन् । उनी बिहानै उठेर कोदालो बोकी बारीमा जान्छन् । दिनभर कोदालाले बारी खन्छन् । बारीमा कोदो रोप्छन् । कोठेबारीमा काउली र मकै रोप्छन् । वनमा कोइली कराउँदा उनी मक्ख पर्छन् । गीत गाउँदै काम गर्दा उनी थकाइ भुल्छन् । कौसीमा कैलो कौवा कराउँदा भने उनी आत्तिन्छन् । फुर्सद भए उनी कौशल दाइकहाँ जान्छन् । कौशल दाइको कोठामा कंसाकार काका पनि आउँछन् । कंसाकार काका कंसका कथा सुनाउँछन् । उनको कथा सुनिदिनेलाई उनी कोसेली दिएर पठाउँछन् ।

(क) कोमल बिहानै के गर्छन् ?

(ख) कोमल किन मक्ख पर्छन् ?

(ग) कोमल किन आत्तिन्छन् ?

(घ) कथा कसले सुनाउँछन् ?

मिल्ने वर्ण जोडी शब्द भन्नुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

आऊ, एक, काकी, काका, आका

ए	का	ऊ
क	आ	का
का	की	का

खाली ठाउँमा मिल्ने शब्द भर्नुहोस् :

आई, आऊ	काका, काकी	केक, एक

(क) बहिनी --------------------------------- ।

(ख) ---------------------- आउनुभयो ।

(ग) आमाले ---------------- ल्याउनुभयो

(घ) तिमी ---------------- ।

(ङ) गाईको ---------------- ओटा पुच्छर छ ।

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

६

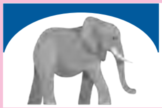

सही शब्दमा ठिक (✓) र बेठिक शब्दमा (×) चिह्न लगाउनुहोस् :

सही शब्द :

केक   एक   काकी   इकु

केक	☐	कके	☐
कए	☐	एक	☐
काकी	☐	कीका	☐
कुइ	☐	इकु	☐

थोप्लामा रेखा तानी रङ भर्नुहोस् :

८

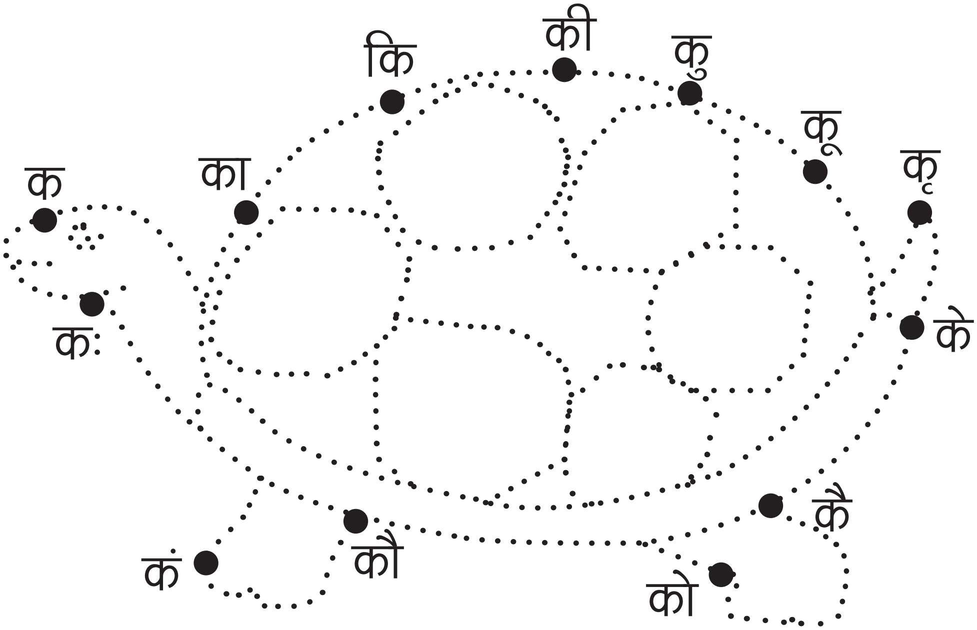

लेख्नुहोस् :

१

क	का	कि	की	कु	कू	कृ	के	कै	को	कौ	कं	कः

काका काकी काकु केक इकु

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) चित्रको नाम भन्नुहोस् र रातो रङमा लेखिएका वर्ण पढ्नुहोस् :

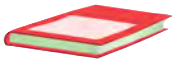

किताब　　केरा　　कौवा　　कृषक　　कुकुर

(ख) चित्र हेरी चार वाक्य भन्नुहोस् :

(ग) पढेर सुनाउनुहोस् :

क	का	कि	की	कु	कू	कृ	के	कै	को	कौ	कं	कः

का	कु	के	की	कू	कृ	कं	कै	कः	कौ	क	को	कि

(घ) लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

इकु → इ, कु

आए → ___, ___

का + की → ___

ए + क → ___

(ङ) पढेको सुनेर प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

कमललाई किताब किन्नु थियो । उनी कृष्ण दाइको पसलमा गए । उनले कंस र कृष्णाको कथा भएको किताब किने । बहिनीका लागि कैँची पनि किनिदिए । कमल सामान झोलामा राखेर घर फर्के ।

(अ) कमललाई के गर्नु थियो ?

(आ) कमलले कस्तो किताब किने ?

(इ) कमलले बहिनीलाई के किने ?

(ई) कमल किताब किन्न कहाँ गए ?

(च) छुटेका वर्ण लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

क	का	....	....	कु	....	....

....	....	....	कं	....	कृ

(छ) चित्र हेरी खाली ठाउँमा मिल्ने वर्ण लेख्नुहोस् :

------------------------लम ------------------------ताब 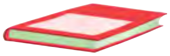

------------------------ग ------------------------कुर

(ज) लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

काका आए । काकी आइन् । इकु आऊ । एक आए ।

शिक्षकको हस्ताक्षर : ------------------------   अभिभावकको हस्ताक्षर : ------------------------

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

खरायो र खसी

खरायो त खसीको, बगैँचामा चरेछ
खरायो र खसीको, खटपट परेछ
खसी खुबै करायो, परे जस्तै असिना
खरायोले निकाल्यो, खलखली पसिना

खसी दाजु माफी पाऊँ, थोरै खर खा'को हुँ
हजुरीलाई खजुरी, दिन भनी आ'को हुँ
खरायोको कुराले, खसी आयो हाँसेर
मिली खाए खजुरी, खोरियामा बसेर ।

खा'को	खाएको	आ'को	आएको	खोरिया

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

खरायो

खरायो

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

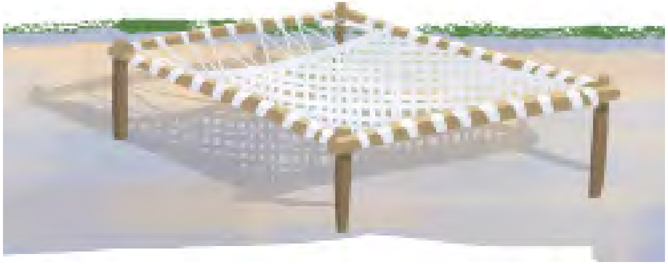

खाट

खाट

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

खुकुरी

खुकुरी

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

खेत

श्वेत

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ख	ख	ख	ख
मेरो	मेरो	मेरो	मेरो
ख	ख	ख	ख
मेरो	मेरो	मेरो	मेरो
ख	ख	ख	ख
मेरो	मेरो	मेरो	मेरो
ख	ख	ख	ख
मेरो	मेरो	मेरो	मेरो

सुन्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

खुमाको खाना

खाना खाने बेला भयो । खुमा खेलेर आइन् । हातखुट्टा धोइन् । “तिमी खाना नखाने ?” आमाले सोध्नुभयो । “तपाईँ धेरै पिरो हाल्नुहुन्छ । म आज खाना खान्नँ । खाजा पनि खान्नँ ।” खुमाले मुख खुम्च्याएर भनिन् । “आज मैले खास खानेकुरा बनाएकी छु । खिर र खिचडी ।” आमाले भन्नुभयो । आमाको कुरा सुनी खुमा खुसी भइन् । खिर र खिचडी खुरुखुरु खान थालिन् ।

खाना खाट खाजा खिचडी खुरुखुरु

'खुमाको खाना' पाठ शिक्षकले पढेको सुनेर उत्तर भन्नुहोस् : १३ख

(क) कसले धेरै पिरो हाल्नुहुन्छ ?

(ख) खुमाले के के खाइन् ?

(ग) खुमाले खाना खाइसकेपछि के गरिन् होला ?

(घ) खुमाले के के गरिन् ? क्रम मिलाएर अङ्क लेख्नुहोस् ।

१	२	३

खुमाले खिर खाइन् । ☐

हातखुट्टा धोइन् । ☐

खुमा खेलेर आइन् । ☐

पढेर साथीलाई सुनाउनुहोस् :

काकाको के छ ?   - काकाको कोख छ ।

काकीको के छ ?   - काकीको काख छ ।

मेरो के छ ?   - मेरो उखु छ ।

हेर्नुहोस् र मिल्ने मिल्ने वर्ण जोडी शब्द बनाउनुहोस् :

एक, खाई, खाऊ, काख, काकी, खाकी, खोकी, खोक, उखु

ए	खा	ऊ	खो
क	ई	की	क
खो	का	ख	खा
खा	की	उ	खु

सुन्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

खेतमा खेताला

खेतमा खेताला थिए । खुमा खेतमा गइन् । “तिमी पढेर के बन्ने ?” खेतालाले आलीमा बसेर खुमालाई सोधे । “मसित धेरै खेलौना छन् । मलाई खेल मन पर्छ । म त फुटबल खेलाडी बन्ने हो ।” खुमाले भनिन् । खुमाको कुरा सुनेर खेताला खुसी भए ।

खेत	खेताला	खेलौना	खुसी	खेलाडी

सही शब्दमा ठिक (✓) र बेठिक शब्दमा (×) चिह्न लगाउनुहोस् :

सही शब्द :

काख　कोख　मेरो　होइन

खका	☐	काख	☐
कोख	☐	खको	☐
रोमे	☐	मेरो	☐
इनहो	☐	होइन	☐

लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

- का + खी → काखी
- खो + क →
- उ + खु →
- खा + ऊ →
- का + ग →
- ग + ए →
- गा + ऊ →
- खा + ग →

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

खैरो खरायो

खैरो खरायोलाई खोकी लाग्यो । उसले ठुलो आवाजमा खोक्यो । यति ठुलो खोकी कसको होला ? खरायोको गाउँभरि खैलाबैला भयो । खोलापारि सेतो खरायोको घर थियो । उसले पनि खोकीको आवाज सुन्यो । सेतो खरायोले जडीबुटी खोज्यो । उसले खैरो खरायोलाई जडीबुटी दियो । खैरो खरायोले जडीबुटी खायो । उसको खोकी निको भयो । खैरो र सेतो खरायो खोलावारि नै बस्न थाले । उनीहरू असल छिमेकी भए ।

(क) खोलापारि कसको घर थियो ?

(ख) को को असल छिमेकी भए ?

हेरेर सार्नुहोस् :

ख	खा	खि	खी	खु	खू

खे	खै	खो	खौ	खं	खः

इकु आऊ ।

उखु खाऊ ।

काख छ ।

इकु आए ।

उखु खाए ।

काख हो ।

थोप्लामा रेखा तानी रङ भर्नुहोस् :

१

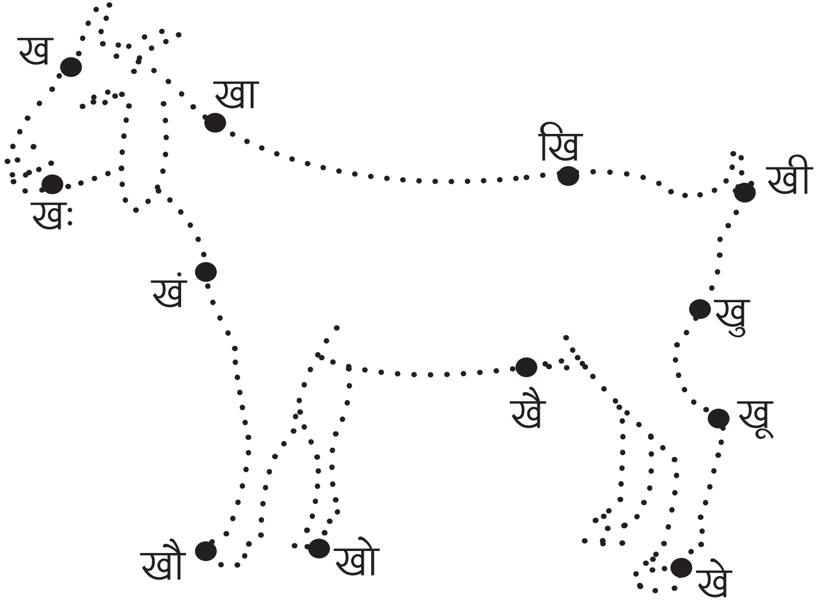

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

गीतको तालैमा

गगन र गणेशले, गितार बजाए
गीता अनि गीर्वाणलाई, खुबै नचाए ।

सबै मिली गाएको, गाना सुनेर
गमला र गोनु आए, खाना छोडेर ।

गाजल थियो आँखैमा, लाली ओठैमा
गमला र गोनु नाचे, गीतको तालैमा ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

१८

गणेश

गणेश

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

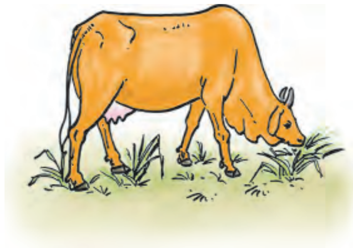

गाई

गाई

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

१८

गिटार

१८

गितार

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

गोरु

१८

गोरु

सुन्नुहोस् र भन्नुहोस् :

गीताका आँखामा गाजल

गीता गाउँतिर जाँदै थिइन् । गणेशले सोधे, “ए गीता ! आँखामा गाजल लगाएर तिमी कता हिँडेकी नि !” “म त मामाघर गएर फर्केकी ।”“अनि गुलाफको फूल र गमला पनि बोकेकी छौ त ? कसले दिनुभएको हो ?” “गोमा माइजूले दिनुभएको हो । गाईको गोठछेउमा गमला राख्ने ठाउँ छ । यो बिरुवा त्यहीँ रोप्छु ।” “ए, राम्रो रहेछ ! म पनि गितार बजाउँदै तिम्रो घरमा आउँला । अस्ति आउँदा त गौरी काकीले गाजर दिनुभएको थियो ।”“अब आउँदा गाईको एक गिलास दुध दिउँला नि !” गीता मुस्काउँदै हिँडिन् ।

(क) गीता कहाँ जाँदै थिइन् ?

(ख) गीताले मामाघरबाट के के ल्याइन् ?

(ग) गौरी काकीले गणेशलाई के दिनुभएको थियो ?

पढेर साथीलाई सुनाउनुहोस् :

८

कागआए । केक खाए । काग गए । खाग आए । खाग गए । गाई आए । उखु खाए । गाई गए । काग हो, उखु होइन । केक छ, उखु छैन ।

मिल्ने वर्णमा गोलो घेरा (○) लगाई शब्द भन्नुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

एक, आगो, गाए, गाई, गाऊ, उखु, खाऊ, काकी

ए	गा	गो	ई
क	आ	गा	ऊ
उ	खु	का	की
गा	ए	खा	ऊ

सुन्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

गुराँस र गुलाफ

गुफाअगाडि गुराँस आयो । नजिकै गुलाफको बोट पनि थियो । "तपाईं कता जान लाग्नुभयो ?" गुलाफले सोध्यो । "म बजार जान लागेको हुँ ।" गुराँसले उत्तर दियो । "म पनि जान्छु है ।" भन्दै गुलाफ गुराँसको पछि लाग्यो । गुलाफ र गुराँस बजार गए । गेडागुडी किने । गुड पनि किने । गुलियो गुड पाएर गुराँस खुसी भयो । गेडागुडी पाएर गुलाफ पनि खुसी भयो ।

गुफा | गुराँस | गुलाफ | गेडागुडी | गुड

लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

काग	उखु	खाऊ	गाऊ
खाग	गाओ	आगो	गाई

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ग गा गि गी गु

ग गा गि गी गु

गे गै गो गौ हामी

गे गै गो गौ हामी

ग गा गि गी गु

ग गा गि गी गु

गे गै गो गौ हामी

गे गै गो गौ हामी

सुन्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

गैरीखेतमा गोरु

गोठालाले गोठबाट गोरु फुकाए । गोरेटामा गोपी र गौरव भेटिए । गोठालाले गैरीखेतमा जाऔँ भने । गौरवले गोही हेर्न जाऔँ भने । गोपीले गैँडा हेर्न चिडियाखाना जाऔँ भने । उनीहरूको गोजीमा पैसा थिएन । गौरव र गोपी पनि गोठालासित गैरीखेत गए ।

(क) गोरु कसले फुकाए ?

(ख) गोरेटामा को को भेटिए ?

(ग) गौरवले के हेर्न जाऔँ भने ?

(घ) उनीहरू गोठालासित कहाँ गए ?

हेरेर सार्नुहोस् :

काग आयो । ------------------------------

केक खाऊ । ------------------------------

गाई आयो । ------------------------------

उखु खाऊ । ------------------------------

काकाकाकी आयो । ------------------------------

थोप्लामा रेखा तानी रङ भर्नुहोस् :

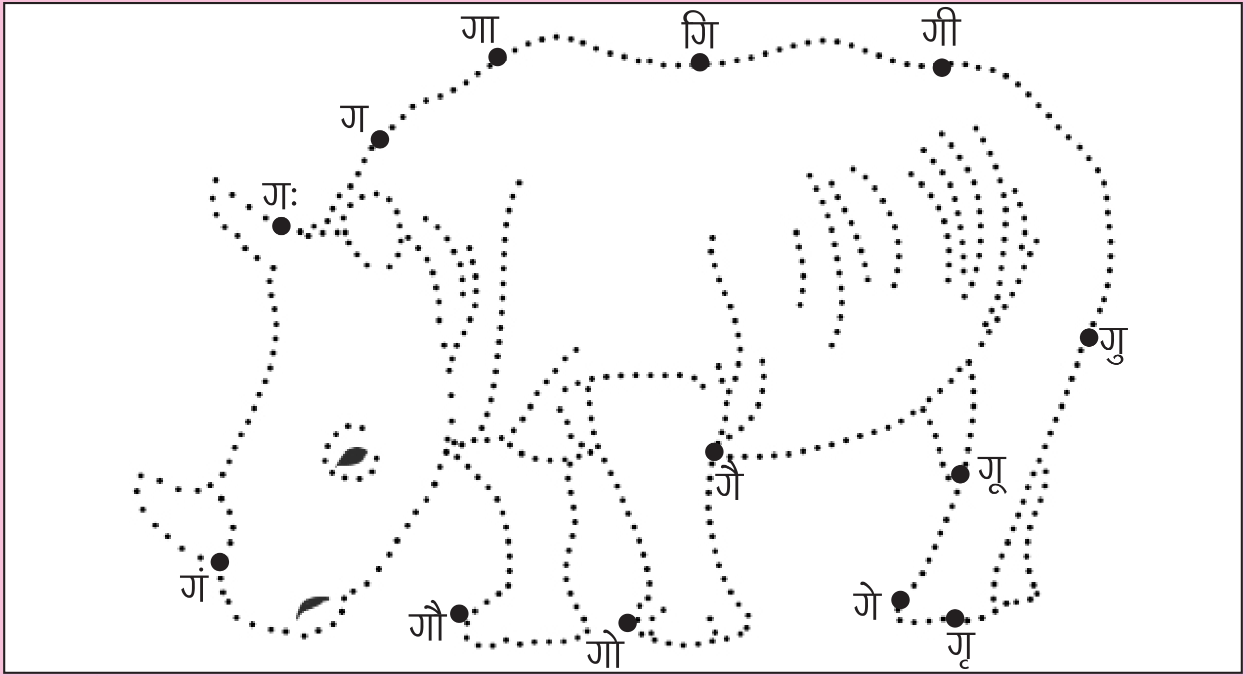

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

घाम लाग्यो घमाइलो

घाम लाग्यो घमाइलो, घुम्न जाऔँ न
घडी हेर्दै घुमी घुमी, गीत गाऔँ न ।
घण्टाघरमा घन्टी बज्दा, घोडा दौडियो
घरबाट घुम ओढी, घैँटो निस्कियो ।
घनश्यामले घुटुघुटु, पानी पिए्छन्
घमराजले घोडालाई, घैला दिए्छन् ।
घाँस काट्न घोरल हिँड्यो, घाँटी छोपेर
घोराहीबाट घनु आए, घिउ बोकेर ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

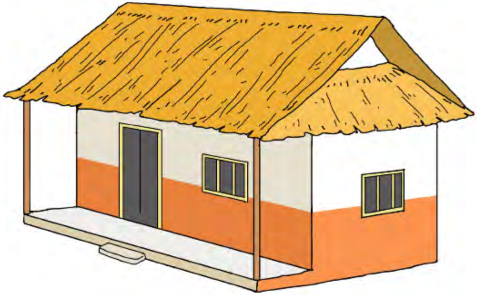

घर

घर

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

घाम

घाम

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

घिरौँला

घिरौंला

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

घुम

१९

घुम

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

घैंटो

घैँटो

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

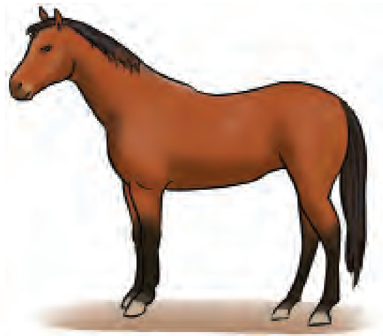

घोडा

१९

घोडा

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

२१

घ घा घि घी तिमी

घ घा घि घी तिमी

घ घा घि घी तिमी

घ घा घि घी तिमी

घ घा घि घी तिमी

घ घा घि घी तिमी

घ घा घि घी तिमी

घ घा घि घी तिमी

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

घनश्याम काकाको घडी

घनश्याम काका घरबाट बाहिर निस्किए । चर्को घाम लागेको थियो । उनी घोडामा चढे । घैयाबारीमा गए । एकछिन घुमघाम गरे । घडी हेरे । घनश्याम काका आत्तिए । उनी घरी यता घरी उता गर्न थाले । उनले घाँटी छामे । घुँडा समाए । त्यही बेला घमराज त्यहाँ आइपुगे । घमराजले घनश्याम काका आत्तिएको देखे । उनले घटना बुझ्न खोजे । घमराजले सोधे, “के भयो घनश्याम काका ?” घनश्यामले भने, “हेर न घमराज, मेरो घडीमा त घण्टा सुई नै हराएछ !” घमराजले घडी हेरे । घडीमा बाह्र बजेको थियो । घमराजले हाँस्दै भने, “काका ! बाह्र बजे घण्टा सुई र मिनेट सुई एकै ठाउँमा हुँदैन त ?” घनश्याम काका हाँसे ।

(क) घोडामा को चढे ?

(ख) घनश्याम किन आत्तिए ?

(ग) के घटना भएको रहेछ ?

(घ) घण्टा सुई कसरी हराएको होला ?

(ङ) कुन काम पहिले भएको होला ? क्रम मिलाई १, २, ३ लेख्नुहोस्:

(अ) घनश्याम काका हाँसे । ☐

(आ) घनश्याम काका आत्तिए । ☐

(इ) घनश्याम घोडामा चढे । ☐

जोडा मिलाउनुहोस् :

○ घे	घं ○
○ घौ	○
○ घै	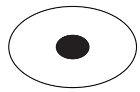 ○
○ घं	घडी ○
○ घो	घौ ○
○ घ	○

मिल्ने वर्णमा घेरा (O) लगाउनुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

एक, खाग, घोगो, घिउ, घाउ, घोक, काग

का	खा	ख	ए
घो	ग	घो	क
घि	क	गो	घो
उ	घा	उ	क

सुन्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

घाटु नाच

गाउँमा घाटु नाच थियो । घनश्याम घाँस काट्न गए । घाम अस्ताउने बेला भयो । ओहो ! घाटु नाच हेर्न ढिला हुन्छ । घनश्यामले घाँटी तानी तानी डाँडातिर हेरे । घाम अस्तायो । घनश्याम घाँसको भारी बोकेर गाउँ फर्किए । बेलुकी घाटु नाच हेर्न गए ।

घाटु	घाँस	घाम	घाँटी

पढेर साथीलाई सुनाउनुहोस् :

काग आए । इकु आए । गाई आए । घोगा खाए । कागअघि गाई आए । उखु खाई गाई अघाए । इकु आई घिउ खाए । इकु अघाए ।

चित्रको नाम भन्नुहोस् र सुरुको वर्ण लेख्नुहोस् :

-------------डी

-------------डा

-------------म

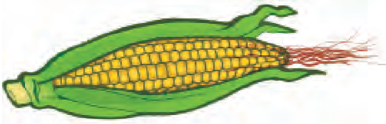

-------------गा

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

घैला

घोडानजिक घैला छ । घैलानजिक घनश्याम उभिएका छन् । छानामुनि मकैको घोगा छ । घनश्यामले घोचा ल्याए । घोचाले घोगा झिके । मकैका घोगा घोडालाई दिए । उनी घोडा चढी घोरल हेर्न हिँडे ।

(क) घैला कहाँ छ ?

(ख) घनश्यामले किन घोचो ल्याए ?

(ग) घोगा कसलाई दिए ?

सार्नुहोस् र पढ्नुहोस् : १२

घ	का	गि	खु	के	गै	खौ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

घाउ	घिउ	घोगा	कोख	तिमी
----------	----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------	----------
----------	----------	----------	----------	----------

थोप्लामा रेखा तानी रङ भर्नुहोस् :

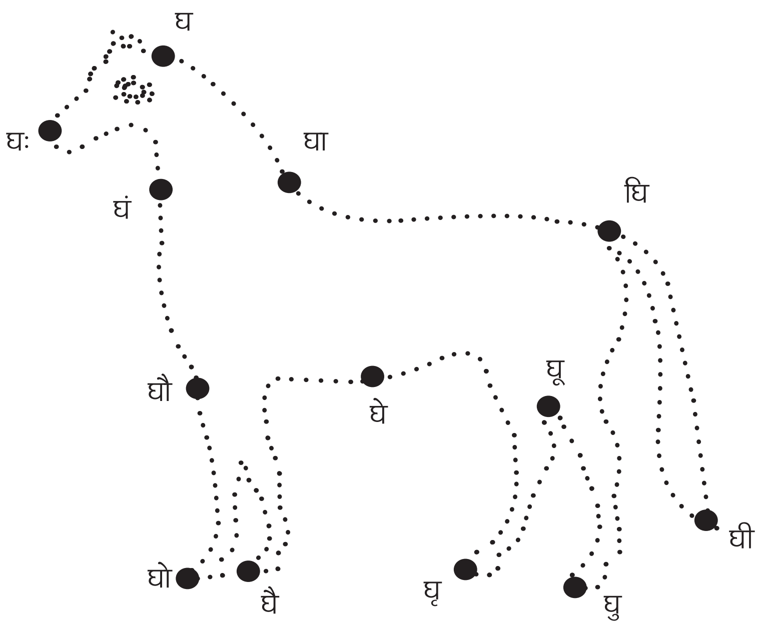

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) शब्द पढ्नुहोस् : काख, गाई, आगो, घोगा

(ख) चित्र हेरी चार वाक्य भन्नुहोस् :

(ग) पढेर सुनाउनुहोस् :

ख	गा	गि	गी	खु	गू	गे	गै	खो	गौ	खं	गः
ग	गा	घि	खी	गु	घू	खे	गै	घो	खौ	गं	घ

(घ) लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

खो + की → खोकी

गाऊ → ___ + ___

घो + गो → ___

अ + घा + ए → ___

(ङ) पढेको सुनेर प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

खरायोले भाँडामा खिर पकायो । खिरमा गाईको घिउ हाल्यो । गिलासले चिनी हालेर घोल्यो । गैरीखेत र खोरियाका खरायोहरू पनि आए । उनीहरू गोलो घेरामा घुमे । एउटा खरायोले खिर बाँड्यो । सबैले गजरामा बसेर खाए । गीत गाए । घाम अस्ताएपछि घर फर्के ।

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(अ) खरायोले खिरमा के हाल्यो ? (आ) खरायोहरू कहाँ बसे ?

(इ) खरायोहरू कतिखेर घर फर्के ?

(च) छुटेका वर्ण लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

ख	खा		खी		खू					खं	खः
ग		गि		गु			गै		गौ		
घ	घा										घः

(छ) शब्द पढ्नुहोस् र तालिकामा ती शब्द खोजी घेरा (O) लगाउनुहोस् :

एक, खाई, खाऊ, खाए, काख, काकी, खाकी, खोकी, खोक, उखु

ए	खा	ऊ	को
क	ई	की	क
खा	का	खो	की
ए	ख	उ	खु

(ज) तलका वाक्य पढेर लेख्नुहोस् :

गाई आए । घोगा खाए । कागअघि गाई आए । उखु खाई गाई अघाए । इकु आई घिउ खाए ।

शिक्षकको हस्ताक्षर : .... अभिभावकको हस्ताक्षर : ....

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

ङ्याउरो

ङ्यार्र गर्छ ङ्याउरो
नङ्ग्र्याउँछ फ्याउरो
उफ्री हिँड्दा ढ्वाङमा
ङ्याउरो खस्यो झाङमा ।

चना खान्छ फ्याउरो
चाचा ल्याउँछ ङ्याउरो
लिची चिउरा देखेर
ङ्याउरो आयो कुदेर ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

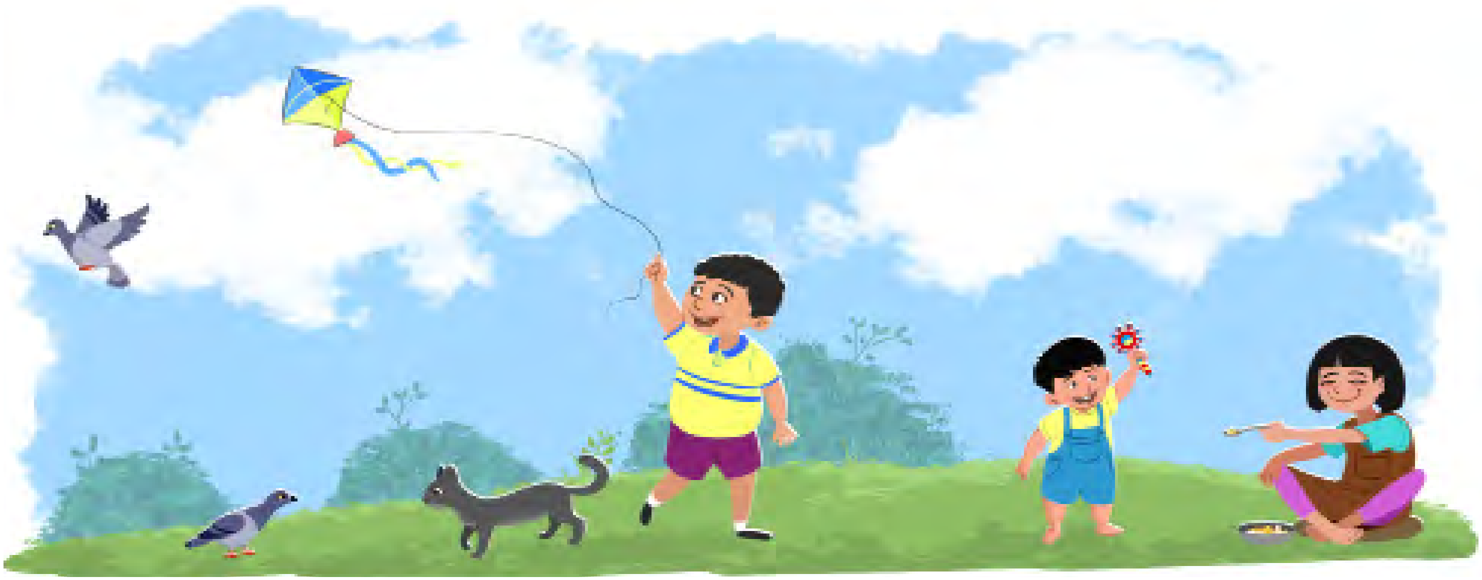

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

नङ

नङ

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

चरो

चरो

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

चुलो

चुलो

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

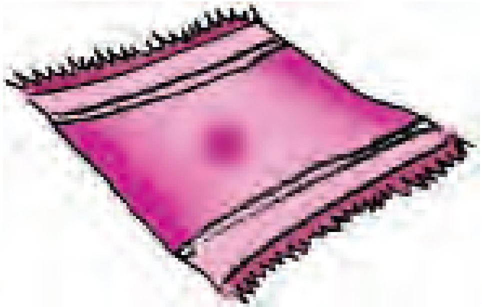

चकटी

चकटी

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ङ ङि च चु चो

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

आँप

मैले नयाँ काइँयो किनें । काइँयोले कपाल कोरें । बहिनीको कपाल कोरिदिएँ । बगैँचामा हिँडें । त्यहाँ धेरै काँडा थिए । खुट्टामा काँडा बिझ्यो । मैले आँसु खसाएँ । म दायाँतिर गएँ । काँक्रो र आँप टिपें । काँक्रो खाएँ । बायाँतिरको चउरमा गएँ । त्यहीँ बसें । बहिनी आई । आँप देखेर बहिनी हाँसी । म पनि हाँसें ।

(क) मैले केले कपाल कोरें ?

(ख) बहिनी किन हाँसी ?

पढेर साथीलाई सुनाउनुहोस् :

१०

ङ	ङा	ङि	ङी	ङु	ङू	ङे	ङै	ङो	ङौ	ङं	ङः
च	चा	चि	ची	चु	चू	चे	चै	चो	चौ	चं	चः

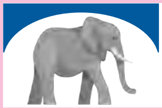

दिइएका शब्दबाट वाक्य बनाएर भन्नुहोस् :

जस्तै : आँखा– म आँखाले हेर्छु ।

आँखा

आएँ

खाएँ

अघाएँ

गएँ

चक

चाङ

कैँची

चौकी

चोखो

खाली ठाउँमा मिल्ने शब्द लेख्नुहोस् :

(क) म ------------------------------ ।

(आएँ, गएँ, अघाएँ)

(ख) हामी ------------------------------ ।

(खाऔँ, आऔँ, अघाऔँ।)

(ग) हामी ------------------------------ ।

(खाऔँ, आऔँ, अघाऔँ।)

(घ) म ------------------------------ ।

(आएँ, गएँ, अघाएँ)

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

चौतारो

आज मङ्गलबार हो । ङिमा बिहानै उठी । उसले हातका नङ काटी । हातमा चुरा लगाई अनि चौतारातिर लागी । चौताराबाट चुचुरो छर्लङ्ग देखिएको थियो । चौतारोछेउमा चन्द्र दाइको पसल थियो । उसले पसलमा चामल र चिनी किनी । चना र चकलेट पनि किनी । ऊ हतार हतार घर फर्की । चोकमा साथीहरू पनि थिए । उसकी मिल्ने साथी चाँदनी पनि खेल्दै थिई । साथीसँगै उसको पाङ्ग्रे कुकुर पनि खेल्दै थियो । ङिमालाई देखेर पाङ्ग्रेले पुच्छर हल्लायो । ङिमा पाङ्ग्रेलाई लिएर घर फर्की । उसले एकछिन पढी । खाना खाएर ङिमा विद्यालयतिर लागी ।

(क) पसल कसको हो ? भन्नुहोस् :

(अ) ङिमा (आ) चन्द्र दाइ (इ) चाँदनी

(ख) पाङ्ग्रेले किन पुच्छर हल्लायो ?

(ग) ङिमा के के लिएर घर फर्की ?

(घ) ङिमाले बिहानदेखि के के गरीन् , क्रमैसँग भन्नुहोस् ।

शब्दमा भएको सुरुको वर्णमा लागेका मात्रासँग जोडा मिलाउनुहोस् :

ा	चूर्ण
ि	चाकु
ी	चित्र
ु	ङेकुबाजा
ू	चीन
े	चोक
ो	डुरडुर

खाली ठाउँमा वर्ण लेखी शब्द बनाउनुहोस् :

१. चकटी

२. कचौरा

३. चरा

४. कुचो

५. चिया

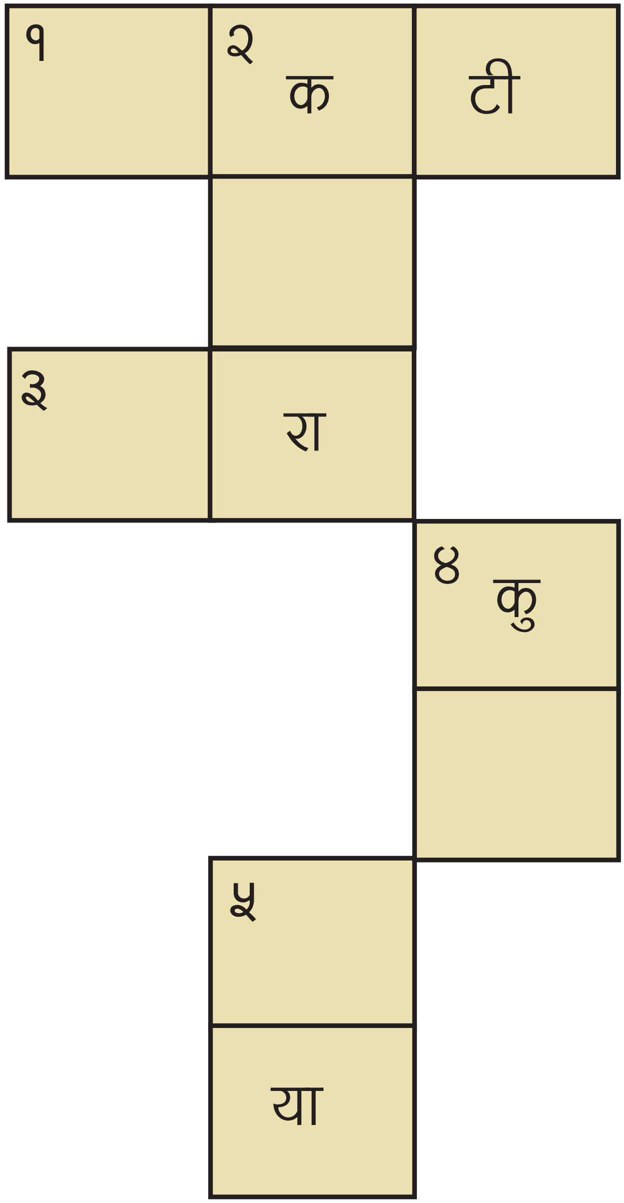

लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

८

आ	धि	घो	गा	खो	ए	खा	ओ
कैँ	चि	काँ	चो	घि	उ	खा	ग

दिइएका शब्दहरू पढी ठिक भए (√) र बेठिक भए (×) चिह्न लगाउनुहोस् :

सही शब्द :

चुक | चोक | चौकी | धेरै

कचु	☐	चुक	☐
चको	☐	चोक	☐
कीचौ	☐	चौकी	☐
रैधे	☐	धेरै	☐

जस्ताको तस्तै सार्नुहोस् : १३

ऋचा आई । चाकु खाई । ऋचा अघाई । ऋचा गई ।

ङ	ङि	ङी	ङु	ङे	ङो

च	चा	चि	चु	चे	चौ

थोप्लामा रेखा तानी रङ भर्नुहोस् :

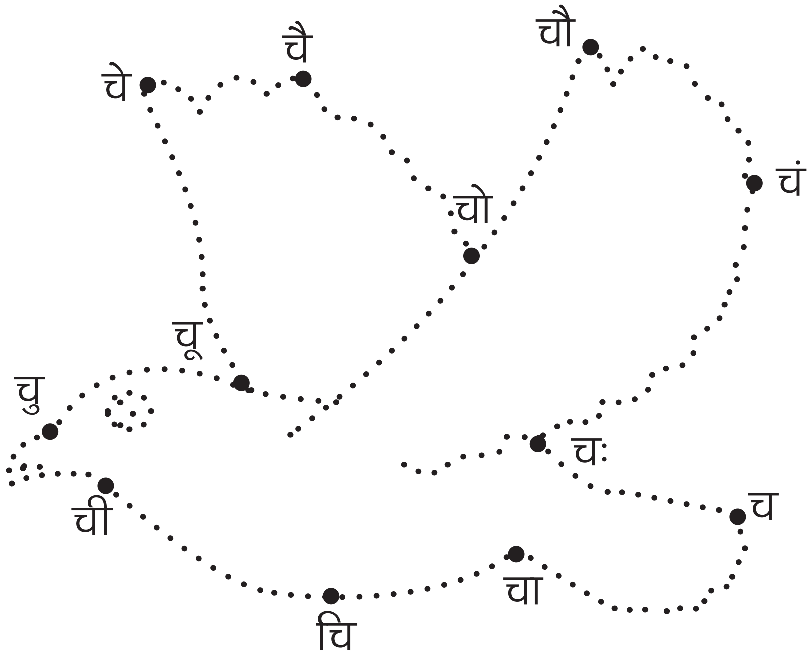

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

छङछङ गर्ने खोला

छङछङ गर्ने खोलामा
छरछर गर्ने झरना
झाङमा छाता लुकाई
छल्न खोजी मलाई ।

पिऊँ पिऊँ जल यो
जरुवाको जल हो
छहरा र छाँगामा
जल चरी हाँगामा ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

छडी

छडी

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

छाता

छाता

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

२१

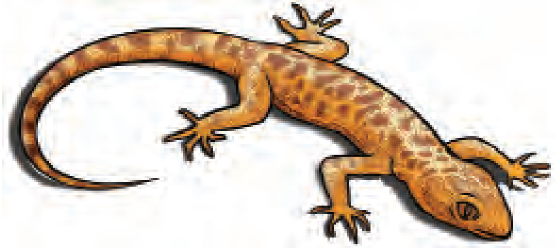

छेपारो

छेपारो

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

जहाज

जहाज

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

जामा

जामा

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

जेरी

जेरी

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

छ छा छि छी थोरै

छ छा छि छी थोरै

छ छा छि छी थोरै

छ छा छि छी थोरै

ज जा जि जु सानो

ज जा जि जु सानो

ज जा जि जु सानो

ज जा जि जु सानो

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

छानामा छाउरो

पाङ्ग्रे छानामाथि चढ्यो । छाउरालाई बोलायो । छानामा ङ्याउरो पनि थियो । उसले ङ्याउँङ्याउँ गऱ्यो । छायाले छाउरालाई दुधभात दिइन् । छाउरो र पाङ्ग्रेले ङार्ङुर नगरी दुधभात खाए । छायाले छक्कबहादुरको कोठामा ङेकु बाजा बजेको सुनिन् । छाया माथिल्लो तलामा गइन् । छायाले भनिन्, “कति राम्रो बजाएको छक्कबहादुर दाइ !” “धन्यवाद, ल अब तिमी बजाऊ ।” छक्कबहादुरले भने । छायाले बाजा बजाइन् । बाजा बजेको सुनेर छानाबाट छाउरो आयो ।

(क) पाङ्ग्रे कहाँ चढ्यो ?

(ख) छायाले दुधभात कसलाई दिइन् ?

(ग) ङेकुबाजा कसले बजाए ?

(घ) छाउरो छानाबाट किन आयो ?

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

मिल्ने वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

घोगा, खाजा, गाऊ, जुका, आज, आगो, खाऊ, छाक, गज, चाख

चौ	की	जा	ग	ज
का	ग	ज	आ	गो
चा	ख	गा	ऊ	खा
छाँ	घो	खा	जा	ऊ
ख	जु	का	छा	क

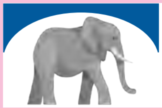

तलका शब्दहरू पढी ठिक भए (✓) र बेठिक भए (X) चिह्न लगाउनुहोस् :

सही शब्दहरू : चाङ, घोच, छाक, गिजा, काग, जोख

चाङ	☐	ङचा	☐
छाक	☐	कछा	☐
चघो	☐	घोच	☐
गिजा	☐	जागि	☐
गका	☐	काग	☐
जोख	☐	खजो	☐

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

जुरेली र जुनार

जुरेलीले जुनार भेट्यो । जरायोले जेरी देख्यो । जुरेलीले जुनार चाख्यो । जरायोले जेरी चाख्यो । दुबैले छेउमा छहरा देखे । छहराका छिटा पर परसम्म छरिएका थिए । दुवैले छाता ओढे । भुइँमा छिपछिपे पानी थियो । जुरेली र जरायो छेउको छाप्रामा बसे । जुरेलीले जरायोलाई जुनार दियो । जरायोले जुरेलीलाई जेरी दियो । जरायोले भन्यो, “जुनार त मिठो रहेछ ।” दुवैले भने, “ल, अब अरू पनि मिठा खानेकुरा खोजौँ ।”

(क) जुनार कसले भेट्यो ?

(ख) जुरेलीले जरायोलाई के दियो ?

(ग) जरायोले जुरेलीलाई के दियो ?

लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

छा + क	छे + को	गा + छी	चो + खो
छाक			

छु + क + छु + क	छि + छि	छे + उ

खाली ठाउँमा मिल्ने शब्द लेख्नुहोस्: १

---------- रायो

---------- ता

---------- राफ

---------- री

---------- प

---------- ना

पढेर जस्ताको तस्तै सार्नुहोस् : १४

गाछीको छेउछाउ के छ ?

गाछीको छेउ घोगो छ ।

आज काग आए । चिज खाए । गज आए । गाछीछेउ गए । काजी आऊ । खाजा खाई अघाऊ ।

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

झुम्के बुलाकी

झुम्के झोला बोकेर, हिँड्छिन् कमला
झालेमाले देखेर, कुद्छिन् बिमला ।

झिमझिम गर्दै परेली, आँखा खुलाकी
टलटल टल्किने, झुम्के बुलाकी ।

मञ्जु सारै चञ्चली, अञ्जु असल
पञ्च कुञ्ज मिलेर, जान्छन् पसल ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

झरना

२३

झरना

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

झुपडी

२३

झुपडी

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

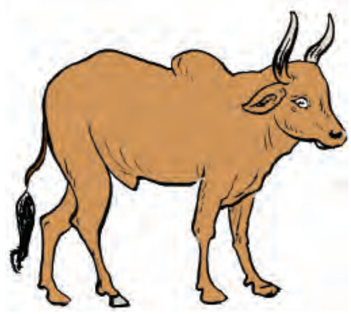

अ

अ

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

झाडी

२३

झाडी

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

झ झा झि ञ ठुलो

झ झा झि ञ ठुलो

झ झा झि ञ ठुलो

झ झा झि ञ ठुलो

झ झा झि ञ ठुलो

झ झा झि ञ ठुलो

झ झा झि ञ ठुलो

झ झा झि ञ ठुलो

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

झिलिमिली

रङ्गशालामा रमाइलो थियो । चारैतिर विभिन्न देशका झन्डा गाडिएका थिए । बिजुली बत्ती चमचम चम्केका थिए । मैदानमा बिजुली चम्के जस्तो झल्याकझुलुक देखिन्थ्यो । झारपात केही थिएन । एकैछिनमा एक हुल मानिस आए । कोही झ्याइँझ्याइँ बाजा बजाउँदै गाउन थाले । कसैले पन्चै बाजा बजाए । केही झोला बोकेर नाच्न थाले । आकाशमा आतसबाजीले झिलिमिली भयो । सबै झसङ्ग हुने गरी ठुलो आवाज आयो । एकैछिनमा खेलकुद प्रतियोगिता सुरु भयो ।

(क) के चम्केका थिए ?

(ख) मानिसले कसरी गीत गाए ?

(ग) आतसबाजी किन गरियो ?

शब्दलाई वाक्य बनाएर लेख्नुहोस् :

झुक ---------- ऋचा झुक । ----------

झाङ ----------

झिँगा ----------

झिकाए ----------

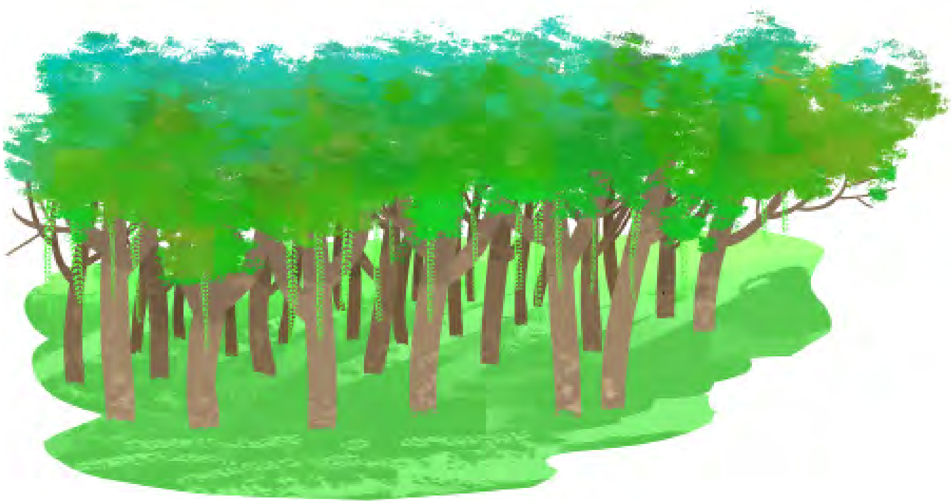

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

आज आङी आई । खाजा झिकाई । खाजा खाई । घिउ झिकी । घिउ खाई । आङी अघाई । आङी गई । जुका आए । काजीछेउ गए । म आएँ । खाजाछेउ गएँ । चाकु खाएँ ।

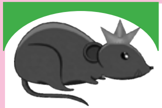

वर्ण र मात्रा मिलाई लेख्नुहोस् :

वर्ण / मात्रा	च	छ	ज	झ
ि	चि			
ु				
े				
ो				
ौ				

खाली ठाउँमा मिल्ने वर्ण लेख्नुहोस् : १०

झु झा झि झो झ

---------------न्डा

---------------रना

---------------रपात

---------------लिमिली

---------------क

---------------ल

---------------ला

---------------काए

---------------ङ

---------------पडी

वर्ण भरेर पढ्नुहोस् र सुनाउनुहोस् :

जग	घडी
छुचो	चुक
झुक	काग
जुँगा	चौकी
चिज	झाङ

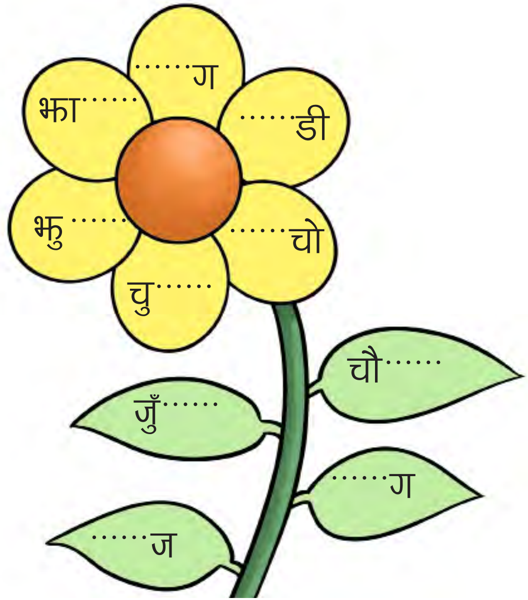

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

जात्रा हेर्न जाँदा

जीवन आमासित जात्रा हेर्न गयो । जात्रामा उसले धेरै कुरा देख्यो । अग्लो जिराफ देख्यो । टाटेपाटे जेब्रा देख्यो । जुनारको बोट देख्यो । खरानी घसेर बसेको जोगी देख्यो । जालमा थुनिएको जुरेली देख्यो । अरू सबै देखेर जीवन रमायो । जुरेली चरालाई जालमा देखेर जीवन दुःखी भयो ।

(क) जीवनले जात्रामा के के देख्यो ?

(ख) जीवन किन दुःखी भयो ?

सुन्नुहोस् र शब्द चिन्ने खेल खेल्नुहोस् : १

आई	आऊ	आए	आएँ	
खाग	काकी	गाऊ	गाए	खाजा
	घाउ	गोजी	आगो	घोगो
चुचो	कैँची	चोखो	चौकी	छाई
	छाऊ		चाखी	आडी

सुन्नुहोस् र शब्द चिन्ने खेल खेल्नुहोस् :

१

काका	आई		आए	आऊ
गाऊ	काकी	गए	खाग	खाजा
घोगो	काग	गोजी	आगो	
	चौकी	छाई	चुचो	चोखो
छाऊ	चाखी		गाछी	

शिक्षक प्रति

आए	काकी	घाउ	आडी	काका
आई	खाजा	चौकी	छाई	काग
आऊ	गाऊ	कैंची	घोगो	गाछी
आएँ	गाए	चोखो	छाऊ	खाग
आगो	गोजी	चाखी	चुचो	गए

पढेर जस्ताको तस्तै सार्नुहोस् : १५

आज आडी आई । खाजा झिकाई । खाजा खाई । घिउ झिकी । घिउ खाई । आडी अघाई । आडी गई । जुका आए । काजीछेउ गए । म आएँ । खाजाछेउ गएँ । चाकु खाएँ ।

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) शब्द पढेर सुनाउनुहोस् :

आँखा, उङ, चुक, गाछी, खोज, काजी, जुँगा, झकिझकाउ

(ख) चित्र हेरी चार वाक्य भन्नुहोस् :

(ग) पढेर सुनाउनुहोस् :

च	चा	चि	ची	चु	चू	चे	चै	चो	चौ	चं	चः
छ	छा	छि	छी	छु	छू	छे	छै	छो	छौ	छं	छः
झ	जा	छि	ची	छु	जू	झे	जै	छो	चौ	छं	जः

(घ) वर्ण छुट्याएर र जोडेर लेखी पढ्नुहोस् :

आएँ → ☐ ☐

काँचो → ☐ ☐

झि + का + ए → ☐

छु + क + छु + क → ☐

(ङ) पढेको सुनेर प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

पञ्च र ङिमा चउरमा खेल्दै थिए । जुनु, चिना र झुमा पनि आए । पञ्चकी छोरीले तेल र पिठो ल्याई । चोलेन्द्रले ताई, झाँझर र झिर ल्याए । चेतनले जारमा पानी ल्याए । उनीहरूले झाडीको छेउमा चुलो बनाए । आगो बालेर तातो तातो जेरी पकाएर खाए ।

(अ) पञ्च र ङिमा के गर्दै थिए ? (आ) चउरमा अरू को को आए ?
(इ) चउरमा के खाए ? (ई) ताई झाझर र झिर किन ल्याएको होला ?
(च) छुटेका वर्ण लेखेर पढ्नुहोस् :

च	चा			चु				चो			चः
छ					छू		छै		छौ		
ज		जि									जः
झ											झः

(छ) **वाक्यमा भएका ङ, च, छ, ज, झ वर्ण र मात्रा पत्ता लगाई गोलो घेरा (O) दिनुहोस् :**

आज मङ्गलबार हो । ङिमा बिहानै उठी । उसले हातका नङ काटी । हातमा चुरा लगाई । ङिमा चौतारातिर लागी । चौतारामा छाता ओढेर जितकुमारी पनि आई । उसले जुत्ता खोलेर आसनमा बसी । झरना पनि आई । झरनाले झोलाबाट झुम्का झिकी । झुम्का ङिमा र जितकुमारीलाई देखाई । सबैले भने, "आहा ! कति राम्रो झुम्का !"

(ज) वाक्य पढेर लेख्नुहोस् :

आज आङी आई । खाजा झिकाई । खाजा खाई । घिउ झिकी । घिउ खाई । आङी अघाई ।

शिक्षकको हस्ताक्षर : ....अभिभावकको हस्ताक्षर :...........

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

जन्मदिन मनाऔँ

टपरीमा मिठाई
सबै साथी भेट्टाई
टिङटिङ घन्टी टेलिफोन

टङ्क दाइले गरे हुन् ।
अँध्यारामा टुकी छ
टाउकामाथि टोपी छ
टहरामा रमाऔँ

जन्मदिन मनाऔँ ।
ठमठम हिँडेर
मामाघर पुगेर
राम्रा नाना लाउने हो
कुरा गर्दै आउने हो ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

टपरी

टपरी

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

टेलिफोन

टेलिफोन

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

टोपी

टोपी

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

ठेकी

ढेकी

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ट	टि	ठ	ठु	किन

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

टेकनाथ र ठाकुर

टेकनाथले टेलिफोन गरी ठाकुरलाई बोलाए । ठाकुर ठेलागाडा लिएर आए । ठाकुर र टेकनाथ बजारतिर लागे । बाटो ठाडो थियो । ठाकुरले टपरीमा टिमुर बोके । टोकरीमा टमाटर बोके । टेकनाथले ठेलागाडा ठेले । उनीहरू बजार पुगे । टेकनाथले टमाटर बेचे । ठाकुरले टिमुर बेचे । बजारमा ठिटाठिटी पनि आए । टेकनाथ र ठाकुरसँग भेटघाट गरे । ठाकुर र टेकनाथ घर फर्किए ।

(क) ठाकुर के लिएर आए ?

(ख) टिमुर कसले बेचे ?

(ग) टेकनाथ र ठाकुर किन बजार गए ?

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

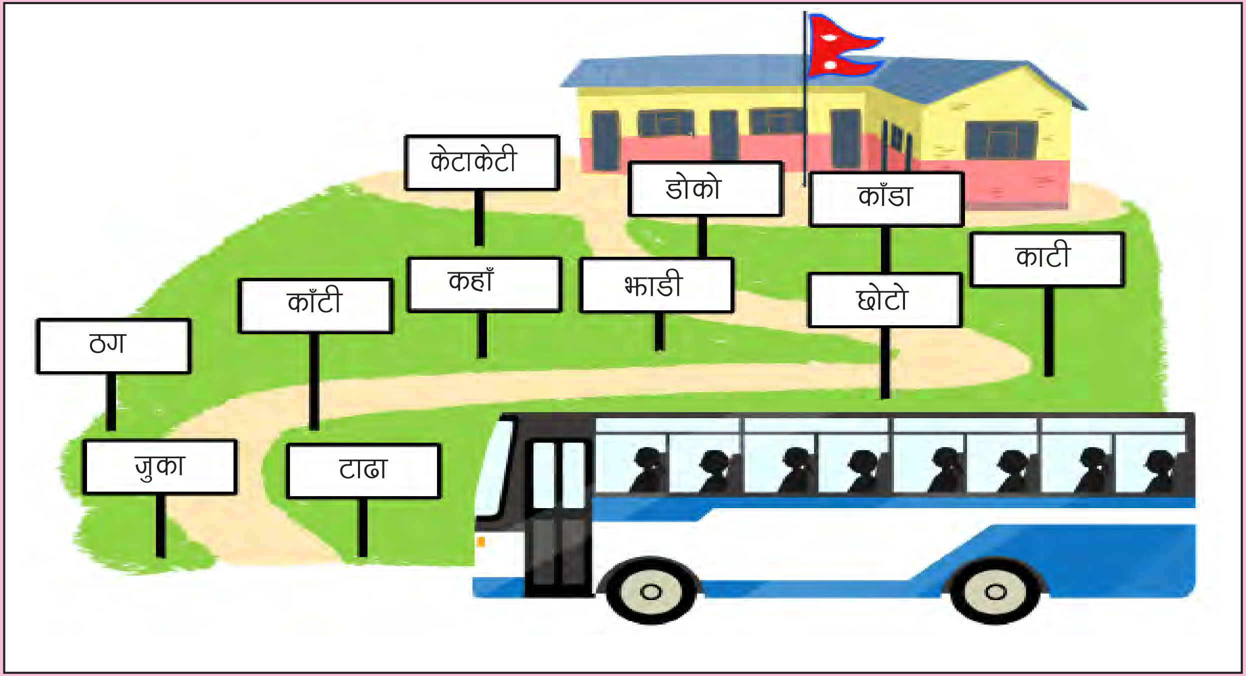

शब्दलाई वाक्य बनाएर भन्नुहोस् :

जस्तै : काँटी ठोक ।

काँटी --

गोटी --

गोठ --

छिटा --

केक --

ठाउँ --

ठकठक --

शब्द र चित्रको जोडा मिलाउनुहोस् :

○ कोट

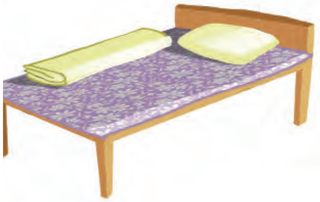

○

○ खाट

○

○ खाजा

○

○ ठेकी

○

मिल्ने वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

ठिटा, टाटो, ठोक, जुठो, केटी, जुका, ठाउँ, टाठो, ठोकी, कीट, टका, कोट

ठा	ठि	क	घ	टा
उँ	टा	टो	जु	ठो
के	ठि	ठो	का	की
क	टी	क	को	ट
ठ	ग	ठ	क	का

सुन्नहोस् र भन्नुहोस् :

छट्टु स्याल

एउटा छट्टु स्याल थियो । स्याल कुखुरा चोर्न गाउँमा छिऱ्यो । ऊ खोरनजिक आइपुग्यो । कुखुरा क्वारक्वार, कुर्रकुर्र गर्न थाले । स्यालले कुखुरा समात्न खोज्यो । ह्वाँङ ह्वाङ गर्दै पाङ्ग्रे कुकुर भुक्यो । छट्टु स्याल भित्तामा लपक्क टाँसियो । "बज्यै ! स्याल आए जस्तो छ । हिँड्नुहोस्, लखेट्न जाऔँ ।" अर्चनाले भनिन् । बज्यै र अर्चनाले लट्ठी र टर्च बोके । पाङ्ग्रे कुकुर भुक्दै पछि लाग्यो । अर्चनाले टर्च बालिन् । स्यालको आँखा त टलक्क टल्कियो । अर्चनाले स्याललाई लखेटिन् ।

छट्टु   लट्ठी   टर्च   टलक्क

समूहमा नमिल्ने शब्दमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् : १०

कोट	टोक	कोट	कोट
टाटो	टाठो	टाटो	टाटो
ठिटा	ठिटा	टिठा	ठिटा
चोटा	छोटा	चोटा	चोटा
खाट	खाट	खाट	घाट

चित्र हेरी मिल्ने वर्ण लेखेर खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

----------की--

----------की--

--------उको--

----------ट----

-गो------------

---------क----

सारेर पढ्नुहोस् :

जस्तै : टेक : को आए ? ------ को आए ? ------

जग : केटाकेटी आए । ------------------------------

टेक : के ठटाए ? ------------------------------

जग : ठेकी ठटाए । ------------------------------

टेक : को गए ? ------------------------------

जग : ठिटाठिटी गए । ------------------------------

टेक : के लगाए ? ------------------------------

जग : टीका लगाए । ------------------------------

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

डमडम डमरु

डमडम डमरु, धिन्ताङ धिन्ताङ मादलु
डाँडापारि बादलु, आँखामा छ गाजलु
डाँफे चरी डालीमा, डोको राख आलीमा
ढाडे ढोका खोल्दै छ, टाढा ढोलक बज्दै छ ।

गणेशसँग गएर, गुणी ज्ञानी भएर
अणिमाले भनिछन्, ऋण दिनुस् हजुर
ऋण आगो जस्तो हो, बढ्न सक्छ ज्वाला भै
सारो गारो नपरी, ऋण लिनु हुन्न है ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

डमरु

डमरु

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

डाँफे

२५

डाँफे

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

ढक

ढक

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

२६

ढोलक

ढोलक

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ड डा डि डी कुन

ड डा डि डी कुन

ढु ढे ढो ढौ कुन

ढु ढे ढो ढौ कुन

ण णा णि णु किन

ण णा णि णु किन

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

डिका दिदीको बिहे

ढाकारामको घर डोटीमा छ । आज ढाकाराम र डिका दिदीको बिहे हो । बिहेमा गुण र अणिमा मोटरसाइकलमा आए । ढाकाराम जन्ती लिएर आए । हामी डाँडामा बस्यौँ । जन्ती डिलमा बसे । उनीहरूले गीत गाए । गाउँलेहरू रमाए । बिहे सकियो । दिदी गाडीमा बस्नुभयो । दिदी जान लाग्नुभयो । त्यति बेला भाइले भन्यो, “नाइँ, म लैजान दिन्नँ । म त दिदीलाई यहीँ राख्छु ।” सबै जना छक्क परे ।

(क) दिदीको नाम के हो ?

(ख) मोटरसाइकलमा को आए ?

(ग) पाठअनुसार कुन काम पहिले भयो ? क्रमशः १, २, ३, ४ नम्बर दिनुहोस् :

( ) आज ढाकाराम र डिका दिदीको बिहे छ ।

( ) सबै छक्क परे ।

( ) ढाकाराम जन्ती लिएर आए ।

( ) जन्तीले गीत गाए ।

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

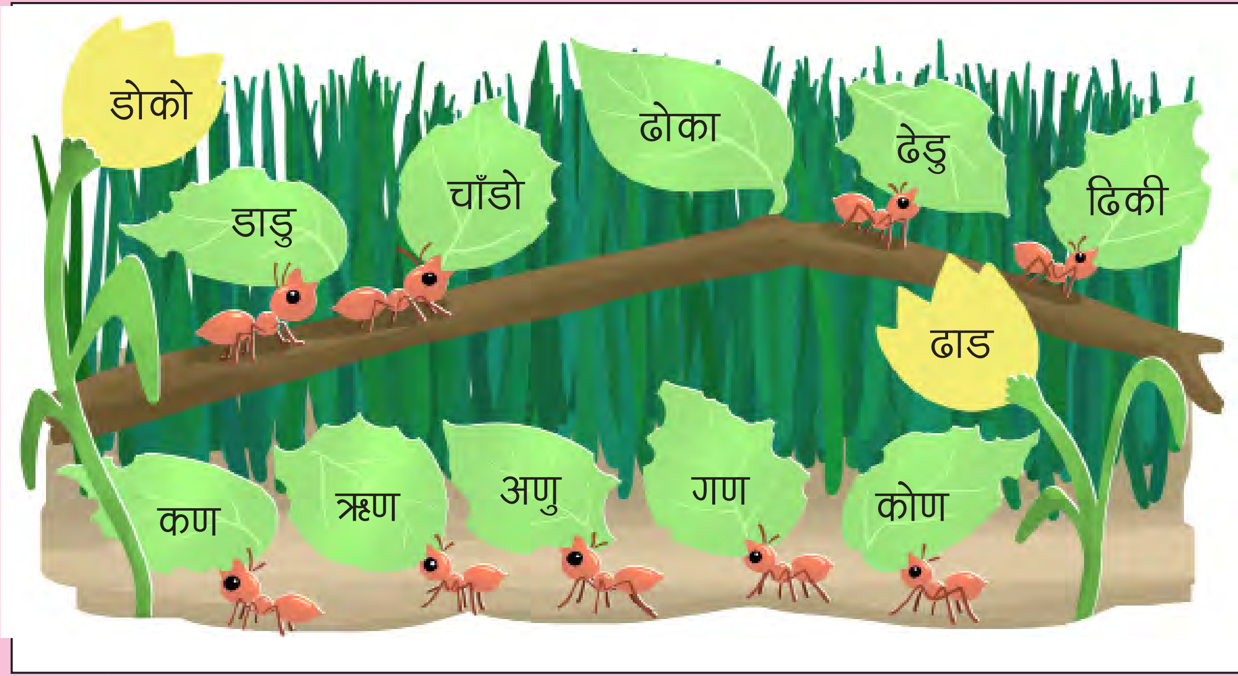

मिल्ने वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

डाका, ढुटो, ढिँडो, काँडो, ठुटो, डाक, ढिकी, जाडो, कण, ढेडु

डा	ढि	की	डि
का	डो	डा	क
जा	ढे	डु	डा
ढु	टो	काँ	क
ठु	ढिँ	डो	ण

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

ढेडु

ढाकाराममले ढेडुको कथा सुनाए । एउटा ढेडु आयो । घरभित्र पस्यो । दराजको ढोका खोल्यो । दराजमा लिपिस्टिक देख्यो । गालामा दल्यो । टीका भेट्यो । नाकको टुप्पामा लगायो । पाउडर भेट्यो । टाउकाभरि लगायो । गाजल भेट्यो । निधारभरि दल्यो । उसले एउटा छडी लियो । ऊ छडी टेकेर हिँड्यो । ढेडु ढिकीमा गएर बस्यो । ढेडुलाई देखेर सबै हाँसे ।

(क) कसले टीका भेट्यो ?

(ख) लिपिस्टिक कहाँ दलेछ ?

(ग) सबै जना किन हाँसे ?

शब्दलाई वाक्य बनाएर भन्नुहोस् :

डोको --

डाडु --

ढिकी --

ढोका --

गुण --

सुन्नुहोस्, ठिक वाक्यमा (√) र बेठिक वाक्यमा (×) चिह्न दिनुहोस् :

ऊ आउनुभयो । ☐

उहाँ आउनुभयो । ☐

म काम गर्छ । ☐

म काम गर्छु । ☐

तपाईं आयो । ☐

तपाईं आउनुभयो । ☐

सुन्नुहोस् र भन्नुहोस् :

देश

ढाका टोपी शिरमाथि, ढल्काएर हिँड्ने
दौरासुरुवाल पटुकी, झनै सुहाउने
तराईबाट फेटा बाँधी, पहाडमा चढ्छौँ
ढोलक बोकी हिमालमा, ढुक्कसँग बढ्छौँ ।

चौबन्दी र फरियाले, सजाउँदै देश
घाँघर र घलेकले, चिनाउँदै देश
ढिँडो खान्छौँ ढिकी कुट्छौँ, बख्खुदोचा लाई
ढाकर बोक्छौँ रोक्न कसले, सक्छ हामीलाई ?

वर्ण थपेर शब्द बनाउनुहोस् :

डा	ढो	डो	ढा	टा
ढ	ढि	टि	डा	डाँ

-------------क   -------------का

-------------को   -------------ड

-------------टो   च-------------

-------------का   -------------की

-------------डु   -------------डो

सारेर पढ्नुहोस् :

गैँडा आए । गाडी गुडाए । डाडु झिक । खिचडी खाऊ । डुकु खाऊ । गेडागुडी खाऊ । चाँडो आऊ । ढकु आए । खिचडी पकाए । डाडु मगाए । मजाले खाए । अणको गाडी छ । गुणको डोको छ । अणको डोको छैन । गुणको गाडी छैन ।

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

तिहार

तिमी हामी मिलेर, बाटो लागौँ न
घरभित्र गरुर, थाल थापौँ न
तिहारमा तेलमा, सेल पाक्दै छ
मिठो तोते बोलीमा, भाइले डाक्दै छ ।

तिरमिर ताराले, मलाई भुलायो
हाम्रो फूलबारीले, थुँगा फुलायो
तोतेतोते बोलीमा, गीत गाउने हो
साथी साथी मिलेर, खेल्न आउने हो ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

तबला

तबला

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

तुलसी

तुलसी

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

थपडी

थपडी

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

थाल

शाल

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

थैली

थैली

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

त ता ति तु कसलाई

त ता ति तु कसलाई

त ता ति तु कसलाई

त ता ति तु कसलाई

थ था थि थु कसलाई

थ था थि थु कसलाई

थ था थि थु कसलाई

थ था थि थु कसलाई

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

ताराबाजी लै लै

तपन तराईमा बस्छन् । थिरनाथ थापाथलीमा बस्छन् । तनुजा ताप्लेजुङमा बस्छिन् । तपन, थिरनाथ र तनुजा तातोपानी गए । उनीहरूलाई थकाइ लाग्यो । थिरनाथ चौतारामा बसे । तपन र तनुजा चउरमा बसे । त्यहाँ तारा, थममाया र तृष्णा थर्मस बोकी आए । थर्मसको चिया बाँडी खाए । ताराले तबला बजाइन् । थिरनाथ र तपनले ताली बजाए । तनुजा र थममाया नाचे । उनीहरू गाउन थाले, "ताराबाजी लै लै, मामा आए घोडा !"

(क) तराईमा को बस्छन् ?

(ख) थिरनाथ र तनुजा कहाँ गए ?

(ग) तनुजा र थममायाले कुन गीत गाए ?

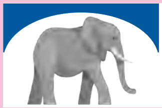

दिइएका शब्दलाई वाक्य बनाई भन्नुहोस् :

गीत --

खेत --

तातो --

तितो --

थिच --

थुक --

थुँगा --

थेग --

जस्तै : तारा गीत गाऊ ।

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

ओखती तितो छ । खाजा तातो छ । जाँतोछेउ थुँगा छ । आज तिथि छ । आज एक थोक खाएँ । डोकोअगाडि छाता छ । छाता झिक, ओड । गण आए । तेते झिके ।

मिल्ने वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

थिचो, तितो, कति, थुँगा, थुक, तिखो, टीका, थुकी, कटी

थि	च	न	गो	तु
चो	उ	थे	गा	घा
ति	ख	थुँ	की	थ
तो	टो	थु	क	ज
क	ति	खो	टी	का

खाली ठाउँमा मिल्ने वर्ण लेखी शब्द बनाउनुहोस् :

त	ता	ति	ती	ते	तै
तौ	क	च	गा	ग	तु

गी-------------

-------------तो

-------------ज

ओख-------------

-------------ल

जतात-------------

-------------लिया

था-------------

थि-------------

थुँ-------------

थे-------------

-------------नो

सुन्नुहोस् र भन्नुहोस् :

थकालीको भान्सा

थकालीको भान्सा छ । भान्सामा ठुला ठुला थाल छन् । थाल थामनजिक छन् । थालमा थरीथरी खाना छन् । खाना खानुअगाडि सबैले थपडी बजाए । हात धोए । थपक्क बसेर खाना खाए ।

थकाली	थाल	थाम	थरीथरी	थपडी

पढ्नुहोस् र समूहमा नमिल्ने शब्दमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् :

तितो	तितो	तातो	तितो
गीत	गित	गीत	गीत
थोक	ठोक	थोक	थोक
थुक	कुथ	थुक	थुक
खाजा	खाजा	ताजा	खाजा

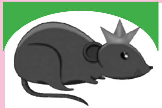

चित्र हेरेर नाम लेख्नुहोस् :

४

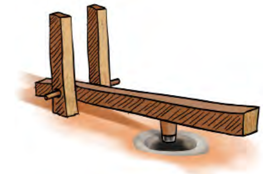

कापीमा सारेर पढ्नुहोस् : १८

ओखती तितो छ ।

ताजा खाजा खाऊ ।

छाता तिखो छ ।

सुन्नुहोस् र वर्ण चिन्ने खेल खेल्नुहोस् :

२

	डा	डे	ठ	ढो
तु	ण	थ		तै
	टो		ठे	थे
ढो	ते	डौ	ता	टै
ढा	डु	ती		ठि

MS 22

सुन्नुहोस् र वर्ण चिन्ने खेल खेल्नुहोस् :

२

टा	डे		ढो	
थ	तु	ण	द	तै
ढै	ठो	डे		थे
	डौ	ता	टै	ते
ढा	थौ		ती	

शिक्षक प्रति

ता	डा	डे	ठ	ढो
तु	ण	थ	द	तै
ढै	ठो	डे	ठे	थे
ढो	ते	डौ	ता	टै
ढा	डु	ती	तौ/टो	थौ/ठि

थोप्लामा रेखा तानी रङ भर्नुहोस् :

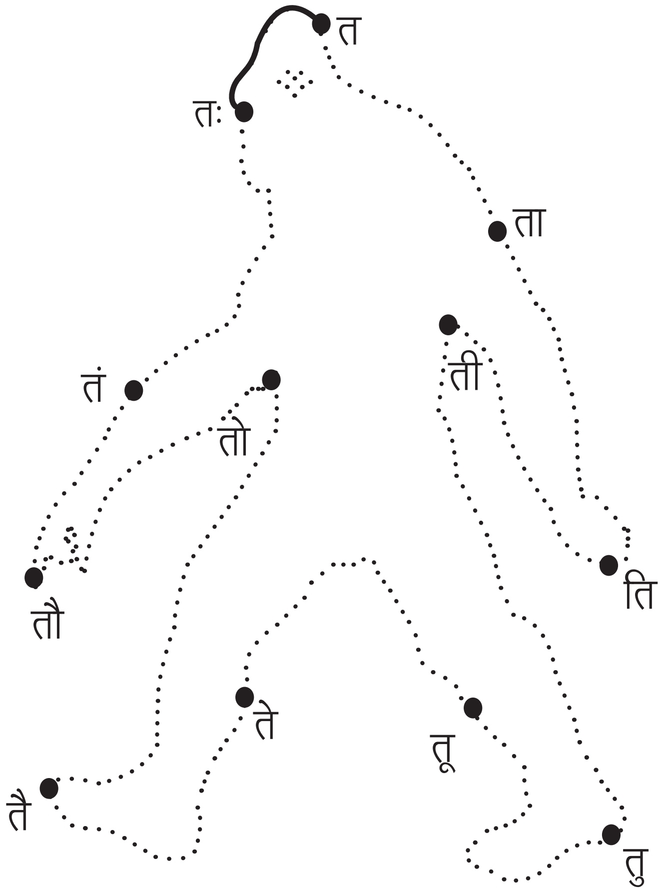

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) शब्द पढेर सुनाउनुहोस् :

चकटी, ठेकी, गोठ, झाडु, ढिँडो, अणिमा, छाता, खेत, ओखती, थिच

(ख) चित्र हेरी चार वाक्य भन्नुहोस् :

(ग) पढेर सुनाउनुहोस् :

ट	टा	टि	टी	टु	टू	टे	टै	टो	टौ	टं	टः
ठ	ठा	ठि	ठी	डु	डू	डे	डै	ढो	ढौ	ढं	ढः
त	ता	थि	थी	दु	दू	धे	धै	नो	नौ	नं	नः
ट	ठा	डि	ढी	तु	थू	द	धै	नो	थौ	डं	ठः

(घ) ठिक शब्दमा (✓) र बेठिक शब्दमा (X) चिह्न लगाउनुहोस् :

डोको☐ कोडो☐ केटा ☐ टाके ☐ ठाको☐ कोठा☐

ढुटो ☐ टोढु ☐ झाडु ☐ डुझा ☐ तिज ☐ जति ☐

छाता☐ ताछा☐ ओखती ☐ तीखओ ☐

(ङ) पढेको सुनेर प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

टपरामा ढकने थियो । ठुलेले ताप्केमा ढकने तातायो । डाडुले ठेकीको दही

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

झिक्यो । तोरीको तातो तेलमा पापड फुरायो । थालमा सबै खानेकुरा राख्यो । ढिकीछेउमा घोप्ट्याएको डोकामाथि बसेर खायो । ढोका ढप्क्यायो । गणेशलाई बोलाएर ढेडु धपाउन ठोट्नेघारीतिर लाग्यो ।

(अ) ठुलेले केमा ढकने तताायो ? (आ) दही केमा थियो ?

(इ) डोको कहाँ राखिएको थियो ? (ई) ठुलेले के के खायो ?

(च) छुटेका वर्ण लेख्नुहोस् :

ट		टि			टू	टे			टौ		
	ठा			ठु					ठौ		
त		ति			तू		तै			तं	
थ			थी				थै				

(ज) वाक्य पढेर खाली ठाउँमा मिल्ने शब्द भर्नुहोस् :

ओखती तितो छ । ताजा खाजा खाऊ । छाता तिखो छ । गुणको गाडी छैन ।

(अ) ओखती .... छ । (आ) ताजा खाजा ....।

(इ) छाता तिखो..................... । (ई) गुणको .... छैन ।

(झ) वाक्य पढेर लेख्नुहोस् :

थकालीको घर छ । घरको छाना छ । गोठछेउ गाई छ । गाईको थुन छ ।

शिक्षकको हस्ताक्षर : .... अभिभावकको हस्ताक्षर : ....

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

नानी गई गोठमा

दमदम दमाहा, दिनेशले बजायो
दियो दुबो सजाई, दिपावली मनायो
अगेनामा दाउरा, दनदनी बलेछन्
अलि दाइका बारीमा, अनार दाना फलेछन् ।

धन दाइको धारामा, धेरै पानी आउँछ रे
धुपौरोको धूपले, बास्ना मिठो छाउँछ रे
धजा गाँसी धागामा, धरतीको माझमा
धिमे बाजा बज्दै छ, धौलागिरि हाँस्दै छ ।

नास्पाती र निबुवा, भेट्न गए आमाबा
नौनी घिउ खाएछन्, नैना रेसम गाएछन्
नोट राखी कोटमा, नानी गई गोठमा
नास्पाती र निबुवा, फल्दा रै'छन् बोटमा ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

दमकल

दमकल

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

दाल

दाल

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

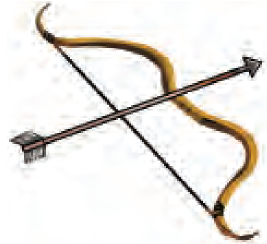

धनुष

धनुष

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

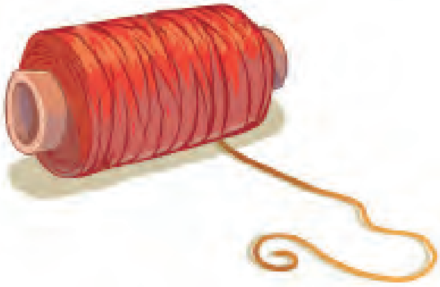

धागो

धागो

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

नरिवल

नरिवल

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

निबुवा

निबुवा

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

द	दा	दि	दी	दु
द	दा	दि	दी	दु
द	दा	दि	दी	दु
ध	धा	धि	धी	धु
ध	धा	धि	धी	धु
ध	धा	धि	धी	धु
न	ना	नि	नी	नु
न	ना	नि	नी	नु
न	ना	नि	नी	नु

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

नौलो खाजा

देउतीलाई नौलो खाजा खान मन लाग्यो । उसले दाइदिदीलाई टेलिफोन गरी बोलाई । चिउरा भाँडामा हाली । त्यसमा निबुवा निचोरी । दाइदिदीले बजारबाट नुन र धनियाँको धुलो ल्याउनुभएछ । देउतीले त्यो पनि हाली । छानामा प्याज र खुर्सानी सुकाइएको थियो । प्याज र दुइटा खुर्सानी काटेर हाली । अलिकति नौनी पनि हाली । चम्चाले चलाई । दाइ र दिदीलाई दिई । आफूले पनि खाई । खाजा पिरो भएछ । नुन पनि पुगेनछ । उसले हातले नाक पुछी । कान पनि छोई । पिरोले नाक कान पोल्यो । ऊ धारामा गई नाक धुन थाली ।

(क) देउतीले ककसलाई बोलाई ?

(ख) देउतीले के निचोरी ?

(ग) देउतीले नाक किन धुन थाली ?

(घ) देउतीले के केको खाजा बनाई ?

शब्द पढी काकी र नानु जस्तै कुराकानी गर्नुहोस् :

३

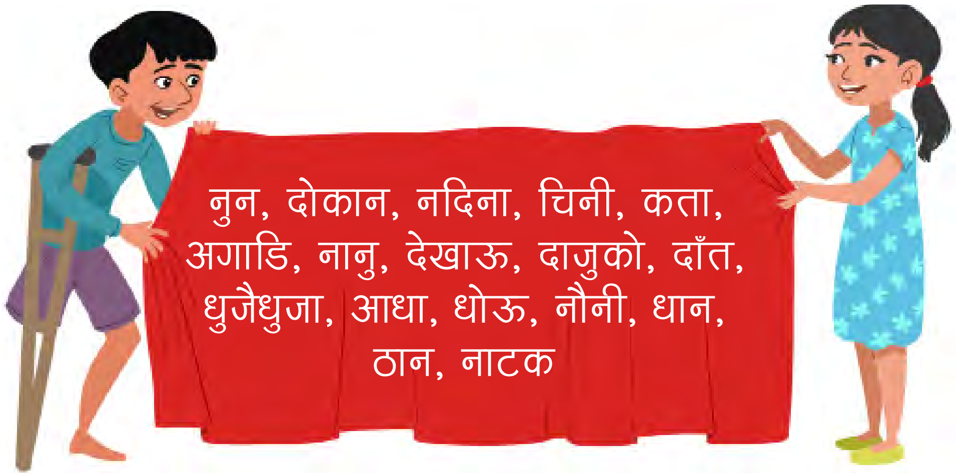

नुन कता छ ?

काकी : नानु ! नानु !

नानु : किन काकी ?

काकी : जाऊ, नुन किनी आऊ ।

नानु : काकी, नुन कता छ त ?

काकी : नदिनाको दोकानअगाडि नुन छ ।

नानु : नदिनाको दोकान कता छ त ?

काकी : चिनीको दोकान अगाडि छ ।

नानु : ए ! (नानु गई । नुन किनी आई ।)

मिल्ने वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाई शब्द बनाउनुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

दुध, दाजु, देखाई, धाक, नाना, देउता, झान, धान, दान, तान, नाटक, दुनो, धोई, धोती, देऊ

ए	ई	इ	उ	छ	छि
धो	ती	दा	ख	दु	ध
जा	ऊ	दा	जु	नो	ढ
दे	खा	ई	धा	क	गा
ना	उ	झा	दा	घा	द
ट	ना	ता	न	छा	चु
क	ना	धा	था	ठा	धो

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

दीपावली

दीपावलीको दिन थियो । दिपु र दाइ सामान किन्न बजार जानुभयो । दिदी पनि सँगै जानुभयो । उहाँहरू दोकानमा पुग्नुभयो । उहाँहरूले दोकानबाट दही किन्नुभयो । दुध किन्नुभयो । दाल किन्नुभयो । बाबाका लागि दौरा पनि किन्नुभयो । दिपुले सालको पात गाँसेर बनाएको दुनो किनिन् । दिदीले दीप किन्नुभयो । साँझ परेपछि उहाँहरू घर फर्कनुभयो । रातमा सबैले दीपावली मनाए । सबै रमाए ।

(क) बजारमा को को गए ?

(ख) दिपुले के किनिन् ?

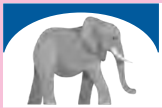

दिइएका शब्द प्रयोग गरी वाक्य भन्नुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

दाना ---------------------

देऊ ---------------------

धोऊ ---------------------

नानी ---------------------

नाच ---------------------

तान ---------------------

आँधी ---------------------

देउता ---------------------

दाँत ---------------------

आधा ---------------------

जोडा मिलाउनुहोस् :

○ नोट ○

○ धान ○

○ दराज ○

○ धजा ○

○ दुध ○

वाक्य बनाई लेख्नुहोस् : १९

दादाको		देऊ
दिदीको	ओखती	
घाउको		देखाऊ

(क) --

(ख) --

(ग) --

(घ) --

(ङ) --

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

बलरामको बसमा

परी जस्तै परेवा, फैलाएर पखेटा
पत्करमा टेकेर, उड्यो मलाई देखेर ।

फागुनको महिना, फुर्सद छ कि छैन ?
फलफूलको फोहोर, यताउता नफ्यार ।

बसमाथि आएर, बतास चल्यो हरर
बलरामको बसमा, गुड्यौँ हामी सरर ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

परेवा

परेवा

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

पीपल

पीपल

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

फूल

फूल

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

फेटा

फेटा

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

बल

बल

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

३४

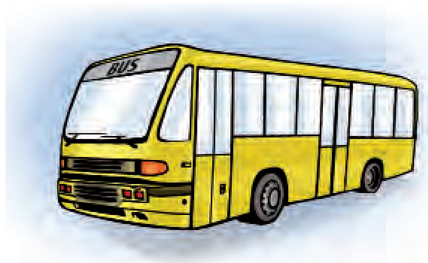

बस

बस

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

बिरालो

बिरालो

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

बोरा

बोरा

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

प	पा	पि	पी	पु
फ	फा	फि	फी	पहेँलो
ब	बा	बि	बी	हरियो

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

पेडा

पवित्रालाई पेडा मन पर्छ । पसलमा पेडा छ । पेडा किन्न पैसा चाहिन्छ । पवित्राले थैलीबाट पैसा झिकी । ऊ पसल गई । पेडा किनी । उसले पेडा बाँडेर खाई । सबैले पवित्रालाई धन्यवाद दिए । पवित्रालाई फलफूल पनि मन पर्छ । फूलबारीमा फूल फुलेको छ । बारीमा फर्सी फलेको छ । बलरामले फर्सी टिपेर ल्याए । पवित्राले बयर टिपिन् । उनले बहिनीलाई बयर दिइन् । बहिनीले बदाम किनिन् । बेलुकी घर आइन् । घरमा सबै जम्मा भएर बदाम खाए ।

(क) पेडा किन्न के चाहिन्छ ?

(ख) सबैले पवित्रालाई किन धन्यवाद दिए ?

(ग) बलरामले के टिपे ?

(घ) सबै जना घरमा कति बेला जम्मा भए ?

(ङ) पवित्राले पेडा किन्न के गरिन् ?

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

१७ख

पूजा आई । पाठो देखी । पाठोनजिक गई । पाठाको पेट छामी । पाठो धपाई । चोटामा गई । पापडको पोको देखी । पापड झिकी । पापड खाई । म फटाफट आएँ । म फनन नाचेँ । बाटाको नजिकै बाघ छ । बबिता बाटाको छेउबाट आउँदै थिई । बाटाको छेउबाट बाघ देखी । बाठी बबिता बाघ देखेर दौडी ।

लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

ढो + का

ढे + डु

ढि + की

ढा + ड

नु + न

दू + बो

धा + गो

ना + क

पा + डो

फो + न

ब + ढा + ऊ

फ + टा + फ + ट

मिल्ने वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाई शब्द बनाउनुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

ओदान, नाक, ओखती, तीन, नाउ, कछाड, कप, ठान, कडा, कता, छेक, दान, उखु, छानी, नानी

ओ	ख	ती	न	नी
दा	न	ना	उ	खु
न	ख	क	ठा	न
ना	नी	छे	क	प
क	छा	ड	ठ	डा
थ	क	नी	क	ता

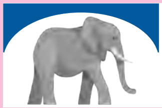

दिइएका शब्द प्रयोग गरी वाक्य बनाउनुहोस् :

पौडी ---------------------

परेवा ---------------------

फागु ---------------------

बोढी ---------------------

देउता ---------------------

फोटो ---------------------

बाघ ---------------------

बोट ---------------------

जस्तै : भाइ पौडी खेल ।

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

सबै रमाए

बाँदर, बिरालो र बोको घुम्न गए । उनीहरूले बाजा बोकेका थिए। बोकाले मादल बजायो।बिरालाले गीत गायो । बाँदर फनफन घुम्दै नाच्यो । उनीहरूले आफ्नै बारीको तरकारी लगेका थिए । पानीको बोतल पनि लगेका थिए । उनीहरूले खाजा खाए । उनीहरूले पानी पिए।सबै रमाए ।

(क) को को घुम्न गए ?

(ख) कसले बाजा बजायो ?

(ग) उनीहरूले तरकारी र पानी किन लगेका होलान् ?

जोडा मिलाउनुहोस् :

○ पैसा ○

○ पुतली ○

○ फर्सी ○

○ फूल ○

○ बाँदर ○

○ बिरालो ○

चित्र हेरी शब्द पूरा गर्नुहोस् :

१४

-------------र्सी

-------------स

-------------ल

-------------रेवा

-------------लङ

-------------न

खाली ठाउँमा मिल्दो शब्द राखेर वाक्य पूरा गर्नुहोस् :

(क) कोदोको ढिँडो ....

(खाऊ/नखाऊ)

(ख) आङी खेतछेउ ....

(आई/आइन)

(ग) पाठाको कान ....

(छ/छैन)

(घ) पिठोको पोको ....

(हो/होइन)

खाली ठाउँमा 'न' वर्ण राखेर वाक्य पूरा गर्नुहोस् :

(क) घर जाउ । बजार ---------- जाउ ।

(ख) बस चढ । रुख ---------- चढ ।

(ग) पत्र लेख । किताबमा ---------- लेख ।

(घ) ताजा खाना खाऊ । बासी खाना ---------- खाऊ ।

(ङ) बाजा बजाऊ । थाल ---------- बजाऊ ।

(च) फोन गर । चकचक ---------- गर ।

सार्नुहोस् :

पख पख नानी । कपको पानी तातो छ । तातो पानी खाने कि नखाने ? बबिता आउँदै थिई । बाटाको छेउबाट बाघ देखी । बाठी बबिता बाघ देखी दौडी ।

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

राम्रो जीवन

भमराले भुनभुन गर्दै, भाइलाई बोलायो

भाइले माथि भिरमा गई, भेडा चरायो

मौरी आयो मह लिई, मक्ख माकुरो

मुसो मकै खोज्न चढ्यो, अग्लो टाकुरो ।

उता गए योगी याक, यता युवक

यमराज भन्दै थिए, यो हो सेवक

रमिलाले केशमा लाइन्, रातो रिबन

रारा जस्तै राम्रो पारौँ, हाम्रो जीवन ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

भटमास

भटमास

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

भालु

भालु

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

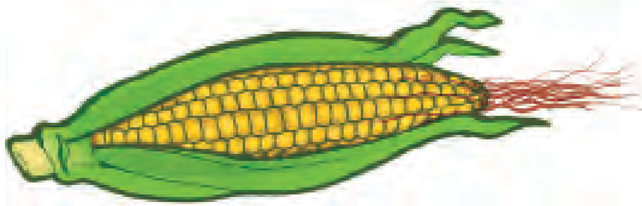

मकै

मकै

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

मेवा

मेवा

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

यमराज

यमराज

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

रहर

रहर

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

रोटी

रोटी

MS 25

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

३८

रेडियो

रेडियो

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

भ	भा	भु	म	मा
भ	भा	भु	म	मा
भ	भा	भु	म	मा
भ	भा	भु	म	मा
य	या	र	रे	रौ
य	या	र	रे	रौ
य	या	र	रे	रौ
य	या	र	रे	रौ

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

भालु

भँगेरो रुखमा थियो । रुखको फेदमा बसी मनेले मुरली बजायो । भैँसीले चउरमा उभिएर घाँस चपायो । मुसाले मेवा खायो । भालु बारीमा लुसुक्क पस्यो । मुसाले भालुलाई देख्यो । मुसाले भन्यो, "मकै नखाऊ है भालु !" गोठबाट याक आयो । याकले भालुलाई लखेट्यो । यमुना र याङी पनि आए । उनीहरूले युधिर लाई बोलाए । याक यमुनाको छेउमा आयो । यमुना, याङी र युधिरले याकलाई घाँस दिए । उनीहरूले मकै पोली खाए । मुसालाई पनि मकै दिए ।

(क) कसले मुरली बजायो ?

(ख) याकले कसलाई लखेट्यो ?

(ग) यमुना र याङीले मकै कसरी खाए ?

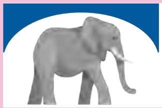

दिइएका शब्द प्रयोग गरी वाक्य बनाउनुहोस् :

जस्तै : भकारीमा धान छ ।

भकारी --

भुस --

भैलो --

मलम --

महिना --

रमिता --

यमुना --

माया --

भालु --

भोली --

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

आज भादगाउँमा भिडभाड छ । भादगाउँमा भजन पनि छ । भजन भएको ठाउँमा भोज छ । भात पाकेको छ । भानुका भतिजा भतिजी आए । भानिज पनि आए । दिदी भिनाजु भोजमा गए । भात खाए । भजन गाए । मदन मतानमा छ । ममताले मदनलाई भात दिई । मदन खुसी भयो । यजमानको घर पर छ । रिताको रिबन रातो छ । रिता रातो रिबन बोकी गइन् । रातो रिबन देखेर याक आयो । यती पनि आयो ।

नानी कसरी घर पुगिन् होला ?

रेखा तानी बाटो देखाउनुहोस् :

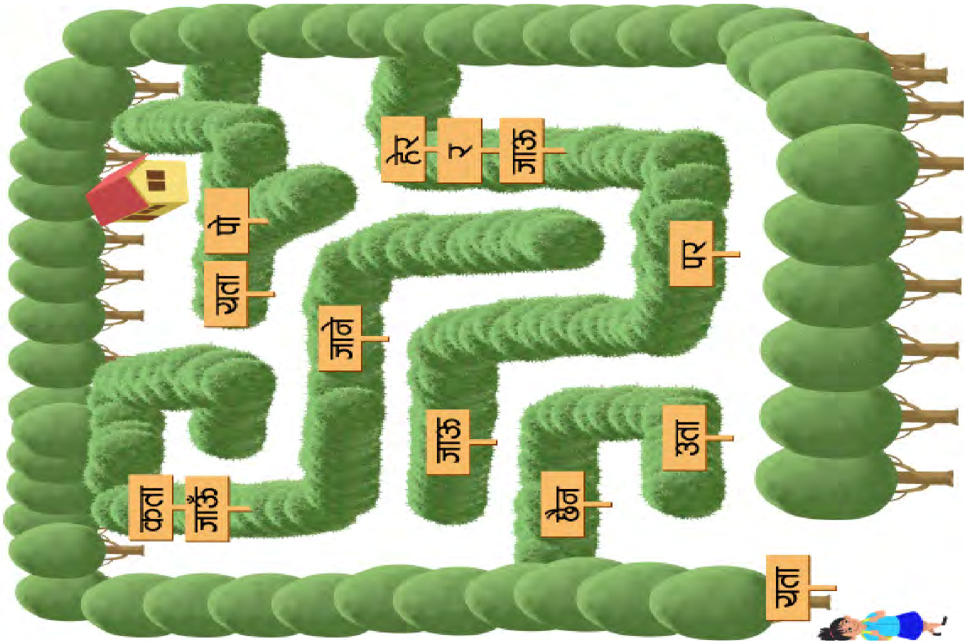

खाली ठाउँमा मिल्ने वर्ण राखी शब्द बनाउनुहोस् :

(क) भु------- (क/ट) भुक भुट

(ख) मे------- (च/ट)

------- -------

(ग) रा------- (त/ख)

------- -------

(घ) रो------- (प/ग)

------- -------

(ङ) य------- (ता/ती)

------- ------- -------

(च) भो------- (क/ज/ट)

------- ------- -------

(छ) भा------- (ग/ट/त)

------- ------- -------

(ज) मा------- (ग/ज/न)

------- ------- -------

सुन्नुहोस् र शब्द चिन्ने खेल खेल्नुहोस् : ३

भर	मह	यम	माम	रारा
रङ	भरत	यान	भुरा	युग
माथि	रेखा	योगी	मग	मेच
भैलो	भल	राधा	मुटु	याक

MS 25

सुन्नुहोस् र शब्द चिन्ने खेल खेल्नुहोस् : ३

भर	यम	मह	भीम	रातो
यान	भरत	रङ	भुरा	याक
माथि	योगी	मग	यता	मेच
रथ	भैलो	भल	राधा	मुटु

शिक्षक प्रति

भर	मह	यम	माम	भरत
यान	भुरा	माथि	योगी	मग
मेच	भैलो	भल	राधा	मुटु
भीम	रङ	रातो	राता	याक
युग	रबर	रेखा	भोक	राता

माछा र मनिता बनेर साथीसँग पढ्नुहोस् :

माछा

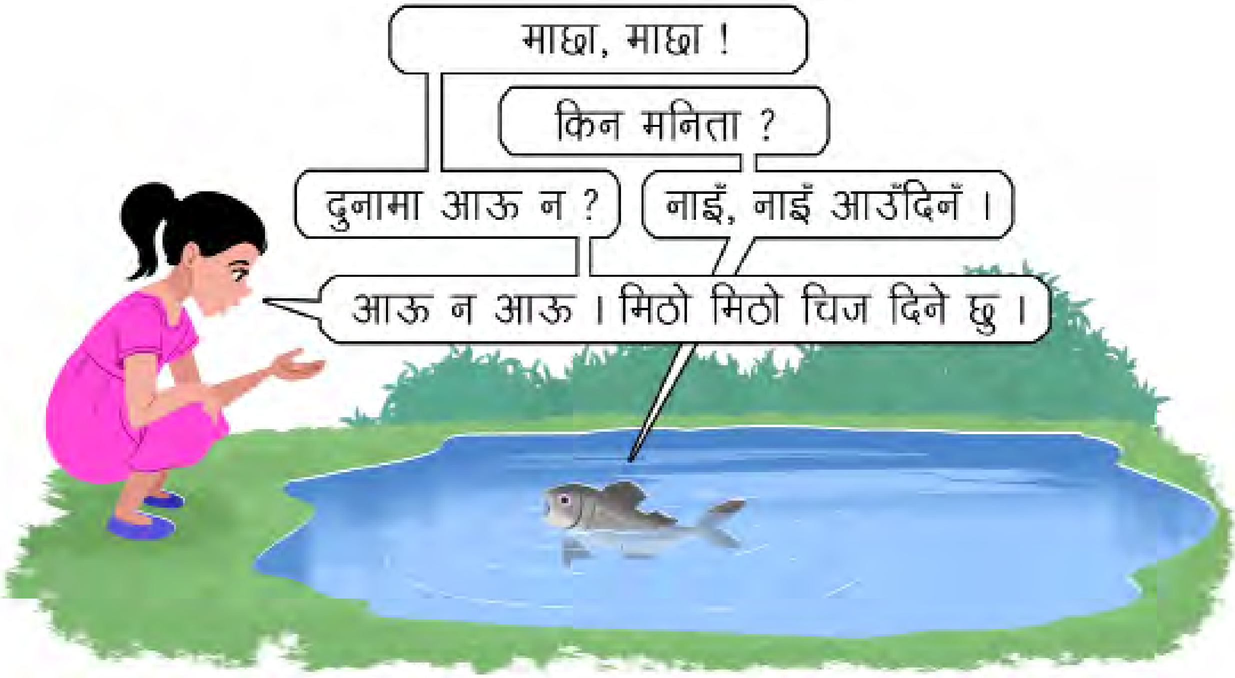

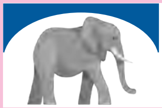

ठिक शब्दमा (√) र बेठिक शब्दमा (×) चिह्न लगाउनुहोस् :

सही शब्द :

बाघ बोट बोको बुझ

घबा	☐	बाघ	☐
बोको	☐	कोबो	☐
टबो	☐	बोट	☐
बुझ	☐	झबु	☐

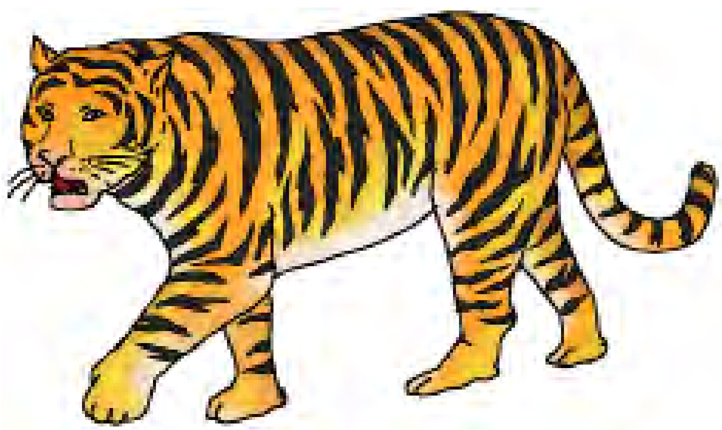

कापीमा सार्नुहोस् :

बाबा यजमानकहाँ जानुभएछ । यता बाटामा बाघ आएछ । नजिकै आगो भेटिएछ । बाघ धपाउने उपाय बनेछ । बाबा मुढो बोकी आउनुभएछ ।

कापीमा सार्नुहोस् :

ग म भ झ

ट ड ढ द य थ

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) शब्द पढेर सुनाउनुहोस् :

नाटक, भटभटे, भिनाजु, रेडियो, यमुना, मितिनी, मैदान, यातायात, रसबरी

(ख) चित्र हेरी चार वाक्य भन्नुहोस् :

(ग) पढेर सुनाउनुहोस् :

द	दा	दि	दी	दु	दू	दे	दै	दो	दौ	दं	दः
ध	धा	धि	धी	नु	नू	ने	नै	पो	पौ	पं	पः
फ	फा	फि	फी	बु	बू	बे	बै	भो	भौ	भं	भः
द	धा	नि	पी	फु	बू	भे	भै	मो	मौ	मं	मः

(घ) शब्द पढ्नुहोस् र चित्रसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

मकै
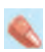

याक

भोगटे

पिङ
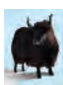

नङ
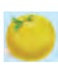

(ङ) पढेको सुनेर प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

मोतीले दौराको फेरमा फुरौला बोके । मैनाले रुमालमा पैसा र हातमा फिरफिरे बोकी । दिदीले भकारीका धान बोरामा झिक्नुभयो । मोतीले धादिङका धिमाल काकालाई बोलाए । काका बोराको भारी बोकेर हिँडे । भैँसीलाई बाँसको घाँस हालेर सबै मिलमा गए । मेसिनले धान कुट्यो । उनीहरू पैसा दिएर चामल बोकी घर फर्के ।

(अ) मोतीले के बोके ? (आ) मैनाले के के बोकी ?
(इ) धानको भारी कसले बोके ? (ई) मैनाले किन पैसा बोकेकी रहिछ ?

(च) छुटेका वर्ण लेखेर पढ्नुहोस् :

द		दि		दु			दै				दः
	धा		धी			धे		धो		धं	
फ		फि		फु			फै			फं	
र		रि		रु	रू		रै		रौ		रः

(छ) तलका वर्णबाट शब्द बनाई लेख्नुहोस् :

(अ) भु (क/ट) ---------------- ----------------
(आ) मे (च/ट) ---------------- ----------------
(इ) भो (क/ज/ट) ---------------- ---------------- ----------------
(ई) मा (ग/ज/न) ---------------- ---------------- ----------------

(ज) तलका वाक्य पढेर लेख्नुहोस् :

भगिरथ तराई गए । भरत र यमुना भेटे । घरमा भजन गरे । थपडी बजाए । बाँदर पनि देखे ।

शिक्षकको हस्ताक्षर : .... अभिभावकको हस्ताक्षर : ....

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

लामो लुगा लाएर

लालुपाते फूलले, लहरालाई बोलायो
लौरो बोकी लौकाले, बिरालालाई भगायो ।

वकिल आए वासमा, वीणा मादल हातमा
शशी उषा माझमा, ऋषभ बस्यो साथमा ।

लिची लिटो खाएर, लामो लुगा लाएर
उषा हाँसिन् नाचेर, लीला आए धाएर ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

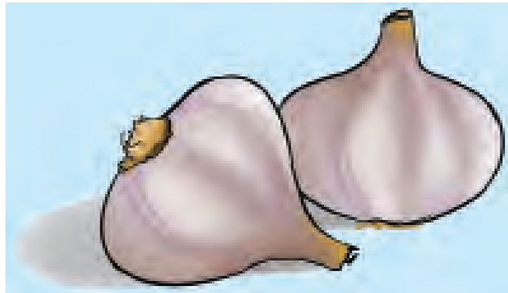

लसुन

लसुन

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

लिची

लिची

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

लौका

लौका

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

वकिल

वकिल

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

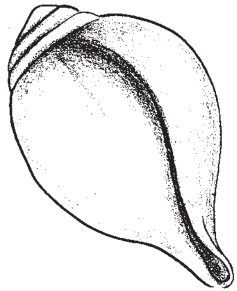

शङ्ख

शङ्ख

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

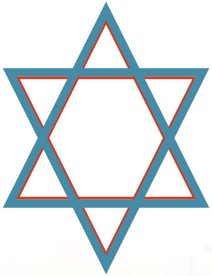

षट्कोण

षट्कोण

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

ल	लि	लु	लै	लो
ल	लि	लु	लै	लो
ल	लि	लु	लै	लो
व	वा	वि	वे	वै
व	वा	वि	वे	वै
व	वा	वि	वे	वै
श	शि	शो	ष	षा
श	शि	शो	ष	षा
श	शि	शो	ष	षा

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

विशेषका बुबा

विशेष साना छन् । उनी कक्षा १ मा पढ्छन् । शोभा र उषा विशेषका साथी हुन् । विशेषका बुबा वकिल हुन् । विशेषको बारीमा लौका, लिची र लसुन छ । उनलाई लिची मन पर्छ । शशी, शेखर र शिवलाई पनि विशेषले लिची दिन्छन् । गणेश, शेषकान्त र शिरोमणिले पनि लिची मागे । विशेषले उनीहरूलाई लिची दिए । सबैले मिठो मानेर लिची खाए । सबै खुसी भए ।

(क) विशेषका साथीहरू को को थिए ?

(ख) विशेषका बुबा को हुन् ?

(ग) विशेषको बारीमा के के थियो ?

(घ) साथीहरू किन खुसी भए ?

(ङ) शिक्षकले भनेको सुनेर मिल्नेमा ठिक (✓) र नमिल्नेमा (X) चिह्न लगाउनुहोस् :

(अ) विशेष कक्षा दुई □ एक □ मा पढ्छन् ।

(आ) विशेषका बुबा वकिल □ किसान □ हुन् ।

(इ) विशेषलाई लिची □ आँप □ मनपर्छ ।

(ई) विशेषका साथीहरू दुःखी □ खुसी □ भए ।

(उ) विशेषका साथी शोभा □ उषा □ ललिता □ हुन् ।

पढ्नुहोस् र साथीलाई सुनाउनुहोस् :

तलका वाक्यहरू पढेर सुनाउनुहोस् :

१९ख

मेरा घरमा धेरै थाल छन् । भाइका घरमा धेरै लौका छन् । दाइका बारीमा धेरै मुला छन् । ललिताले लाइटर किनी । वीरले वीणा बजायो । गुरुले शुभकामना दिनुभयो । शिव, उषा, गणेश र शशी आए ।

मिल्ने वर्णमा घेरा (O) लगाई शब्द भन्नुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

होची, खुन, उषा, तार, डाली, किला, लामो, कटहर, ऋषभ, शशी, नाथ, कप, रुनु

का	खु	तो	डा	ज	क
हो	ची	न	ती	ली	ट
रा	रा	अ	ग	ली	ह
का	उ	कि	ला	मो	र
दि	षा	खो	भा	टी	ना
ता	र	खी	पा	श	शी
की	ऋ	ष	भ	रु	नु

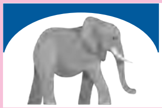

दिइएका शब्द प्रयोग गरी वाक्य बनाउनुहोस् :

लिची काँचो लिची अमिलो हुन्छ ।

लौका ---------------------

वीणा ---------------------

उषा ---------------------

गणेश ---------------------

लुगा ---------------------

वकिल ---------------------

शरीर ---------------------

शेखर ---------------------

ऋषभ ---------------------

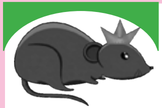

चित्र हेरी नाम लेख्नुहोस् :

५

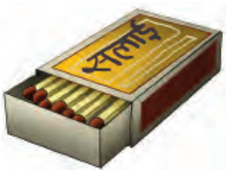

खाली ठाउँमा मिल्ने शब्द लेख्नुहोस् :

(क) भाइ .... । आयो आई

(ख) बहिनी .... । आयो आई

(ग) भाइले खाजा .... । खायो खाई

(घ) बहिनीले खाजा .... । खायो खाई

(ङ) भाइ बजार .... । गयो गई

(च) बहिनी बजार .... । गयो गई

तालिकामा दिइएका शब्दबाट वाक्य बनाई कापीमा लेख्नुहोस् :

२२

मेरा	घरमा	धेरै	कचौरा	छन् ।
दिदीका	बारीमा		खेलौना	
दाइका			पुतली	

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

हुँदैन गर्नु हतार

हेर न सेतो हिमाल, हाँसेछ हाम्रो पहाड
सम्म छ तराई मधेश, सुन्दर हाम्रो नेपाल
हातमा हात राखेर साथमा साथ दिएर
काम छन् हाम्रा हजार, हुँदैन गर्नु हतार ।

हरियो वन हेरेर, सगर निलो देखेर
प्रभु र प्रेक्षा नाचेछन्, रक्षा र नेत्र हाँसेछन्
ज्ञानले हट्छ अज्ञान, चित्रले चिन्छ विज्ञान
पढेर मात्र हुन्न है, बुझे पो हट्छ अज्ञान ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

सलाई

सलाई

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

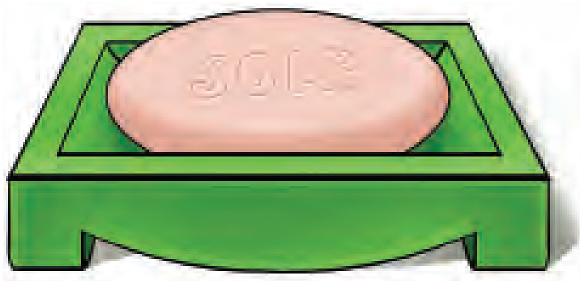

साबुन

साबुन

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

हलो

हलो

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

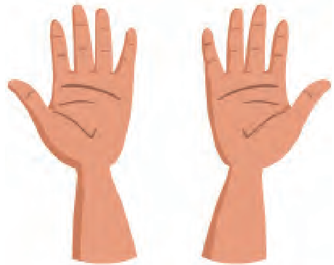

हात

हात

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

ढात्री

छत्री

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

कक्षा

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

कक्षा

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

पत्र

पत्र

चित्र हेरी नाम भन्नुहोस् :

यज्ञ

यज्ञ

थोप्लामा रेखा तान्नुहोस् :

स सा सि सी सु से सै सो सौ

स सा सि सी सु से सै सो सौ

स सा सि सी सु से सै सो सौ

ह हा हि ही हु हे है हो हौ

ह हा हि ही ह हे है हो हौ

ह हा हि ही हु हे है हो हौ

क्ष क्षा क्षि क्षी त्र त्रि त्रै ज्ञ

क्ष क्षा क्षि क्षी त्र त्रि त्रै ज्ञ

क्ष क्षा क्षि क्षी त्र त्रि त्रै ज्ञ

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

साथी साथी

सिमसिम पानी आयो । सीमा र सौगात घर गए । घरमा हरीश, रक्षा र यज्ञ थिए । घरमा सबै साथी भेट भए । उनीहरू सुकुलमा बसे । सानिमाले उनीहरूलाई सेल दिनुभयो । उनीहरूले सेल खाए । परबाट त्रैलोक्य कराए । त्रैलोक्यको सागबारीमा सुगा आएछ । सबैले सुगालाई वनतिर धपाए । पारिपट्टि हरियो वन थियो । वनमा हरिण थियो । हात्ती पनि थियो । हात्तीले हरिणलाई पढाउन थाल्यो । हरिणले क, ख लेख्न जान्यो । हरिणले ह अक्षर लेख्यो । हरिणले क्ष अक्षर पनि लेख्यो । हरिणले हात्तीको हात माग्यो । हात्तीले हात दियो । हरिणले हातमा हात्ती लेखिदियो । हात्ती मुसुक्क हाँस्यो । हरिण र हात्ती मित्र बने ।

(क) सीमा र सौगात कहाँ गए ?   (ख) सेल कसले दियो ?

(ग) वनमा के के थियो ?   (घ) हात्तीलाई कसले पढायो ?

(ङ) हरिणले के के लेख्यो ?   (च) हात्ती किन मुसुक्क हाँस्यो ?

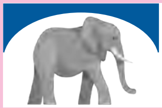

दिइएका शब्द प्रयोग गरी वाक्य बनाउनुहोस् :

१६

सडक   हामी सडकमा साइकल गुडाउँछौ ।

साना ---------------------

सुगा ---------------------

हात ---------------------

हिमाल ---------------------

रक्षा ---------------------

क्षितिज ---------------------

नेत्र ---------------------

आज्ञा ---------------------

यज्ञ ---------------------

तलका वाक्यहरू पढेर सुनाउनुहोस् :

२०

सपनामा सडक देखियो । सडकमा साइकल भेटियो । सागर साइकलमा गयो । सपना सकियो । सडक, साइकल र सागर सबै हराए । हरि र हुलाकी आए । हुलाकीले मोही खाए । हुलाकी गए । हरि र क्षितिज बसे । क्षितिज कक्षामा गए । कक्षामा साथीहरू थिए । साथी हसिला थिए । सबै खुसी भए ।

मिल्ने वर्णमा घेरा (O) लगाई शब्द भन्नुहोस् र कापीमा लेख्नुहोस् :

बाघ, हाँस, सलाई, साडी, घडी, लामो, आज्ञा, त्रिशूल, मल, ईश, कक्षा, झलमल, कान, पानी, कल, पाल

बा	घ	हाँ	स	ला	ई
सा	डी	त्रि	ला	मो	श
वे	आ	शू	म	ल	र
ल	ज्ञा	ल	क	ह	टि
पा	नी	दि	क्षा	र	का
झ	ल	म	ल	न	ल

लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

ज्ञानी	पात्रो	सक्षम	वरपर
ज्ञा, नी			

रङ	मेरो	भकारी	यजमान

वर्ण जोडी शब्द लेख्नुहोस् :

४क

सा		
ग	त	ट

साग | सात | साट

हा		
त	ड	ट

---------------- | ---------------- | ----------------

वर्ण जोडी शब्द लेख्नुहोस् :

४ख

से

क | तो | ल

.... | .... | ....

हि

लो | साब | माल

स

मय | लाम | लाई

खाली ठाउँमा मिल्ने शब्द भर्नुहोस् :

क्षमा   भिक्षा   कक्षा   क्षितिज

भित्र   त्रिशूल   मात्रा

जस्तै : क्षितिज फराकिलो छ ।

(क) आमाले जोगीलाई ------------- दिनुभयो ।

(ख) ऊ दुई ------------- को विद्यार्थी रहेछ ।

(ग) त्रुटि हुँदा ------------- माग्नुपर्छ ।

(घ) औषधीको ------------- मिलाएर खानुपर्छ ।

(ङ) मलाई घर ------------- जान मन लागेको छ ।

(च) शिवको मन्दिरमा ------------- छ ।

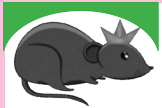

वर्ण र मात्रा मिलाई लेख्नुहोस् :

वर्ण / मात्रा	ष	स	ह	क्ष	त्र	ज्ञ
ा	षा					
ि						
ी						

शब्दमा मिल्ने वर्ण खोजी जोडा मिलाउनुहोस् :

○ सा	कक्षा ○
○ ह	त्रिभुज ○
○ ही	ज्ञानी ○
○ क्षा	साइकल ○
○ त्रि	हरि ○
○ ज्ञा	सही ○

राम्रो अक्षर बनाई कापीमा सार्नुहोस् : २३

घरभित्र मित्रले आफ्नै चित्र बनाएर
पत्र लेखी छात्रले यत्रतत्र पुऱ्याए ।
ज्ञानी मान्छे ज्ञानको यज्ञ गर्दै रहेछन्
जतातत्तै गुरुले ज्ञान छर्दै रहेछन् ।

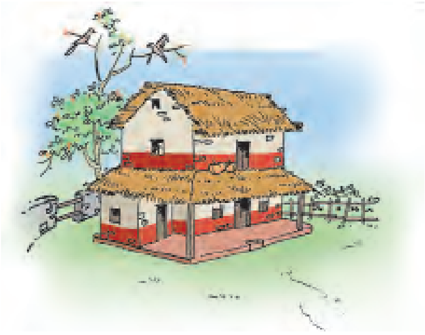

आधार वर्ण पढ्नुहोस् र कापीमा सार्नुहोस् :

ग	म	भ	झ		
त	न	ल	व	ब	क
र	स	श	ख	ए	ऐ
ट	ड	ढ	द	य	थ
प	फ	ष	च	ण	
ड	ङ	ह	इ	ई	
ज	ज्ञ	क्ष	ञ	त्र	ऋ
घ	ध	छ	उ	ऊ	
अ	आ	ओ	औ	अं	अः

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) पढेर सुनाउनुहोस् :

लीलामणि सहर गए । सहरमा पसल देखे । पसलमा केटाकेटी थिए । हरिवंशले केटाकेटीलाई कक्षामा बोलाए । कक्षामा साथी पनि थिए । ज्ञानी केटाकेटीले हरिवंशलाई पत्र बुझाए । यो देखेर लीलामणि खुसी भए ।

(ख) चित्र हेरी चार वाक्य भन्नुहोस् :

(ग) पढेर सुनाउनुहोस् :

ल	ला	लि	ली	लु	लू	ले	लै	लो	लौ	लं	लः
व	वा	वि	वी	शु	शू	शे	शै	षो	षौ	षं	षः
स	सा	सि	सी	हु	हू	हे	है	त्रो	त्रौ	त्रं	त्रः
ल	ला	वि	वी	शु	षू	से	है	क्षो	त्रौ	ज्ञं	ज्ञः

(घ) शब्द पढ्नुहोस् र अर्थसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

गितार	सरसफाइ गर्ने सामान
धारो	छओटा तार भएको एक बाजा
कुचो	होम गर्ने काम
शङ्ख	लुगा धुने ठाउँ
यज्ञ	पूजामा बजाउने बाजा

(ङ) पढेको सुनेर प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

ज्ञानी र रक्षा बजार जाँदै थिए । सबिना पनि जाँदै थिइन् । बाटामा उनीहरूको

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

भेट भयो । उनीहरूले नवीन र सलिनालाई धारामा देखे । सलिना मुख धुँदै थिइन् । नवीन दाँत सफा गर्दै थियो । नवीन र सलिनाले ढिला भएको पत्तै पाएनन् । ज्ञानी र रक्षाले उनीहरूलाई बिस्तारै आऊ भने ।

(अ) को को बजार जाँदै थिए ? (आ) सबिनाले बाटामा कसलाई भेटिन् ?

(इ) नवीन के गर्दै थियो ? (ई) ज्ञानी र रक्षाले किन बिस्तारै आऊ भने ?

(च) छुटेका वर्ण लेख्नुहोस् र पढेर सुनाउनुहोस् :

ल		लि			लू	ले			लौ		
श			शी				शै			शं	
	हा			हु				हो			हः
ज्ञ		ज्ञि		ज्ञु		ज्ञे			ज्ञौ		

(छ) चित्र हेरी नाम लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

(ज) तलका वाक्य पढेर लेख्नुहोस् :

शिक्षक कक्षामा आउनुभयो । शिक्षकले अक्षर लेखाउनुभयो । क्षितिजले अक्षर लेखे । उनका अक्षर सफा थिए । अक्षर देखेर शिक्षक खुसी हुनुभयो ।

....

....

शिक्षकको हस्ताक्षर : .... अभिभावकको हस्ताक्षर : ....

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

ख्याउटे लङ्गुर

क्यामेराले फोटो खिच्न, लाग्यो अङ्कुर
ख्याक्क खुक्क गर्दै आयो, ख्याउटे लङ्गुर
कहाँ थियो फोहोरको, ठुलो डङ्गुर
लङ्गुर भन्छ फोटो खिच्न, दिउँला अङ्कुर ।

बच्चाबच्ची सबै मिली, नाटक हेर्ने हो
डाँडापारि ज्यामी दाइको, घर चिन्ने हो
झ्यालमा बसी गीत गाउँछ, झ्याप्ले कुखुरो
सधैँभरि नाच्छ गाउँछ, चञ्चल च्याखुरो ।

झ्यालबाट झ्याउ फाल्नु, राम्रो होइन
प्लास्टिकले पन्चर टाल्नु, राम्रो होइन
ठ्यौको माथि ट्याम्के दाइले, ट्याम्को ठोकेका
लट्ठ परी डिट्ठा बाले, ठेकी बोकेका ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

आधा वर्ण लेख्नुहोस् र शब्द भन्नुहोस् :

क्	ख्	ग्	द्	ङ्	च्

------------यामरा ------------ यालख्याल

आ------------लो सुँ------------न

ङु------------गा छु------------चो

बु------------चो ब------------चो

चु------------चो

आधा वर्ण र ती वर्ण भएका शब्दसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

○ क्	ज्यामिर ○
○ ज्	ग्यास ○
○ ग्	सक्छ ○
○ झ्	अङ्कुर ○
○ ङ्	झ्याल ○

सुन्नुहोस् र उत्तर भन्नुहोस् :

ख्यामको क्यामेरा

ख्यामले क्यामेरा बोके । उनले झ्यालबाट चराको बच्चो देखे । बच्चो ज्यामिरको बोटमा थियो । ज्यामिरको बोटमा चराले छ्वालीले गुँड बनाएको थियो । चराले बच्चालाई एक्लै गुँडमा छोडेर चारो खोज्न गयो । ख्यामले बच्चाको फोटो खिचे । त्यो देखेर चरो रिसायो । चराले ख्यामको क्यामरामा ठुँग्यो । ख्याम छक्क परे । ख्याम घ्याङ नजिकै गए । ख्यामले अङ्गुर निकाले । ख्यामले चरालाई अङ्गुर दिए । चरो र बच्चाले अङ्गुर खाए । उनीहरू खुसी भए । ख्यामले चरासँग राम्रा राम्रा फोटो खिचे । उनी क्यामरा बोकी सुटुक्क घरतिर लागे ।

(क) कसले चराको बच्चो देखे ?

(ख) चरो कहाँ गएको थियो ?

(ग) ख्याम किन छक्क परे ?

(घ) चरो र बच्चो किन खुसी भए ?

लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

१४

च्या + उ	द्वा + ङ	छ्या + ङ्ग	च्या + खु + रो
च्याउ			

भक्त	ग्यास	खण्ड	क्यामरा
भ + क्त			

पढ्नुहोस् र दिएका शब्दमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् :

ट्याक्टर

स्कुल छुट्टी भयो । कक्षाका सबै बाहिर आए । उनीहरू खेतमा गए । ट्याक्टरले खेत जोत्दै थियो । मानिसले खेतमा ड्याङ बनाए । केटाकेटी ट्याक्टरमा चढ्न खोजे । ट्याक्टर ड्वाङड्वाङ गर्दै गाउँतिर लाग्यो । ट्याक्टरमा खण्ड खण्ड थिए । एकैछिनमा ट्याक्टर टक्क रोकियो । ट्याक्टर बिग्रेछ । ट्याक्टरका चालक पनि तल झरे । ट्याक्टरका चालक ठ्यौकामा बसे । चालकले ट्याक्टर बनाउन सकेनन् ।

छुट्टी	ड्याङ	चढ्न	खण्ड	ठ्यौको

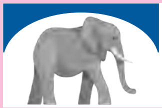

खाली ठाउँमा ‘ट्’ वर्ण थपी शब्द बनाउनुहोस् :

ग ट् टा   ब ------ टा   ल ------ टा

ज ------ ट   चौप ------ टै

दिइएका शब्द प्रयोग गरी वाक्य बनाउनुहोस् :

लाग्यो --

नाच्छु --

छ्याप्यो --

सुँघ्छे --

चाख्छे --

आधा वर्ण र ती वर्ण भएका शब्दसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

○ ट्	खड्ग ○
○ ठ्	ढ्वाङ ○
○ ड्	खण्ड ○
○ ढ्	ठ्याक्क ○
○ ण्	ट्वाक्क ○

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

डब्बा चढेर

ड्याङ पारी आलु रोप्दा, लड्यो लखन
पढ्यो बढ्यो माथि चढ्यो, हाम्रो गगन
खण्ड खण्ड मिलाएर, आठ घण्टा काम
उत्तम उत्तर लेखेर, खुसी भयो राम ।

थ्याच्च बसी मिठो खाना, खाऊ थकाली
कुद्यो कैले उकाली त, कैले ओराली
ध्यान गर्दा विघ्न बाधा, नदेऊ गुरुलाई
टन्न फलाऊ अन्नबाली, मिली दाजुभाइ ।

तिर्खा लागे प्यास मेट, पानी पिएर
फ्याँफ्याँ गर्दै फ्याउरो आयो, टिउरो लिएर
जब्बर अनि गब्बर आए, डब्बा चढेर
भ्यान चढी भ्याइनभ्याइ, गम्छा ओढेर ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

पढ्नुहोस् र दिएका शब्दमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् : १८

न्याउली र न्याउरी

एउटा रुख थियो । रुखमुनि एक जना ज्ञानी बस्थे । उनी सधैँ ध्यान गर्थे । रुखको हाँगामा एउटा न्याउली बस्थ्यो । ऊ रुखको टुप्पामा जान्थ्यो । एक दिन न्याउली टुप्पाबाट तल खस्यो । न्याउली खसेको न्याउरीले देख्यो । न्याउरीले ध्यान गरिरहेको मानिसलाई बोलायो । ध्यानमा भएकाले उनी बोलेनन् । न्याउरी कुद्दै हात्तीकहाँ गयो । उसले हात्तीलाई डाकेर ल्यायो । हात्तीले सुँडले उचालेर न्याउलीलाई गुँडमा राखिदियो । न्याउली खुसी भयो । न्याउरी पनि खुसी भयो ।

ध्यान	न्याउली	हात्ती	जान्थ्यो	कुद्दै

शब्दको बिचमा 'ट' र 'फ' वर्ण थपी शब्द लेख्नुहोस् र भन्नुहोस् :

(क) ट्या..............प

(ख) झ्या..............प

(ग) क्वा..............प

(घ) छ्या..............प

(ङ) ड..............फा

(च) आ..............नो

(छ) ....याउरा

(ज) ....याट्ट

सुन्नुहोस् र उत्तर लेख्नुहोस् :

दुम्सी र फ्याउरो

ठुलो जङ्गल थियो । जङ्गलमा दुम्सी बसेको थियो । त्यही जङ्गलमा फ्याउरो पनि बसेको थियो । त्यहीँ ब्वाँसो पनि थियो । एक रात दुम्सी दुलाबाट बाहिर आयो । दुम्सीको खाना भ्याकुर थियो । दुम्सीले भ्याकुर खन्न लागेको थियो । दुम्सीलाई फ्याउरो र ब्वाँसाले देखे । दुवैले दुम्सीलाई झम्टे । दुम्सी काँडा फाली दौड्यो । फ्याउरो र ब्वाँसाले दुम्सीलाई भेटेनन् ।

(क) दुम्सी कहाँ बस्थ्यो ?

उत्तरः---

(ख) दुम्सीले के खान्थ्यो ?

उत्तरः---

(ग) दुम्सी कसरी दौडियो ?

उत्तरः---

(घ) फ्याउरो र ब्वाँसाले दुम्सी भेटेको भए के गर्थे होलान् ?

उत्तरः---

वर्ण यताउता पारी नयाँ शब्द बनाउनुहोस् : ५

ल क म	कलम, मकल, कम, कल
ता कि ब	------------------------------
ह स र	------------------------------
फु ब ल ट	------------------------------
मा इ र लो	------------------------------

जोडा मिलाउनुहोस् :

○ झन्डा

○

○ बुद्ध

○

○ ध्वजा

○

○ प्याज

○

○ फ्याउरो

○

○ ब्वाँसो

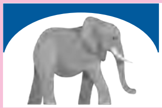

खाली ठाउँमा 'न्' वर्ण थपी शब्द बनाउनुहोस् :

सु ------ छ   भ ------ छ   रु ------ छ

न ------ छ   ब ------ छ   धु ------ छ

शब्द प्रयोग गरी वाक्य बनाउनुहोस् :

झन्डा --

प्यारो --

अम्बा --

भ्यागुतो --

भन्छन् --

बुद्ध नेपालको लुम्बिनीमा जन्मेका हुन् । उनका बुबाको नाम शुद्धोदन हो । आमाको नाम मायादेवी हो । उनकी आमा माइत जाँदै थिइन् । त्यति नै बेला बाटामा बुद्ध जन्मेका थिए । बुद्ध ज्ञानी भए । उनले पाएको ज्ञान सबैलाई बाँडे ।

सुन्नुहोस् र लय मिलाई गाउनुहोस् :

चल्ला

साना साना चल्ला, गर्न थाले हल्ला
भोक लाग्यो होला, चारो कसले देला ?
चुर्रचुर्र गर्छन्, भुर्रभुर्र उड्छन्
फकाउनै गाह्रो, उसले छर्‍यो चारो ।

विष्णु बस्छ खाटमा, श्याम जान्छ साथमा
ह्वेल आयो पाखामा, लक्ष्मी गइन् हाटमा
त्र्यम्बकले बोलायो, शैय्यामाथि रमायो
व्यापारीले सुनायो, ड्राइभरले कुदायो ।

चित्र हेरी वर्णन गर्नुहोस् :

छुट्याएर लेख्नुहोस् :

श्वास → श्वा | स

बाख्रो → ___ | ___

स्याउला → ___ | ___ | ___

विष्णु → ___ | ___

स्याउ → ___ | ___

स्याल → ___ | ___

श्याम र विष्णु बनी कुराकानी गर्नुहोस् : ५

स्याउ

विष्णु : नमस्ते दाइ, हजुरलाई कस्तो छ ?

श्याम : नमस्कार बाबु, सन्चै छ ।

विष्णु : गाईबस्तु चराउन लैजाने होइन ?

श्याम : हो नि । बाख्रापाठा पनि लैजानुपर्छ ।

विष्णु : बाख्रापाठालाई स्यालले खान्छ होला नि !

श्याम : म हेरौँला नि ! बरु हिजो टिपेका स्याउ चाहिँ बोक है ।

विष्णु : धन्यवाद दाइ । खाजामा स्याउ खाऔँला ।

सुन्नुहोस् र उत्तर लख्नुहोस् :

स्यालको बिहे

आज स्यालको बिहे छ । सबै जनाको जन्त जाने लक्ष्य छ । जन्त गएर भोज खाने लक्ष्य छ । जरायो बाजेले भन्न थाले । छिटो जाऔँ । भरे दुलही भित्र्याउन ढिला हुन्छ । बाटामा रुख ढलेका छन् । पन्छाउँदै जानुपर्छ । दुलही भित्र्याएपछि बेलुका नाच्नुपर्छ । सबै खुसी भएर जन्त जान्छन् ।

(क) आज कसको बिहे छ ?

(ख) जन्त गएर के खाने ?

(ग) जन्त किन जानुपर्छ ? शिक्षकलाई सोधेर लेख्नुहोस् ।

पढ्नुहोस् र दिएका शब्दमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् :

हर्क र आर्या

हर्कले चर्खा चलायो । आर्या पनि आई । चर्खा चलाउन खोजी । हर्कले आर्यासँग छुर्पी माग्यो । आर्यासँग छुर्पी थिएन । आर्याले पेडा र बर्फी दिई । हर्क पेडा र बर्फी खाँदै बार्दलीमा गयो । उसले पिर्का ल्यायो । हर्कले आर्यालाई पिर्का दियो । पिर्का पाएर आर्या खुसी भई । आर्याले हर्कलाई बरफ दिई । हर्कले भन्यो, “हुर्रे, क्या मिठो बरफ !”

चर्खा   छुर्पी   बर्फी   पिर्का   हुर्रे

अन्तिम वर्णमाथि रेफ (र्‍) थपी लेख्नुहोस् :

कमा	पिका	फिता
------------	------------	------------
बिख	बफी	पूव
------------	------------	------------
मूख	सप	सूय
------------	------------	------------
चखा	पछ	सछ
------------	------------	------------

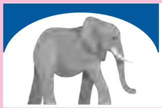

दिइएका वर्ण यताउता पारी शब्द बनाउनुहोस् :

खु कु रा   कुखुरा

वा रे प   --

यू र म   --

र ह जु   --

का टि पे   --

ला हे रौं   --

क क्ष शि   --

वि र्थी द्या   --

ला ई म   --

न म सु   --

खाली ठाउँमा 'ञ्' वर्ण थपी शब्द बनाउनुहोस् :

प ------ यो	स ------ यो	झ ------ यो
ग ------ यो	च ------ यो	भ ------ याङ

वाक्य बनाई लेख्नुहोस् :

म रामलखन सीता पेम्बाहरू	घर	गए । जान्छु । गइन् । जाने छ ।

(क) म घर जान्छु ।

(ख) --

(ग) --

(घ) --

जोडा मिलाउनुहोस् :

○ घण्टा

○

○ मान्छे

○

○ बाच्छो

○

○ च्याउ

○

○ क्यामेरा

○

○ मन्दिर

○

कोठामा दिइएको वर्णबाट चित्रको नाम लेख्नुहोस् :

क्या	ङ्गु	झ्या	न्दि	न्ज

-----------	मे	रा
ल	-----------	र
	-----------	ल
म	-----------	र
म	-----------	न

निर्देशनअनुसार क्रियाकलाप गर्नुहोस् :

(क) पढेर सुनाउनुहोस् :

उष्माको घर दिक्तेल हो । उनी क्यामेरा बोकेर दमक झरिन् । दमकमा उनका कान्छाबा हुनुहुन्थ्यो । क्यामराले कान्छाबाको फोटो खिचिन् । कान्छाबाको दुई छोरी अञ्जना र सञ्जना थिए । अञ्जना र सञ्जनासँग ऊष्मा खेतमा गइन् । खेतमा भ्यागुतो ट्वारट्वार कराएको आवाज सुने । भ्यागुताको ट्वारट्वार आवाज सुनेर उनीहरू छक्क परे । सबै जना साँझपख घर फर्के ।

(ख) चित्र हेरी नाम लेख्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

------------------- ------------------- ------------------- -------------------

(ग) शब्द पढेर वाक्य भन्नुहोस् :अङ्गुर,भकुन्डो,च्याउ,ट्याक्टर

(घ) शब्द पढ्नुहोस् र उल्टो अर्थ बुझाउने शब्दसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

साँझ	बस्यो
अग्लो	बिहान
मोटो	उज्यालो
उठ्यो	दुब्लो
अँध्यारो	होचो

(ङ) नमिल्ने शब्द पहिचान गरी गोलो घेरा लगाउनुहोस् :

(क) आऊ जाऊ खाऊ बस	(ख) सुन्तला अम्बा खम्बा च्याङ्बा
(ग) हिँड्नु टुसुक्क थुचुक्क मुसुक्क	(घ) प्यार्र स्यार्र ङ्यार्र ङ्याम्म

(च) सुन्नुहोस् र प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

दोर्जेको घरमा पाठो छ । ऊ पाठालाई मने भनेर बोलाउँछ । मने पनि म्याँ म्याँ गरेर दोर्जेको छेउमा आउँछ । दोर्जेले पढ्दा मने छेउमा बसेर सुन्छ । दोर्जेले गीत गाउँदा मने नाच्न थाल्छ । दोर्जेले खेल्दा मने पनि दौडी दौडी खेल्छ । दोर्जे बस्दा

मने ढाडमा उफ्रन्छ । मने दोर्जेलाई धेरै माया गर्छ । दोर्जे पनि मनेलाई धेरै माया गर्छ । दोर्जे विद्यालय जाँदा मने पनि जान खोज्छ ।

(अ) मने कसको नाम हो ? (आ) दोर्जेले पढ्दा मने के गर्छ ?

(इ) मने कसको ढाडमा उफ्रिन्छ ?

(ई) मने किन दोर्जेसँग विद्यालय जान खोज्छ ?

(छ) तलका शब्दबाट वर्ण छुट्याएर लेख्नुहोस् :

अनार, करुवा, गोठ, दिदी, देउसी, ठुलोबुबा, कोदालो, जिराफ, वातावरण

गोठ ....गो ठ.......... दिदी .... करुवा ....

देउसी .... जिराफ .... कोदालो ....

ठुलोबुबा .... वातावरण ....

(ज) वाक्य पढ्नुहोस् र उत्तर लेख्नुहोस् :

जुरेलीले जुनार भेट्यो । जरायोले जेरी देख्यो । जुरेलीले जुनार चाख्यो । जरायोले जेरी चाख्यो । दुवैले छेउमा छहरा देखे । छहराका छिटा पर परसम्म छरिएका थिए । दुवैले छाता ओढे । भुइँमा छिपछिपे पानी थियो । जुरेली र जरायो छेउको छाप्रोमा बसे । जुरेलीले जरायोलाई जुनार दियो । जरायोले जुरेलीलाई जेरी दियो । जरायोले भन्यो, "तिम्रो जुठो जुनार म खान्नँ ।" जुरेलीले भन्यो, "म पनि तिम्रो जुठो जेरी खान्नँ ।" दुबैले भने, "हो, हामीले कसैको जुठो नखाऔँ ।"

(अ) जुरेलीले के भेट्यो ?

उत्तर : --

(आ) छहराका छिटा कहाँसम्म छरिएका थिए ?

उत्तर : --

(इ) जुरेलीलाई जेरी कसले दियो ?

उत्तर : --

(ई) जरायोले जुनार किन खाएन ?

उत्तर : --

शिक्षकको हस्ताक्षर : .... अभिभावकको हस्ताक्षर : ....

'आमाबुबा नै ईश्वर' पाठमा अ, आ, इ, ई, वर्ण मात्रा प्रयोग भएका शब्द चिनेर ती वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् ।

MS 5 १

'ऋषभ र ऋचा" पाठमा प्रयोग भएका ऋ र ए वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् ।

MS 7 २

आफ्नो र दुई जना साथीको नाम कापीमा लेखी शिक्षकलाई देखाउनुहोस् ।

MS 8 ३

'कोसेली' पाठमा प्रयोग भएका मात्रा लागेका क वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् ।

MS 13 ४

'खैरो खरायो' पाठ पढी मात्रा लागेका ख वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् ।

MS 14 ५

'घनश्याम काकाको घडी' पाठमा प्रयोग भएका मात्रा नलागेका र लागेका ख, ग, घ वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् । MS 16 ६

'झिलिमिली' पाठमा प्रयोग भएका च, छ, ज, झ वर्णलाई गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् ।

MS 19 ७

'टेकनाथ र ठाकुर' पाठ पढी मात्रा लागेका ट, ठ वर्ण चिनेर गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् ।

MS 20 ८

'डिका दिदीको बिहे' पाठमा प्रयोग भएका ट, ठ, ड, ढ, ण, वर्णमा गोलो (O) लगाउनुहोस् ।

MS 22 ९

'भालु' पाठमा प्रयोग भएका भ, म, य, र वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् ।

MS 25 १०

'साथी साथी' पाठमा प्रयोग भएका य, स, ल, व, श, ष, स, ह, क्ष, त्र को वर्णमा गोलो घेरा (O) लगाउनुहोस् ।

MS 27 ११

'ट्याक्टर' पाठ राम्रो अक्षरमा कापीमा सारेर देखाउनुहोस् ।

MS 28 १२

तपाईँलाई मनपर्ने कुनै एउटा जनावरका बारेमा कम्तीमा पाँच वाक्यमा वर्णन गर्नुहोस् :

MS 29 १३

तपाईँको घर वरपर के के छन् ? लेखी शिक्षकलाई देखाउनुहोस् ।

MS 30 १४